

WÓJT GMINY KOMAŃCZA

UZASADNIENIE DO PLANU OGÓLNEGO GMINY KOMAŃCZA

CZĘŚĆ TEKSTOWA

Uzasadnienie

do Uchwały Nr

Rady Gminy Komańcza

z dnia

.: OPRACOWANIE

inż. Małgorzata Puchyr
uprawniony urbanista
Nr KT-304/KW/186/2014

Komańcza, 10 czerwca 2026r.

Spis treści

1.0. WPROWADZENIE	4
2.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY KOMAŃCZA WRAZ ZE SPOSOBEM ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE OGÓLNYM	6
2.1. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY OKREŚLONA W STRATEGII ROZWOJU GMINY LUB STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO	6
2.2. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA	9
2.3. ZNAJDUJĄCE SIĘ NA OBSZARZE GMINY:	17
2.3.1. Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny	17
2.3.2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału	54
2.3.3. Obszary gruntów zmeliorowanych	57
2.3.4. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy.....	58
2.3.5. Strefy ochronne ujęć wody	61
2.3.6. Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.....	64
2.3.7. Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi	91
2.3.8. Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji	94
2.3.9. Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej.....	99
2.3.10. Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w Ustawie z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej	100
2.3.11. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne.....	111
2.3.12. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne.....	111
2.3.13. Obszary ograniczonego użytkowania	113
2.3.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji .	113
2.3.15. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.....	113
2.3.16. Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją	117
2.3.17. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne.....	117
2.3.18. Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.....	118
2.3.19. Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego	118
2.4. ROZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ WRAZ Z OBOWIĄZUJĄCYMI DLA NICH OGRANICZENIAMI W ZAGOSPODAROWANIU.	118
2.5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE.....	130

2.6. OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE W ZAKRESIE WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 72 UST. 1–3 USTAWY Z DNIA 27 KWIETNIA 2001R. – PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA	144
2.7. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ W GMINIE.....	146
2.8. CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH, W TYM LUK W ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWIE W STREFACH O KTÓRYCH MOWA W ART. 13C UST. 2 PKT 1–3 USTAWY	148
2.9. PORÓWNANIE ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ Z CHŁONNOŚCIĄ TERENÓW MIESZKANIOWYCH NIEZABUDOWANYCH, W TYM LUK W ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWIE	150
3.0. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN:.....	151
3.1. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN WYZNACZENIA STREF PLANISTYCZNYCH W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM, W TYM PRZEDSTAWIENIE OBLICZEŃ POTWIERDZAJĄCYCH SPEŁNIENIE WARUNKU, O KTÓRYM MOWA W ART. 13D UST. 1 ALBO 3	151
3.2. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN WYZNACZENIA OBSZARU UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY LUB OBSZARU ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM – W PRZYPADKU ICH WYZNACZENIA....	156
3.3. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN USTALENIA GMINNYCH STANDARDÓW URBANISTYCZNYCH W ZAKRESIE OKREŚLONYM W PLANIE OGÓLNYM.....	160
Załączniki.....	163
Spis rycin.....	163
Spis tabel	164

1.0. WPROWADZENIE

Z dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003r. gminy zyskały nowe narzędzie do planowania przestrzennego – **Plan Ogólny Gminy** (Dz. U. z 2023 r., poz. 1688). Dokument ten obejmuje swoim zakresem całą gminę i pełni funkcję prawa miejscowego, zastępując dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz ułatwiając spójne podejmowanie decyzji inwestycyjnych.

Jest to narzędzie o kluczowym znaczeniu dla zapewnienia spójności decyzji planistycznych i umożliwia harmonijny rozwój gminy, zarówno w sferze infrastrukturalnej, jak i przestrzeni publicznej oraz terenów inwestycyjnych.

Podstawę prawną opracowania Planu Ogólnego stanowi art. 13a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t Dz. U. z 2026r., poz. 538 z późn. zm.). W myśl tego przepisu, Rada Gminy Komańcza podjęła Uchwałę Nr XI/95/2024 z dnia 19 grudnia 2024r., w której formalnie przystąpiono do sporządzenia Planu Ogólnego. Obszar opracowania obejmuje całe granice administracyjne gminy, co pozwala kompleksowo ująć uwarunkowania rozwoju oraz potrzeby społeczności lokalnej.

Prace nad Planem Ogólnym prowadzone są zgodnie z obowiązującymi przepisami wykonawczymi, w tym:

- ✓ Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r., określającym sposób wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy (Dz. U. z 2024 r., poz. 729),
- ✓ Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r., regulującym projekt Planu Ogólnego, dokumentowanie prac planistycznych oraz wydawanie wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r., poz. 1775 z późn. zm.).

Projekt Planu Ogólnego jest przygotowywany z uzasadnieniem, które składa się z dwóch części: tekstowej i graficznej.

Część tekstowa uzasadnienia wyjaśnia:

- ✓ przyczyny wyznaczenia stref planistycznych w granicach gminy, wraz z obliczeniami potwierdzającymi spełnienie wymogów ustawowych;
- ✓ zasadność wyznaczenia obszarów uzupełnienia zabudowy lub zabudowy śródmiejskiej, gdy takie obszary zostały wskazane;
- ✓ powody ustalenia gminnych standardów urbanistycznych;
- ✓ sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych, infrastrukturalnych i społecznych.

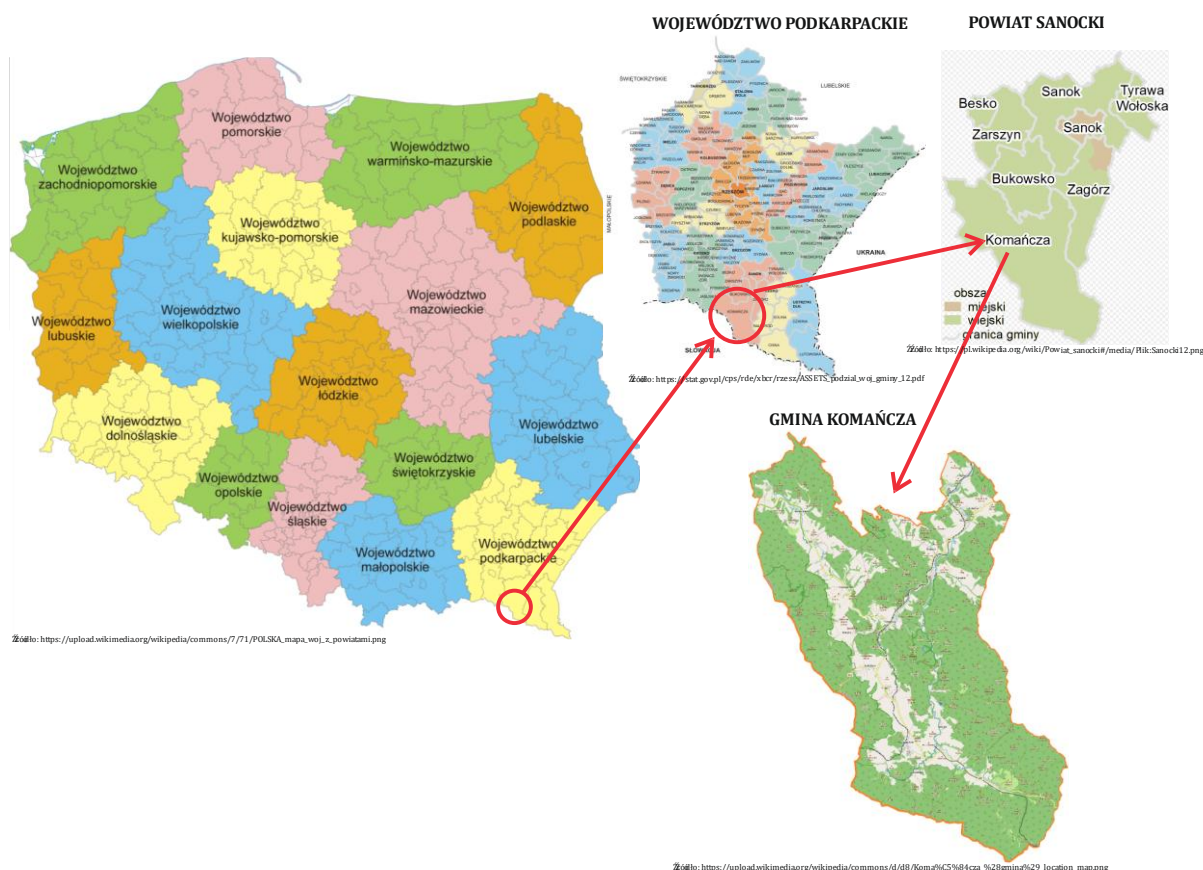
Część graficzna przedstawia w formie map i wizualizacji:

- ✓ dane przestrzenne tworzone dla Planu Ogólnego, w tym granice działek ewidencyjnych;
- ✓ obiekty przestrzenne i elementy infrastruktury istniejącej oraz planowanej, które wpływają na kształtowanie przestrzeni gminnej;
- ✓ dodatkowo, jeśli dostępne, prezentowane są obiekty z ewidencji danych przestrzennych w formie elektronicznej, zgodnej z obowiązującym państwowym systemem odniesień przestrzennych.

Prezentacja graficzna realizowana jest w skali nie mniejszej niż 1:25 000, co zapewnia czytelność i precyzję danych przy jednoczesnym umożliwieniu analizy całego obszaru gminy.

Gmina Komańcza położona jest w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie sanockim.

Ryc. 1. Lokalizacja Gminy Komańcza na tle kraju, województwa i powiatu.

Powierzchnia Gminy obejmuje obszar 387,72 km², co stanowi 31,7% powierzchni powiatu. Gmina Komańcza graniczy bezpośrednio z:

- ✓ od wschodu - z Gminą Cisna,
- ✓ od zachodu - z Gminą Jaśliska,
- ✓ od północy - z Gminami Bukowsko,
- ✓ od północno-wschodu - z Gminą Baligród i Zagórz,
- ✓ od południa - granicą państwa ze Słowacją.

Gminę zamieszkuje 4 352 osoby, czyli 4,4% ludności powiatu. Gmina Komańcza składa się z 22 miejscowości: Komańcza, Duszatyn, Prełuki, Czystogarb, Wisłok Wielki, Dołżyca, Radoszyce, Nowy Łupków, Osławica, Smolnik, Mików, Wola Michowa, Maniów, Balnica, Jawornik, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne, Wysoczany, Szczerbanówka, Zubeńsko, które tworzą 14 sołectw.

Siedzibą Urzędu Gminy i głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym Gminy jest Komańcza.

2.0. UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY KOMAŃCZA WRAZ ZE SPOSOBEM ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE OGÓLNYM

2.1. POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY OKREŚLONA W STRATEGII ROZWOJU GMINY LUB STRATEGII ROZWOJU PONADLOKALNEGO

Strategia Rozwoju Gminy stanowi podstawowy dokument planistyczny określający długofalowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego gminy. Jej celem jest wyznaczenie spójnej wizji rozwoju, uwzględniającej aktualne uwarunkowania, potencjały lokalne oraz potrzeby mieszkańców, a także wskazanie priorytetów działań w perspektywie wieloletniej.

Dokument ten pełni funkcję nadrzędną wobec pozostałych opracowań planistycznych i programowych, stanowiąc punkt odniesienia dla podejmowanych decyzji inwestycyjnych oraz działań administracyjnych. Strategia Rozwoju Gminy integruje zagadnienia społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, dążąc do zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

Opracowanie Strategii uwzględnia obowiązujące przepisy prawa, dokumenty strategiczne szczebla krajowego i regionalnego, a także wyniki analiz dotyczących sytuacji demograficznej, infrastrukturalnej i ekonomicznej gminy. Istotnym elementem procesu jej tworzenia jest również uwzględnienie opinii interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucji działających na terenie gminy.

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy umożliwia racjonalne planowanie wydatków publicznych, skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych oraz konsekwentne prowadzenie polityki rozwoju, odpowiadającej na zmieniające się potrzeby i wyzwania rozwojowe.

Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023–2030 została przyjęta Uchwałą Nr LXIII/500/2023 Rady Gminy Komańcza z dnia 31 października 2023r. Dokument ten określa długofalowe kierunki rozwoju gminy, wyznaczając cele strategiczne oraz priorytetowe obszary działań w perspektywie do 2030 roku.

Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023–2030, **Model struktury funkcjonalno-przestrzennej** stanowi syntetyczne ujęcie kluczowych koncepcji rozwoju gminy, ukierunkowanych terytorialnie. Jest on rezultatem zintegrowanego procesu planistycznego, łączącego aspekty przestrzenne, społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

Model ten pełni rolę porządkującą zapisy Strategii, stanowiąc jednocześnie źródło najistotniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych w konkretnej strukturze przestrzennej. Jego podstawą jest przestrzeń, traktowana jako dobro wspólne oraz zasób o strategicznym znaczeniu dla lokalnej społeczności. Przestrzeń charakteryzuje się ograniczoną powierzchnią i określoną wartością, a jej kształt podlega dynamicznym zmianom wynikającym zarówno z procesów globalnych, takich jak zmiany klimatyczne, jak i z uwarunkowań lokalnych, w tym presji inwestycyjnej oraz indywidualnych form zagospodarowania.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej należy rozumieć jako przedstawienie długookresowej wizji rozwoju gminy, wynikającej z analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych oraz posiadanego potencjału. Uwzględnia on specyfikę gminy Komańcza oraz jej wewnętrzne zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne. Model wskazuje obszary kluczowe z punktu widzenia realizacji celów strategicznych, tereny wymagające ochrony, a także powiązania funkcjonalne zachodzące pomiędzy poszczególnymi częściami gminy.

Do głównych zadań modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej należy w szczególności:

- ✓ określenie i zobrazowanie kierunków rozwoju przestrzennego gminy;
- ✓ przedstawienie spodziewanych efektów przekształceń przestrzeni wynikających z realizacji celów Strategii oraz wykazanie spójności podejmowanych interwencji;
- ✓ identyfikacja i hierarchizacja obszarów o zróżnicowanych funkcjach oraz określenie relacji pomiędzy nimi;
- ✓ sformułowanie ogólnych zasad i rekomendacji dotyczących gospodarowania przestrzenią, ze szczególnym uwzględnieniem terenów istotnych dla rozwoju gminy;
- ✓ wyznaczenie ram współpracy z interesariuszami, w tym właścicielami nieruchomości, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami rządowymi, inwestorami i przedsiębiorcami;
- ✓ wskazanie wartości kluczowych w długiej perspektywie czasowej, wynikających z wizji rozwoju gminy i determinujących prowadzoną politykę rozwoju;
- ✓ ochrona interesu publicznego poprzez określenie ram dla działań strategicznych i sposobów użytkowania przestrzeni, a w konsekwencji zapobieganie potencjalnym konfliktom społecznym, przestrzennym i środowiskowym.

W Strategii Rozwoju Gminy Komańcza wskazano szereg priorytetowych przedsięwzięć inwestycyjnych, które mają zasadnicze znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności gminy.

Infrastruktura komunikacyjna obejmuje m.in.:

- ✓ rozwój sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, taką jak miejsca postojowe i stacje ładowania rowerów elektrycznych;
- ✓ modernizację i rozbudowę oświetlenia ulicznego z zastosowaniem energooszczędnych rozwiązań;
- ✓ budowę, przebudowę i modernizację dróg, chodników, mostów, przepustów oraz parkingów;
- ✓ realizację stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

Infrastruktura rekreacyjno-sportowa i turystyczna obejmuje w szczególności:

- ✓ rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- ✓ modernizację istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- ✓ budowę Centrum Kultury;
- ✓ reaktywację Leśnej Kolejki Wąskotorowej na trasach Smolnik–Duszatyn, Smolnik–Nowy Łupków oraz Smolnik–Wola Michowa wraz z budową węzła kolejowego w Nowym Łupkowie, parowozowni oraz adaptacją Świątlicy Wiejskiej na potrzeby Skansenu Kolejowego;
- ✓ budowę Skansenu Kultury Łemkowskiej wraz z Izbą Kultury Łemkowskiej oraz Skansenu Wypału Węgla Drzewnego;
- ✓ utworzenie Punktu Informacji Turystycznej wraz z Izbą Artefaktów I Wojny Światowej;
- ✓ realizację Tężni Solankowej;
- ✓ budowę Pola Camperowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- ✓ przygotowanie i realizację inwestycji związanych z wykorzystaniem wód źródłanych;
- ✓ budowę Strzelnicy Sportowej.

Infrastruktura techniczna oraz przestrzeń publiczna obejmuje m.in.:

- ✓ rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- ✓ budowę kontenerowych oczyszczalni ścieków, przepompowni oraz przydomowych oczyszczalni;
- ✓ realizację zbiorników retencyjnych przeciwpożarowych;

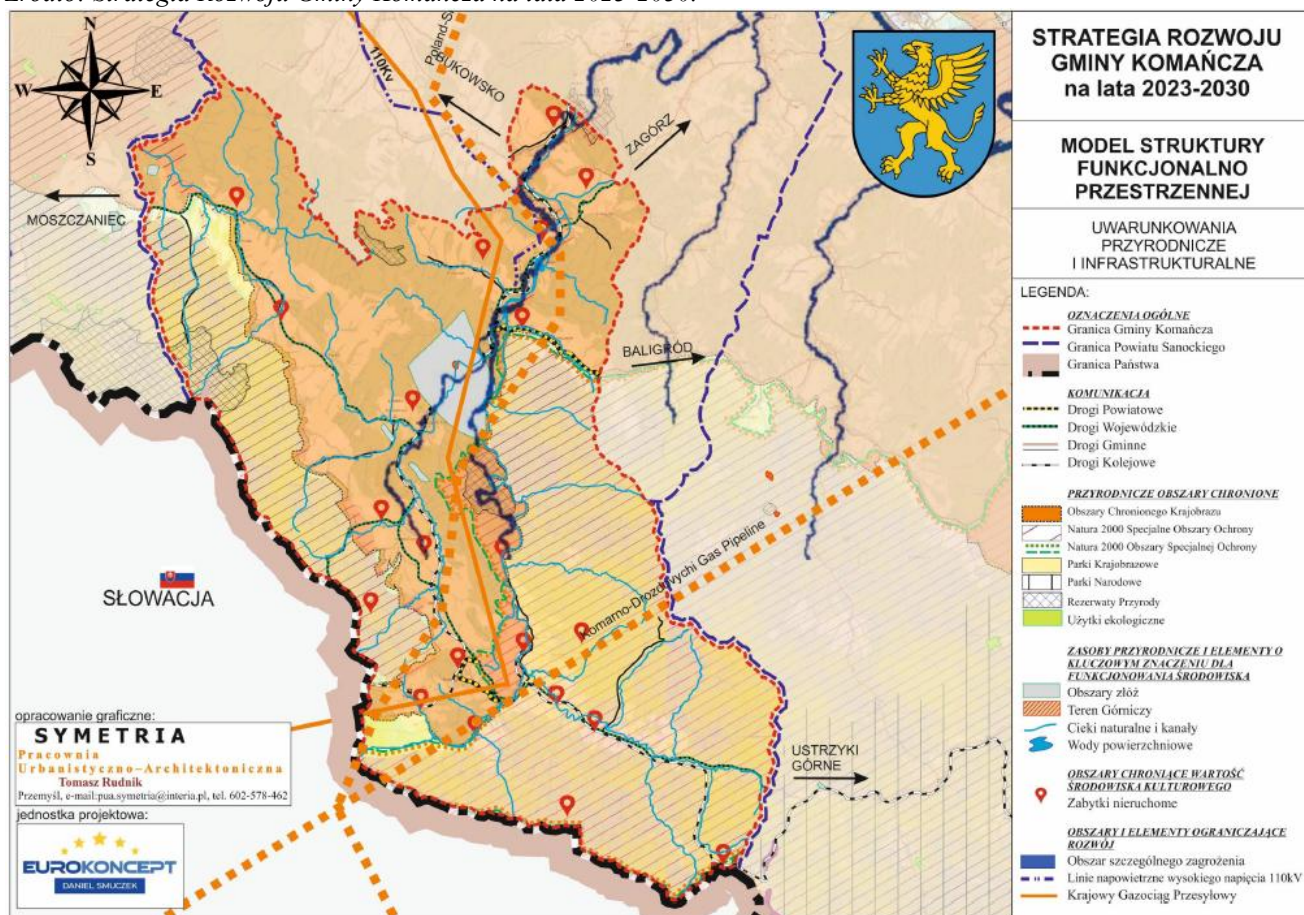
- ✓ pozyskiwanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych;
- ✓ rozwój odnawialnych źródeł energii;
- ✓ rewitalizację przestrzeni publicznych;
- ✓ remonty i modernizację obiektów zabytkowych oraz terenów zieleni;
- ✓ termomodernizację budynków użyteczności publicznej.

Infrastruktura społeczna obejmuje w szczególności:

- ✓ likwidację barier architektonicznych, zwłaszcza w obiektach użyteczności publicznej;
- ✓ modernizację i rozbudowę infrastruktury oświatowej;
- ✓ budowę zaplecza i zakup wyposażenia na potrzeby organizacji Zielonych Szkół;
- ✓ rozwój infrastruktury pomocy społecznej;
- ✓ przebudowę i doposażenie obiektów Ochotniczych Straży Pożarnych;
- ✓ adaptację Świetlicy Wiejskiej na potrzeby Uniwersytetu Ludowego;
- ✓ utworzenie Ośrodka Ratownictwa Medycznego w Łupkowie.

Ryc. 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Komańcza – Uwarunkowania przyrodnicze i infrastrukturalne.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Sposób uwzględnienia ustaleń Strategii Rozwoju Gminy w Planie Ogólnym polegał na bezpośrednim przeniesieniu kluczowych założeń modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej do systemu stref planistycznych oraz zasad zagospodarowania przestrzennego. W szczególności uwzględniono wskazane w Strategii obszary koncentracji rozwoju, tereny wymagające ochrony

oraz powiązania funkcjonalne pomiędzy poszczególnymi częściami gminy, co pozwoliło na zachowanie spójności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, społecznej oraz rekreacyjno-turystycznej, wskazane w Strategii Rozwoju Gminy, zostały odzwierciedlone poprzez odpowiednie rozmieszczenie i przeznaczenie stref planistycznych, a także poprzez określenie zasad ich dalszego kształtowania w dokumentach niższego rzędu. Plan Ogólny tworzy tym samym ramy przestrzenne umożliwiające realizację kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym rozwoju infrastruktury transportowej, technicznej i drogowej, infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznych.

Uwzględnienie zapisów Strategii w Planie Ogólnym polegało również na zróżnicowaniu funkcjonalnym obszarów gminy w sposób odpowiadający ich potencjałowi rozwojowemu, istniejącemu zagospodarowaniu oraz uwarunkowaniom środowiskowym. Szczególną uwagę poświęcono obszarom o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, dla których przyjęto rozwiązania ograniczające presję inwestycyjną, a jednocześnie umożliwiające rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Plan Ogólny uwzględnia także długookresowe cele Strategii poprzez stworzenie warunków do koordynacji działań inwestycyjnych realizowanych przez gminę oraz innych interesariuszy, w tym inwestorów prywatnych i instytucje publiczne. Przyjęte rozwiązania sprzyjają zapobieganiu konfliktom przestrzennym, społecznym i środowiskowym, zapewniając jednocześnie elastyczność w dostosowywaniu ustaleń planistycznych na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2.2. USTALENIA PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Zgodnie z art. 44 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego podlegają wprowadzeniu do planu ogólnego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, po uprzednim uzgodnieniu terminów realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz warunków ich uwzględnienia w dokumentach planistycznych szczebla gminnego. Przepis ten zapewnia spójność działań planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym oraz koordynację realizacji inwestycji o znaczeniu strategicznym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 został przyjęty Uchwałą Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018r., zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Akt ten został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego w dniu 18 września 2018 r. pod pozycją 3937.

W myśl art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego uwzględniono ustalenia Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2022. Dokument ten określa w szczególności kluczowe elementy struktury przestrzennej województwa, w tym:

- ✓ podstawowe składniki sieci osadniczej wraz z ich powiązaniami komunikacyjnymi i infrastrukturalnymi, obejmującymi również kierunki powiązań transgranicznych;
- ✓ system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska przyrodniczego, krajobrazu kulturowego, uzdrowisk, a także dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- ✓ rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;

- ✓ granice oraz zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, a także – w zależności od potrzeb – obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym;
- ✓ obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- ✓ granice terenów zamkniętych wraz z ich strefami ochronnymi;
- ✓ obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na etapie uchwalania Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego nie został jeszcze sporządzony audyt krajobrazowy, w związku z czym projekt planu nie uwzględniał rekomendacji ani wniosków wynikających z tego dokumentu. Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego został przyjęty później, Uchwałą Nr XIII/218/25 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2025r., w sprawie uchwalenia Audytu Krajobrazowego Województwa Podkarpackiego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 dla Gminy Komańcza określono ponadlokalne elementy oraz formy zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych dziedzinach, zgodnie z pismem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego (znak: RR-VII.7634.1.27.2025.AGK z dnia 24 marca 2025r.).

1. Osadnictwo

W zakresie osadnictwa wyznaczono obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym oraz lokalnym:

- ✓ Obszar funkcjonalny o znaczeniu ponadregionalnym:
 - Wiejski Obszar Funkcjonalny uczestniczący w procesach rozwojowych.
 - Górski Obszar Funkcjonalny.
 - Przygraniczny Obszar Funkcjonalny.
- ✓ Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym:
 - Bieszczadzko - Beskidzki Obszar Funkcjonalny.
- ✓ Lokalny ośrodek gminny:
 - Komańcza — ośrodek gminny wiejski.

2. Środowisko:

- ✓ Złóża kopalin strategicznych: wody lecznicze - Komańcza WL 16565.
- ✓ Złóża pozostałych kopalin ważnych dla regionalnej gospodarki surowcowej: surowce skalne - Komańcza KD 931, Komańcza IKD 17955, Komańcza III KD 930, Krymieniec KD 928, Moszczaniec KD 5443, Wysoczany - IKD 9133.
- ✓ Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”.
- ✓ Rezerваты przyrody: Przełom Oslawy pod Duszatynem, Przełom Oslawy pod Mokrem, Kamień nad Rzepedzią, Zwierzło, Źródlika Jasiołki.
- ✓ Ciśniańsko - Wetliński Park Krajobrazowy, Jaśliski Park Krajobrazowy.
- ✓ Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu.
- ✓ Natura 2000 - Obszar specjalnej ochrony ptaków i specjalny obszar ochrony siedlisk: Bieszczady PLC180001.
- ✓ Natura 2000 - obszar specjalnej ochrony ptaków: Beskid Niski PLB180002.
- ✓ Natura 2000 - specjalne obszary ochrony siedlisk: Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, ostoja Jaśliska PLH180014.
- ✓ Obszar szczególnego zagrożenia powodzią Q1% i Q10%.

- ✓ Tereny osuwiskowe wskazane w projekcie SOPO System Oslony Przeciwosuwiskowej oraz w opracowaniu AZOTWP2 - Analiza zjawisk osuwiskowych na terenie województwa podkarpackiego.
 - ✓ Budownictwo sakralne chrześcijańskich obrządków wschodnich (drewniane): Turzańsk (obiekt wpisany na listę UNESCO), Szczawne, Rzepedź.
 - ✓ Budownictwo sakralne chrześcijańskich obrządków wschodnich (murowane): Smolnik.
- 3. Infrastruktura społeczno - gospodarcza:**
- ✓ Obiekty produkcyjno — przemysłowe: Rzepedź.
- 4. Komunikacja:**
- ✓ Droga wojewódzka nr 889 relacji: Sieniawa - Bukowsko - Szczawne.
 - ✓ Droga wojewódzka nr 892 relacji: Zagórz - Komańcza (Radoszyce gr. Państwa).
 - ✓ Droga wojewódzka nr 897 relacji: Tylawa - Komańcza - Radoszyce - Cisna - Ustrzyki Górne - Wołosate - gr. Państwa.
 - ✓ Linia kolejowa nr 107 relacji: Nowy Zagórz - Łupków.
- 5. Infrastruktura techniczna:**
- ✓ Linie elektroenergetyczne: 110 kV.
 - ✓ Główny punkt zasilania (GPZ) komunalny ze stacją redukcyjną 110 kV/SN.
 - ✓ Gazociąg w realizacji: DN 1000 Strachocina - granica PL/SK (sieć TEN-E).
 - ✓ Sieć szerokopasmowa eTEN.
- Dodatkowo wskazano inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, będące ustaleniami PZPWP:
- ✓ Budowa sieci przesyłowej gazu ziemnego - gazociąg Strachocina - granica PL/Słowacja DN 1000 mm, MOP 8,4 MPa, L=58 km (w granicach woj. podkarpackiego) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ System S.A. - zrealizowana.
 - ✓ Budowa sieci przesyłowej gazu ziemnego - gazociąg Strachocina - granica PL/Słowacja - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: GAZ System S.A. - zrealizowana.
 - ✓ Rewitalizacja linii kolejowej nr 107 Nowy Zagórz Łupków - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: PKP PLK S.A. — w trakcie realizacji.
 - ✓ Rewitalizacja linii kolejowej nr 107 odcinek Nowy Zagórz - Łupków - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Warszawie - w trakcie realizacji.
 - ✓ Budowa lewego wału o długości 544 m na cieku Oślawa (km modelu 29+526 - 29+909) (6.33) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - nie podjęto realizacji.
 - ✓ Budowa lewego wału o długości 357 m na cieku Oślawa (km modelu 30+992 - 31+126) (6.34) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - nie podjęto realizacji.
 - ✓ Budowa lewego wału o długości 281 m na cieku Oślawica (km modelu 5+313 - 5+ 594) (6.35) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - nie podjęto realizacji.
 - ✓ Budowa prawego wału o długości 213 m na cieku Oślawica (km modelu 7+402 - 7+510) (6.36) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - nie podjęto realizacji.
 - ✓ Budowa prawego wału o długości 280 m na cieku Oślawica (km modelu 7+763 - 8+054) (6.37) - jednostka odpowiedzialna za realizację inwestycji: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - nie podjęto realizacji.

Poniższa tabela przedstawia określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 obszary funkcjonalne dla Gminy Komańcza wraz z wiodącymi kierunkami zagospodarowania oraz zasadami i warunkami zagospodarowania. Zestawienie umożliwia przejrzyste ukazanie funkcji i priorytetów rozwojowych dla obszarów o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym, ułatwiając ich praktyczne uwzględnienie w planowaniu lokalnym.

Tab. 1. Obszary funkcjonalne występujące w Gminie Komańcza – wiodące kierunki zagospodarowania oraz zasady i warunki zagospodarowania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Obszary funkcjonalne w województwie podkarpackim”. Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie - 2015r.

OBSZAR FUNKCJONALNY	WIODĄCE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA	ZASADY I WARUNKI ZAGOSPODAROWANIA
Wiejski Obszar Funkcjonalny	– Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców; – Wzmocnienie powiązań obszarów wiejskich z ośrodkami miejskimi; – Tworzenie nowych miejsc pracy niezwiązanych bezpośrednio z rolnictwem; – Ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; – Kształtowanie warunków rozwoju gospodarczego, w tym: gospodarki rolnej, leśnej i przemysłu; – Wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, przyczyniającej się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej na terenach wiejskich; – Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego; – Wspieranie tworzenia rentownych gospodarstw rolnych generujących wysokie dochody oraz małych gospodarstw rodzinnych charakterystycznych dla regionu; – Zrównoważony rozwój turystyki; – Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej; – Racjonalne wykorzystanie przestrzeni, ograniczające zjawiska rozpraszania zabudowy, kultywowania najlepszych tradycji i wzorców zabudowy charakterystycznych dla obszarów.	– Poprawa dostępności komunikacyjnej, między innymi poprzez: budowę, przebudowę i rozbudowę dróg wojewódzkich i lokalnych, tworzenie nowych połączeń kolejowych oraz budowę ścieżek rowerowych; – Utrzymanie wysokiej jakości przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku, m.in. Poprzez dążenie do zachowania prawidłowych relacji pomiędzy istniejącymi strukturami przestrzennymi, zabezpieczenie ich przed dezintegracją i procesami suburbanizacyjnymi; – Rozwój systemu usług, w tym zdrowia i edukacji oraz podniesienie jakości kształcenia i wspieranie edukacji zawodowej w celu dostosowania do zapotrzebowania na rynku pracy; – Wykorzystywanie zasobów endogenicznych obszarów, w tym: rolniczej przestrzeni produkcyjnej zwłaszcza na glebach o wysokiej bonitacji do produkcji roślinnej (uprawa pszenicy i żyta); – Rozwój specjalnych działów produkcji rolnej, takich jak uprawy w szklarniach i tunelach, fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego na terenach sąsiadujących z dużymi ośrodkami miejskimi, stanowiącymi rynki zbytu; – Rozwój gospodarki żywnościowej na obszarach predysponowanych do takiej funkcji, w tym wspieranie profilowania specjalizacji regionalno-lokalnej oraz działalności niszowej w rolnictwie i rybactwie (np. Produkcja zdrowej żywności, winiarstwo, pszczelarstwo itp.); – Rozwój spółdzielczości, grup producenckich, przetwórstwa rolno-spożywczego, rzemiosła, rękodzielnictwa w o oparciu o certyfikowane lokalne produkty;

		– Ochrona i efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego obszaru dla rozwoju różnych form turystyki; – Zachowanie kulturowych i przyrodniczych elementów przestrzeni, wpływających w istotny sposób na kształt krajobrazu kulturowego oraz eksponowanie wartościowych obiektów w strukturze przestrzennej; – Wspieranie działalności przemysłowej, w tym rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora produkcyjnego oraz tworzenie, wspieranie i poprawa efektywności funkcjonowania usług otoczenia biznesu; – Rozwój infrastruktury technicznej oraz nowoczesnych proekologicznych technologii pozyskiwania energii (z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych, instalacji fotowoltaicznych i biomasy); – Wpieranie lokalizacji na obszarach wiejskich lub w pobliskich miastach usług, w tym usług publicznych, ułatwiających dostęp do miejsc pracy poza rolnictwem i redukujących poziom bezrobocia.
Górski Obszar Funkcjonalny	– Ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; – Kształtowanie warunków rozwoju gospodarczego, w tym: przemysłu, gospodarki rolnej i leśnej z racjonalnym wykorzystaniem zasobów środowiska przyrodniczego; – Rozwój infrastruktury technicznej i transportowej; – Zrównoważony rozwój turystyki.	– Wzmocnienie roli ośrodków miejskich (rozwój przemysłu opartego na lokalnych zasobach surowcowych i szerokiego zakresu usług); – Tworzenie warunków rozwoju powiązań komunikacyjnych, społecznych i gospodarczych pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi; – Zagospodarowanie zasobów naturalnych w sposób zachowujący różnorodność biologiczną środowiska i mozaikowość krajobrazu; – Zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz jego racjonalnego wykorzystania dla rozwoju rolnictwa ekologicznego, w tym: form specjalistycznej produkcji rolniczej (winiarstwo, pszczelarstwo); – Utrzymanie trwałych użytków zielonych dla rozwoju hodowli zwierząt; – Nadawanie nieużytkom lub gruntom nieprzydatnym dla rolnictwa nowych funkcji (np. Leśnej, turystycznej, upraw roślin energetycznych); – Ochrona zasobów leśnych oraz rozwój zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; – Wzmocnienie funkcji turystycznej oraz rozwój infrastruktury turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo;

		– Ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych (iwonicz-zdrój, rymanów-zdrój, polańczyk) i obszaru ochrony uzdrowiskowej (latoszyn); – Ochrona i promocja zabytkowych obiektów i założeń przestrzennych świadczących o wielokulturowości obszaru, w tym rozwijanie sieci szlaków kulturowych; – Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy (suburbanizacji) na terenach otwartych oraz dostosowanie zabudowy do otaczającego krajobrazu; – Ograniczenie zabudowy na terenach osuwisk bądź zagrożonych powstawaniem osuwisk i występowaniem nasilonych procesów erozyjnych; – Uwzględnienie przy zagospodarowaniu terenów ograniczeń związanych z położeniem na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi; – Rozwój infrastruktury technicznej oraz nowoczesnych proekologicznych technologii pozyskiwania energii (z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych, instalacji fotowoltaicznych i biomasy); – Budowa małych zbiorników wodnych celem zwiększenia zdolności retencyjnej terenów górskich.
Przygraniczny Obszar Funkcjonalny	– Przeciwdziałanie peryferyjności poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej POF w relacjach krajowych i międzynarodowych, przez integrowanie systemów transportowych, usprawnienie powiązań transportowych, modernizację infrastruktury i uruchamianie nowych przejść granicznych; – Wzmocnienie ośrodków subregionalnych i lokalnych (Krosno, Przemyśl, Jasło, Jarosław, Lubaczów i Ustrzyki Dolne) poprzez wspieranie rozwoju gospodarczego nowych funkcji, zwiększających zakres świadczonych usług o charakterze ponadlokalnym, w tym logistycznych; – Kształtowanie warunków rozwoju gospodarczego, w tym: przemysłu, gospodarki rolnej i leśnej z racjonalnym wykorzystaniem zasobów środowiska przyrodniczego, rozwój funkcji turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo; – Wzmocnienie współpracy transgranicznej w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego poprzez realizację oraz koordynację wspólnych działań i projektów, zapewniających integrację planowania w obszarze ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz infrastruktury transgranicznej.	– Poprawa dostępu do usług publicznych zlokalizowanych w miastach i na obszarach wiejskich; – Uwzględnienie w zagospodarowaniu przestrzennym potrzeb związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym.

Bieszczadzko-Beskidzki Obszar Funkcjonalny	– Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Bieszczadzko-Beskidzkiego Obszaru Funkcjonalnego i jego promocja poprzez rozbudowę oferty szlaków tematycznych, kulturowych; – Poprawa dostępności komunikacyjnej w układzie krajowym i regionalnym, poprzez budowę i przebudowę infrastruktury drogowej, kolejowej, lotniczej oraz infrastruktury granicznej zapewniających sprawny i szybki dostęp do obiektów noclegowych, atrakcji turystycznych regionu i obszarów działalności gospodarczej uzbrojonych w infrastrukturę techniczną; – Zrównoważony rozwój usług turystycznych, zróżnicowanych i opartych o współpracę podmiotów działających w sektorze gospodarki i przemysłu turystycznego oraz między nimi a samorządem terytorialnym, zwłaszcza turystyki wypoczynkowej, o wysokim standardzie, turystyki biznesowej i turystyki aktywnej i turystyki transgranicznej, w tym zakupowej, oraz wzmocnienie funkcji uzdrowskiej; – Wzmacnianie funkcji uzdrowskiej, w tym rozwoju infrastruktury turystycznorekreacyjnej, sportowej i kulturalnej gmin uzdrowskich; – Kompleksowy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dostosowanej do skali ruchu turystycznego oraz poprawa gospodarki odpadami, a także rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i poprawa dostępności do Internetu; – Rozwój przemysłu drzewno-budowlanego i elektromaszynowego, przemysłu spożywczego opartego o przetwórstwo, sprzedaż certyfikowanych produktów lokalnych oraz rozwój instytucji otoczenia biznesu; – Rozwój rolnictwa ekologicznego, chowu bydła, przetwórstwa rolno-spożywczego, w oparciu o grupy producenckie i spółdzielczość, a także usług na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej; – Rozwój nowoczesnej bazy edukacyjnej dostosowanej do warunków i specyfiki rynku pracy B-BOF, rozwój bazy socjalnej i poprawa dostępu do usług medycznych.	– Budowa i wzmacnianie powiązań gospodarczych ze Słowacją, w tym realizacja drogi ekspresowej S19; – Realizacja odcinka projektowanej drogi ekspresowej Miejsce Piastowe — Sanok (jako odgałęzienia trasy Rzeszów — Barwinek) i dalsze jej przedłużenie przez Lesko do Ustrzyk Dolnych i granicy państwa; – Modernizacja istniejącej sieci drogowej, w celu właściwego rozprowadzenia ruchu z planowanej drogi ekspresowej na tereny turystyczne BBOF, w tym budowa obwodnic (Rymanowa, Zarszyna, Sanoka - w budowie, Leska, Ustrzyk Dolnych); – Wzmacnianie ośrodków lokalnych przez rozwój wyspecjalizowanych funkcji ponadlokalnych (np. Funkcji turystycznych, uzdrowskich), w tym m.in. Ustrzyk Dolnych jako miasta o funkcji obsługi handlu i ruchu przygranicznego, w oparciu o przejście drogowe i kolejowe z Ukrainą w Krościenku oraz funkcjonalnej specjalizacji terytorialnej miast; – Rozwój wspólnego transportu publicznego pomiędzy miastami BBOF; – Rozwijanie współpracy międzyregionalnej i przygranicznej lokalnych społeczności w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, niwelowanie barier i wykorzystywanie wspólnego potencjału, w tym utrzymanie istniejących przejść granicznych małego ruchu granicznego oraz utworzenie nowych, w celu aktywizacji obszarów przygranicznych po obu stronach granicy polsko-ukraińskiej w miejscowościach: Żurawin-Boberka (Smolnik-Boberka) oraz Bandrów - Mszaniec (Bełz - Oserdów lub Bełz – Budynin – Bystre - Mszaniec), a także rozbudowa i modernizacja granicznego przejścia kolejowego: Krościenko - Chyrów; – Rozwój zintegrowanych systemów połączeń komunikacyjnych, poprawa jakości infrastruktury kolejowej oraz modernizacja i rewitalizacja, w celu przywrócenia ruchu pasażerskiego na regionalnej linii kolejowej nr 107 Nowy Zagórz - Łupków (jedyne szlak kolejowy łączący bezpośrednio województwo podkarpackie ze Słowacją) oraz na całej długości linii nr 108 Stróże – Jasło - Nowy Zagórz; – Budowa i modernizacja lotnisk i lądowisk wraz z ich przystosowaniem do obsługi ruchu małych samolotów oraz śmigłowców;
--	---	--

		– Ograniczanie zjawiska rozpraszania zabudowy w celu zachowania ładu przestrzennego, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, drożności korytarzy ekologicznych, w tym o znaczeniu paneuropejskim; – Rozwój infrastruktury technicznej zwłaszcza na obszarach najczęściej odwiedzanych przez turystów, w szczególności kompleksowa budowa i przebudowa systemów wodnokanalizacyjnych wokół zbiorników wodnych, a także zwiększenie dostępności cyfrowej B-BOF i rozwiązanie problemu „ostatniej mili”; – Rozbudowa, dywersyfikacja bazy noclegowej, poprawa standardu istniejącej bazy hotelowej oraz innej infrastruktury turystycznej, zgodnie z segmentacją potencjalnych klientów; – Rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz bazy dla realizacji programu kulturalnego, zwłaszcza w miastach i gminach uzdrowiskowych oraz ośrodkach wypoczynkowych; – Budowa nowej oraz rewitalizacja istniejącej bazy uzdrowiskowej w celu rozwoju funkcji leczniczo-rehabilitacyjnej uzdrowisk; – Rozwój infrastruktury opieki zdrowotnej i ratownictwa medycznego dostosowanego do skali ruchu turystycznego; – Renowacja, ochrona i promocja obiektów zabytkowych B-BOF, zwłaszcza świadczących o wielokulturowości regionu i obiektów związanych z osiągnięciami techniki i przemysłu w powiązaniu z interesującą ofertą turystyczną (np. Przemysłu naftowego).
--	--	---

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W Planie Ogólnym Gminy Komańcza ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 zostały uwzględnione poprzez wyznaczenie odpowiednich obszarów funkcjonalnych (stref planistycznych) oraz określenie kierunków ich zagospodarowania, zasad i warunków zagospodarowania, zgodnie z przyjętymi w PZPWP kategoriami:

- ✓ *wprowadzono wiodące kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikające z PZPWP, w tym działania na rzecz rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska, zachowania walorów krajobrazowych, rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej oraz turystyki;*
- ✓ *określono zasady i warunki zagospodarowania przestrzeni, obejmujące m.in. dostępność komunikacyjną, racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, rozwój lokalnej gospodarki, ochronę dziedzictwa kulturowego i przeciwdziałanie procesom suburbanizacji;*
- ✓ *wyznaczono obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także uwzględniono ograniczenia wynikające z obszarów zagrożonych powodzią, terenów osuwiskowych czy stref chronionych;*

- ✓ *przyjęte rozwiązania sprzyjają realizacji zrównoważonego rozwoju gminy, integracji lokalnej społeczności oraz poprawie jakości życia mieszkańców poprzez równomierny rozwój obszarów wiejskich i miejskich, wzmocnienie powiązań między ośrodkami, a także ochronę cennych zasobów przyrodniczych i kulturowych;*

Plan Ogólny stanowi ramę dla elastycznego i skoordynowanego wdrażania polityki przestrzennej gminy, umożliwiając dalsze doprecyzowanie działań na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz realizacji konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

2.3. ZNAJDUJĄCE SIĘ NA OBSZARZE GMINY:

2.3.1. *Formy ochrony przyrody oraz ich otuliny*

Art. 6 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*j.t. Dz. U. z 2026r., poz. 13 z późn. zm.*) stanowi, iż: „*formami ochrony przyrody są:*

- 1) *parki narodowe,*
- 2) *rezerваты przyrody,*
- 3) *parki krajobrazowe,*
- 4) *obszary chronionego krajobrazu,*
- 5) *obszary Natura 2000,*
- 6) *pomniki przyrody,*
- 7) *stanowiska dokumentacyjne,*
- 8) *użytki ekologiczne,*
- 9) *zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,*
- 10) *ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.*”

Teren Gminy Komańcza położony jest częściowo w granicach:

- ✓ Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
- ✓ Jaśliskiego Parku Krajobrazowego oraz Ciśniańsko – Wetlińskiego Parku Krajobrazowego,
- ✓ Obszarze Specjalnej Ochrony Natura 2000 o nazwie „Bieszczady” (PLC180001) oraz „Beskid Niski” (PLB180002);
- ✓ Specjalnym Obszarze ochrony Natura 2000 o nazwie „Ostoja Jaśliska” (PLH180014), „Bieszczady” (PLC180001), „Dorzecze Górnego Sanu” (PLH180021);
- ✓ rezerwatów: „Zwierzło w dolinie Olchowatego”, „Źródłiska Jasiółki”, „Przełom Oslawy pod Duszatynem”, „Przełom Oslawy Pod Mokrem”, „Kamień nad Rzepedzią”,
- ✓ Pomników Przyrody – 9 pomników na terenie całej gminy.

Obszar gminy Komańcza położony jest w granicach dwóch korytarzy ekologicznych: „Bieszczady” (GKK-1), „Beskid Niski” (GKK-2).

➤ **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU****Ryc. 3. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Obszaru Chronionego Krajobrazu.**Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>☞ **Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego**

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego.

- ✓ Rok utworzenia: 01.01.1998r.
- ✓ Powierzchnia: 82946,0 ha.
- ✓ Akt utworzenia: Rozporządzenie Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa krośnieńskiego (*Dz. Urz. z 1992r. Nr 7, poz. 74*).

1. Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art.24 ust 3 ustawy o ochronie przyrody;
 - 2) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
 - 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 - 4) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek: Wisłoka, Jasiołka, Ośława, Wisłok, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, przy czym dla sztucznych zbiorników wodnych za linię brzegową uważa się linię wody przy maksymalnej rzędnej piętrzenia wody w zbiorniku;
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
 - 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 nie narusza lokalizacji obiektów budowlanych wskazanych w: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i ostatecznych decyzjach administracyjnych, obowiązujących w dniu 20.11.2010 r.
3. Strefa wyłączona z zabudowy na podstawie zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, może podlegać ograniczeniu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w ramach uzgodnień z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli nie wpłynie to znacząco negatywnie na ochronę przyrody Obszaru.
4. Zakazy, o których mowa w ust.1 pkt 5 i 6 nie dotyczą:
- 1) realizacji zapisów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których w wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r.

o ochronie przyrody wykazano brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru,

- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru.

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu:

- ✓ Powierzchnia: 99911,00ha.
- ✓ Obszar wyznaczony: 01.01.1998r.
- ✓ Obszar wyznaczony na mocy: Rozporządzenia Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998r. w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa krośnieńskiego (Dz. U. z 1998r. Nr 17/98, poz. 223).
- ✓ Funkcjonuje na mocy: Uchwały Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2014r., poz. 1951 z późn. zm.).

Na terenie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, dotyczące warunków ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, wynikające z ustanowienia w/w obszaru jak również z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2026r., poz. 13 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2026r. poz. 670) – bowiem teren objęty opracowaniem zmiany planu podlega w/w przepisom szczególnym.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe tego terenu są bardzo cenne. Beskidy Wschodnie odznaczają się dużą lesistością i względnie małym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Na piękno krajobrazu składa się również mozaika pól, łąk i pastwisk wraz z zabudową wsi i miasteczek. Jest to obszar szczególnie atrakcyjny dla turystyki i rekreacji, z czystymi rzekami i strumieniami, ze zdrowymi lasami porastającymi niezbyt wysokie góry. Walory przyrodnicze są związane przede wszystkim z siedliskami buczyn karpackich, obfitujących w gatunki gdzie indziej rzadkie i chronione.

Na terenie obszaru Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody;
- 2) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikną one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu

- drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od:
 - a) linii brzegów rzek: San, Osława, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. – Prawo Wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
 - 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.
1. Zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie narusza lokalizacji obiektów budowlanych wskazanych w: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i ostatecznych decyzjach administracyjnych, obowiązujących w dniu 20.11.2010r.
 2. Strefa wyłączona z zabudowy na podstawie zakazu, o którym mowa w pkt 4, może podlegać ograniczeniu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w ramach uzgodnień z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, jeżeli nie wpłynie to znacząco negatywnie na ochronę przyrody Obszaru.
 3. Zakaz, o którym mowa w pkt 4) nie dotyczy:
 - a) terenów ogólnodostępnych kąpielisk i plaż wyznaczonych na podstawie odrębnych przepisów oraz przystani wodnych;
 - b) odbudowy, nadbudowy i rozbudowy obiektów budowlanych w granicach zabudowanej budynkiem działki budowlanej w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod warunkiem nie zmniejszenia dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód, ustalonej w odniesieniu do zabudowy na tej działce;
 - c) siedlisk rolniczych w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy zagrodowej o obiekty służące do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub agroturystyki do 10 miejsc noclegowych, pod warunkiem niezmniejszenia dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód ustalonej w odniesieniu do zabudowy na tej działce.
 4. Zakaz, o którym mowa w pkt 2) nie dotyczy:
 - a) czynności podlegających zakazom w stosunku do gatunków chronionych, wykonywanych na podstawie zezwoleń lub aktów prawa miejscowego wydanych przez uprawnione organy oraz wydawania tych zezwoleń i aktów prawa miejscowego,
 - b) czynności w stosunku do gatunków wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym,
 - c) realizacji działań zapewniających bezpieczeństwo sanitarno – epidemiologiczne oraz mających na celu ochronę zdrowia lub życia.
 5. Zakaz, o którym mowa w pkt 1) obowiązuje na obszarze:

- a) 500m od linii brzegów rzeki San, 100m od linii brzegów rzeki Oslawa,
 - b) udokumentowanych złóż geologicznych.
6. Zakaz, o którym mowa w pkt 1) nie dotyczy:
- a) realizacji przedsięwzięć dopuszczonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uzgodnionych z właściwym organem ochrony środowiska w ramach postępowania przeprowadzonego zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
 - b) rozbudowy, przebudowy istniejących obiektów budowlanych oraz realizacji przedsięwzięć w istniejących obiektach budowlanych.
7. Zakazy, o których mowa w pkt 2), 5), 6) nie dotyczą:
- a) realizacji zapisów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których w wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody wykazano brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru,
 - b) czynności wykonanych w ramach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć,
 - c) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody.
8. Zakaz, o którym mowa w pkt 3) nie dotyczy:
- a) czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć,
 - b) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody,
 - c) zadrzewień rosnących na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów jako grunty orne, za wyjątkiem zadrzewień rosnących w obrębie tych działek w odległości do 1m od ich granic.

Ustalenia zawarte w Planie Ogólnym nie łamią obowiązujących zakazów i nakazów ustanowionych na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Proponowane rozwiązania (strefy planistyczne) zostały zaplanowane w sposób nienaruszający wartości przyrodniczych tych obszarów. Opracowanie Planu uwzględnia wytyczne dotyczące ochrony krajobrazu, zachowania bioróżnorodności oraz integralności ekosystemów, co umożliwia jego realizację bez negatywnego wpływu na spójność strukturalną i funkcjonalną terenów chronionych. Możliwe do realizacji inwestycje i działania zostały dostosowane do obowiązujących przepisów prawa oraz zasad ochrony przyrody, w celu zapewnienia pełnej zgodności z celami ochrony krajobrazu.

☞ **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Beskid Niski”**

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 o nazwie „Beskid Niski” o kodzie PLB180002:

- ✓ Rodzaj Ochrony: Dyrektywa Ptasia.
- ✓ Powierzchnia: 151966.61ha.
- ✓ Obszar wyznaczony: 13.10.2007r.
- ✓ Funkcjonuje na mocy: Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 07.179.1275).

Na terenie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Beskid Niski” występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Beskid Niski charakteryzuje się największą w Polsce i prawdopodobnie w całej Unii Europejskiej, liczebnością orlika krzykliwego i puszczyka uralskiego. Jest to jedna z najważniejszych w Polsce ostoi orła przedniego, bociana czarnego, dzięciołów - zielonosiwego, białogrzbietego, białoszyjowego, trójpalczastego oraz muchołówki małej. Stwierdzono tu również znaczną, jak na siedliska górskie, liczebność derkacza.

W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: bocian czarny, dzięcioł białoszyi, orlik krzykliwy (PCK), orzeł przedni (PCK), puszczyk uralski (PCK), sóweczka (PCK), włośchatka (PCK).

☞ **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków i mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 „Bieszczady”**

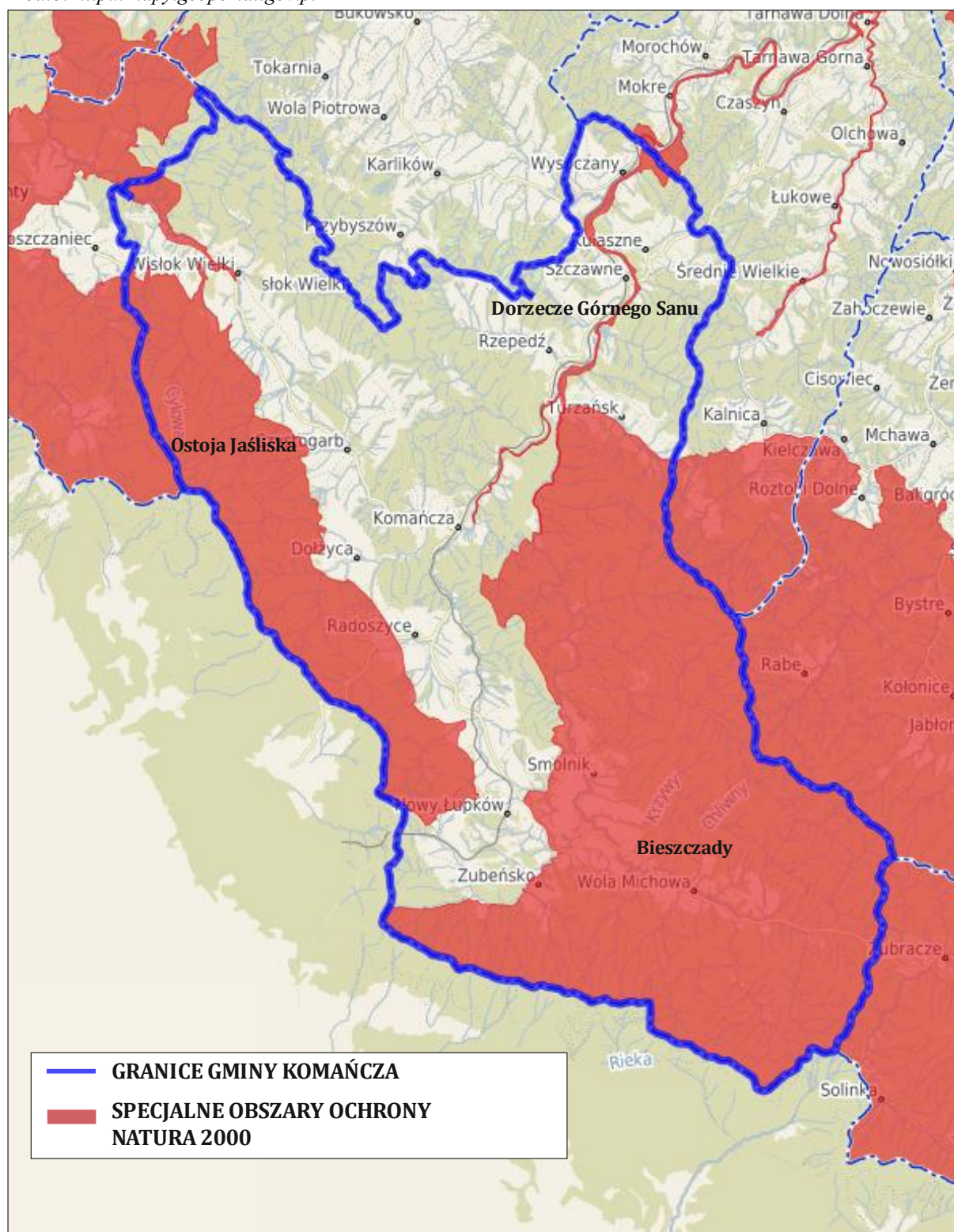
Natura 2000 „Bieszczady”, obszar o kodzie PLC180001, położony jest w woj. podkarpackim. Rozciąga się na terytorium trzech powiatów: bieszczadzkiego, sanockiego i leskiego. Obejmuje częściowo lub w całości terytorium następujących gmin: Czarna, Lutowiska, Komańcza, Zagórz, Baligród, Cisna i Solina.

Obszar kwalifikuje do sieci Natura 2000 kilkanaście gatunków ptaków. Bieszczady są bardzo ważną ostoją dużych ptaków drapieżnych. Stosunkowo licznie występuje tu orzeł przedni (7-8 par) i orlik krzykliwy (42 pary). Silną populację (ok. 25 par) ma w Bieszczadach trzmielozad. Ponadto, pojedynczo choć niecorocznie gniazdują w Bieszczadach dwa skrajnie nieliczne w Polsce gatunki: gadożer i orzełek włośchaty. W obszarze występuje silna i stabilna populacja bociana czarnego (18 par), a łąki są jednym z ważniejszych lęgowisk derkacza w Polsce (ok. 300 samców). Bieszczady są bardzo ważną ostoją sów: puszczyka uralskiego (100-150 par), puchacza (7-8 par), sóweczki (5-7 par) i włośchatki (do 10 par). Dzięki obecności starych drzewostanów licznie występują w Bieszczadach dzięcioły i muchołówki.

Obszar Natura 2000 Bieszczady uznano za ważny dla ochrony 23 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Pokrywają one łącznie ok. 70% powierzchni obszaru, w tym same siedliska leśne – ponad 60%. Bieszczady mają szczególne znaczenie dla zachowania siedlisk leśnych: buczyn, jaworzyn i lęgów. Największe powierzchnie wśród leśnych siedlisk Natura 2000 zajmują żyzne buczyny (aż połowa obszaru). Są one w większości typowo wykształcone i bardzo dobrze zachowane. Rzadsze, kwaśne buczyny zajmują ok. 10% obszaru. Spośród siedlisk nieleśnych, największe powierzchnie (8% powierzchni obszaru) zajmują łąki świeże. Niewielkie płaty wśród traworośli na bieszczadzkich połoninach zajmują murawy bliźniczkowe, a ich powierzchnie zmniejsza się po zaprzestaniu wypasu.

Bieszczady są ważną ostoją 5 gatunków roślin Natura 2000 (z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej). Są to: dzwonek piłkowany, ponikło kraińskie, tocja karpacka, rzepik szczeciniasty i bezlist okrywowy. Trzy pierwsze z nich mają w Bieszczadach najliczniejsze populacje w Polsce. Obszar Bieszczady jest ważny dla ochrony 7 gatunków bezkręgowców. Wśród nich jednego mięczaka (skójka gruboskorupowa), jednego motyla (krasopani hera), czterech chrząszczy (nadobnica alpejska, biegacz Zawadzkiego, biegacz urozmaicony, zagłębek bruzdkowany) i jednego szarańczaka (Isophyastysi) – jedyne notowanie w Polsce na przygranicznej łące na Rozsypańcu. Spośród kręgowców, Bieszczady ważne są dla zachowania aż 16 gatunków. Są to: minóg strumieniowy i dwa gatunki ryb: brzanka i głowacz białopłetwy. Bogata jest fauna płazów w Bieszczadach. Występują tu, tworząc bardzo silne populacje: kumak górski, traszka grzebieniasta i traszka karpacka. Najliczniejszą grupę gatunków Natura 2000 w Bieszczadach tworzą ssaki. Wśród nich, bardzo ważna grupa to duże ssaki drapieżne, dla których Bieszczady są najważniejszą ostoją w Polsce: niedźwiedź brunatny (50-60 osobników), ryś (20 os.) i wilk (7 wilczych watah, liczących ok. 35-40 osobników). Większość brzegów rzek w Bieszczadach jest w naturalnym stanie zachowania, stąd obecność wydry stwierdzono tu na wszystkich głównych ciekach wodnych. Wytopiony w czasach historycznych żubr pojawił się ponownie w Bieszczadach dzięki efektom uzyskanym w hodowli. Ma tu bardzo dobre warunki bytowania i obecnie jego populacja liczy już 271 osobników. Nietoperze wymagające ochrony w sieci Natura 2000 reprezentowane są w Bieszczadach przez pięć gatunków: nocka dużego, podkowca małego, nocka orzęsionego, nocka Bechsteina i mopka.

Obszary Natura 2000 „Bieszczady” (PLC180001) (poza granicami Bieszczadzkiego Parku Narodowego) oraz „Beskid Niski” (PLB180002), **nie posiadają ustanowionych i zatwierdzonych Planów Ochrony / Planów Zadań Ochronnych** (na dzień opracowania Ekofizjografii podstawowej i Prognozy oddziaływania na środowisko).

➤ **SPECJALNE OBSZARY OCHRONY NATURA 2000****Ryc. 5. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Specjalnych Obszarów Ochrony Natura 2000.**Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

☞ *Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Ostoja Jaśliska”*

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 „Ostoja Jaśliska” o kodzie PLH180014:

- ✓ Rodzaj Ochrony: Dyrektywa Siedliskowa.
- ✓ Kod: PLH180014.
- ✓ Powierzchnia: 29189,91ha.
- ✓ Obszar wyznaczony: 06.03.2009r.
- ✓ Funkcjonuje na mocy: Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008)7973)(2009/91/we)).

Obszar obejmuje górne dorzecze Jasiołki i źródłiska Wisłoka we wschodniej części Beskidu Niskiego, aż po Cergową Górę oraz Zawadkę Rymanowską i Królik Polski na północy. Teren stanowi strefę przejściową pomiędzy dwiema jednostkami geomorfologicznymi łańcucha Karpat Wschodnich i Zachodnich, między Przełęczami Dukielską i Łupkowską. Rzeźba terenu ma łagodny charakter, wzniesienia nie przekraczają 1000 m n.p.m., deniwelacje wynoszą 450-550 m. Najwyższe szczyty tego obszaru to Kamień (863 m n.p.m.), Danawa (841 m n.p.m.), Kanasiówka (823 m n.p.m.). W dolinach i na zboczach występują tarasy i spłaszczenia erozyjne. Interesującą budowę geologiczną wykazują okolice wzgórza Piotruś (727 m n.p.m.) i Ostrej (687 m n.p.m.), gdzie Jasiołka tworzy malowniczy przełom. W strefie szczytowej Piotrusia oraz w masywie Kamienia nad Jaśliskami znajduje się ciąg skałek zbudowanych z piaskowca oraz rumowiska skalne. Na Górze Cergowej występują liczne jaskinie. Większą część obszaru pokrywają lasy o wysokim stopniu naturalności zbiorowisk roślinnych. Dominują żyzne buczyny karpackie. Tereny otwarte to głównie dawne pastwiska i łąki, na których zaprzestano w ostatniej dekadzie użytkowania. Bogata jest sieć rzeczna, liczne źródłiska i wysięki wody, wokół których formują się młaki. Dobrze zachowane biocenozy leśne o naturalnym składzie gatunkowym (przede wszystkim buczyny, a także dobrze zachowane jaworzyny). Rozległe obszary źródłiskowe i naturalne doliny rzeczne. Ważna ostoja fauny puszczańskiej z dużymi drapieżnikami: niedźwiedziem, wilkiem i rysiem. Silne populacje nadobnicy alpejskiej oraz kumaka górskiego. Unikatowe jest występowanie cennych gatunków ksylobontycznych bezkręgowców (zgniotek cynobrowy, zagłębek bruzdkowany). W jaskiniach na Cergowej Górze są najważniejsze w Karpatach kolonie zimowe i rozrodcze nocka Bechsteina, nocka orzęsionego, i podkowca małego. Obszar charakteryzuje się też bogatą fauną ptaków, zwłaszcza drapieżnych, a przez Przeł. Dukielską prowadzi ważny szlak migracyjny ptaków. W 1997 roku u źródeł Jasiołki znaleziono po raz pierwszy w Polsce, stanowisko ponikła kraińskiego *Eleocharis carniolica*.

1065 Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* – ocena ogólna A

Stanowisko położone w Jaśliskim Parku Krajobrazowym jest jedynym, znanym dotychczas w Polsce na obszarze alpejskim. Zarówno siedlisko, jak i liczebność populacji wydają się być odpowiednie dla zachowania gatunku w dłuższej perspektywie czasowej. Jest to motyl dzienny z rodziny rusałkowatych (*Nymphalidae*) o rozpiętości skrzydeł 36-40 mm. Ubarwienie wierzchu skrzydeł tworzą rdzawożółte plamy o różnej intensywności poprzedzielane ciemnymi, poprzecznymi przepaskami. Tworzą one wyraźny siatkowaty wzór. Na szerokiej, rdzawej przepasce zewnętrznej tylnego skrzydła zazwyczaj widoczny jest rząd drobnych, ciemnych

punktów. Spód skrzydeł o podobnym rysunku jest wyraźnie jaśniejszy a plamy tworzą żółte przepaski.

☞ *Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Dorzecze Górnego Sanu”*

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 „Dorzecze Górnego Sanu” o kodzie PLH180021:

- ✓ Rodzaj Ochrony: Dyrektywa Siedliskowa.
- ✓ Kod: PLH180021.
- ✓ Powierzchnia: 1578,6700ha.
- ✓ Data wyznaczenia przez KE: 08.02.2011r.
- ✓ Data wyznaczenia w Polsce: 29.09.2022r.
- ✓ Funkcjonuje na mocy: Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) (Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 146).

Ostoja "Dorzecze Górnego Sanu" jest miejscem występowania wielu cennych z przyrodniczego punktu widzenia gatunków ryb oraz siedlisk przyrodniczych. Z ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występuje (lub bardzo prawdopodobne jest występowanie) 9 gatunków. Omawiany odcinek Sanu należy wg. klasyfikacji Starmacha, do "krajiny brzany". W rzekach zaliczanych do tej strefy dominującym gatunkami są reofilne karpionate, a szczególnie brzana. Zbiorowiska roślinne występujące w dolinach Sanu i jego dopływów współtworzą ważne korytarze ekologiczne.

W obszarze zinwentaryzowano 7 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy siedliskowej i 14 gatunków (10 jako przedmiot ochrony) z Załącznika II.

6210 Murawy kserotermiczne (Festuco-Brometea i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*)

Z gatunków typowych notowano m.in. lebiodkę pospolitą. Równocześnie stałym elementem tych muraw były gatunki z innych jednostek syntaksonomicznych, głównie z klasy Trifolio-Geranietea. W obszarze na uwagę zasługuje masowe występowanie kłosownicy pierzastej. Wpływa ona na zwiększenie żyzności podłoża i funkcjonuje jako gatunek ekspansywny. Wzrost trofii podłoża prowadzi do wkraczania gatunków typowych dla łąk świeżych, np. rajgrasu wyniosłego. Reprezentatywność siedliska ocenia się jako znacząca – C. Na taką ocenę zaważyła mała ilość gatunków charakterystycznych, obecność gatunków inwazyjnych oraz niewielki udział gatunków storczyków. Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C). Stan zachowania w obszarze oceniono jako średni lub zdegradowany (C), na który składają się: stopień zachowania struktury (III – średnio zachowana lub częściowo zdegradowana: siedlisko w wyniku zaprzestania regularnego użytkowania, ulega kolejnym etapom sukcesji. Świadczy o tym obecność krzewów i podrostów drzew oraz roślin ekspansywnych. Na jednym płacie zaobserwowano przymiotno białe - gatunek posiadający status inwazyjny, jednak występował pojedynczo, co daje właściwą ocenę wskaźnika), stopień zachowania funkcji (II – dobre perspektywy: siedlisko wykształcone jest w obecnej chwili w sposób częściowo zdegradowany, niemniej jednak przy zastosowaniu odpowiednich działań ochronnych posiada dobre perspektywy zachowania w przyszłości) oraz możliwości odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie

środków: obecność krzewów i podrostów drzew wpływa na zacienienie podłoża i ustępowanie gatunków światłożądnych [heliofitów] oraz świadczy o kolejnych etapach sukcesji. Zabiegi ochronne polegające na usunięciu krzewów i podrostu drzew oraz użytkowaniu pastwiskowym, ewentualnie kośnym, przyczyni się do poprawy stanu zachowania siedliska).

Ocena ogólna: C (znacząca).

6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

W obszarze stwierdzono łąki świeże z właściwą ilością gatunków charakterystycznych. Bogactwo gatunkowe było zmienne: od dominacji gatunków łąkowych (w tym charakterystycznych dla siedliska 6510) po przewagę gatunków ekspansywnych i ujednolicenie gatunkowe. Reprezentatywność dobra – B. Na taką ocenę miała wpływ ekspansja podsiewanej trawy życicy wielokwiatowej, obecność krzewów i podrostu drzew na obrzeżach płatu, obecność obcych gatunków inwazyjnych np. barszcz Sosnowskiego. Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego oraz alpejskiego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C).

Stan zachowania oceniono jako dobry – B, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (II – dobrze zachowana: w większości łąki są koszone, w mniejszym stopniu wypasane).

Łąki świeże w obszarze objętym planem charakteryzowały się zmiennym zróżnicowaniem florystycznym.

Czynnikami zaburzającymi była obecność gatunków inwazyjnych i ekspansywnych. Krzewy i podrost drzew obserwowano na obrzeżach dwóch płatów łąk, które znajdowały się w sąsiedztwie lasu), stopień zachowania funkcji (II – dobre perspektywy: niskie bogactwo gatunkowe, obecność grubego wojłoku wynikającego z nieodpowiedniego zbierania skoszonej materii organicznej. Generalnie perspektywy zachowania siedliska są dobre. Prowadzenie regularnych i odpowiednio wykonywanych zabiegów może poprawić stan siedliska).

Ocena ogólna: C (znacząca).

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

W obszarze stwierdzono 2 płaty siedliska, którego drzewostan budowany jest przez gatunek typowy dla siedliska (buk zwyczajny), lecz miejscami zaznacza się zbyt duży udział sosny zwyczajnej. Runo o niskim pokryciu przez gatunki typowe dla kwaśnych buczyn. Z gatunków charakterystycznych w runie obserwowano m.in. borówkę czarną.

Stopień reprezentatywności siedliska został oceniony jako dobry – B. Na taką ocenę wpływ miała miejscowa obecność zubożonego skład gatunków charakterystycznych dla siedliska, brak ekspansywnych gatunków rodzimych w runie.

Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego oraz alpejskiego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C).

Stan zachowania oceniono jako dobry – B, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (II – dobrze zachowana: brak gatunków obcych inwazyjnych w drzewostanie, podszycie i runie, charakterystyczna kombinacja florystyczna typowa dla kwaśnych buczyn, miejscami zubożona, zróżnicowana struktura pionowa i przestrzenna roślinności, obecny starodrzew), stopień zachowania funkcji (II – dobre perspektywy: naturalne odnowienia drzewostanu typowe dla siedliska, niskie zasoby martwego drewna, co wiąże się z deficytem roślin i zwierząt związanych z mikrobiotopami starych i martwych drzew).

Ocena ogólna: C – znacząca.

9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion)

Siedlisko tworzy 5 średnio typowych płatów, w których w drzewostanie dominuje buk. Znamioną cechą buczyn w obszarze Dorzecze Górnego Sanu, jest słabo buczynowe runo zielne, gdzie często reprezentowane jest przez gatunki grądowe.

Reprezentatywność dobra – B. Na taką ocenę miała wpływ charakterystyczna kombinacja florystyczna drzewostanu budowana przez gatunki typowe dla buczyn, kombinacja florystyczna runa miejscami zubożona, brak ekspansywnych gatunków rodzimych w runie, brak gatunków obcych w drzewostanie. Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego oraz alpejskiego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C).

Stan zachowania oceniono jako dobry – B, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (II – dobrze zachowana: nie obserwowano gatunków obcych geograficznie w drzewostanie, drzewostan z dominacją buka – gatunku charakterystycznego, jednak w runie znaczny udział gatunków grądowych, zróżnicowana struktura pionowa i przestrzenna roślinności, starodrzew nieliczny), stopień zachowania funkcji (II – dobre perspektywy: miejscami mała ilość martwego drewna, naturalne odnowienia drzewostanu typowe dla siedliska, nie obserwowano zniszczeń runa).

Ocena ogólna: znacząca – C.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum i Tilio-Carpinetum)

W obszarze objętym opracowaniem stwierdzono 16 płatów siedliska 9170. W obszarze płaty siedliska cechują się typową dla grądów kombinacją florystyczną, z gatunków obcych inwazyjnych pojedynczo pojawia się przymiotno białe, posiada bogate runo. Charakterystyczną kombinację florystyczną runa tworzą m.in. nerecznica samcza oraz groszek wiosenny. Reprezentatywność: B (dobra).

Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do całkowitej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska w kraju, zarówno w regionie alpejskim jak i kontynentalnym (powierzchnia względna – C).

Stan zachowania oceniono jako dobry – B, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (II – dobrze zachowana: skład gatunkowy drzewostanu i runa jest typowy dla grądu, na trzech płatach zaobserwowano obecność gatunków inwazyjnych, struktura pionowa i przestrzenna roślinności jest jednolita lub słabo zróżnicowana, nieliczny starodrzew), stopień zachowania funkcji (II – dobre perspektywy: mała ilość martwego drewna, nie obserwowano zniszczeń runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna ani innych znaczących zniekształceń, pojedyncze naturalne odnowienia drzewostanu).

Ocena ogólna: dobra – B.

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani)

Na obszarze Dorzecza Górnego Sanu stwierdzono 2 niewielkie płaty siedliska. W drzewostanie, o zróżnicowanej budowie pionowej dominuje klon jawor z udziałem wiązu górskiego i lipy szerokolistnej. Stopień reprezentatywności siedliska został oceniony jako doskonały – A. Na taką ocenę wpływ miała właściwa dla siedliska charakterystyczna kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego, w drzewostanie i podszyciu brak inwazyjnych gatunków obcych, w runie pojawia się niecierpek drobnokwiatowy, nie stwierdzono ekspansywności gatunków rodzimych. Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2%

powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego oraz alpejskiego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C).

Stan zachowania oceniono jako doskonały – A, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (I – doskonale zachowana: struktura roślinności jest zróżnicowana pod względem budowy pionowej, zwarcia oraz wieku drzewostanu; w poszczególnych warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, występują naturalne odnowienie drzew, nie stwierdzono przekształceń związanych z działalnością ludzką).

Ocena ogólna – B.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

Na przedmiotowym obszarze stwierdzono 19 płatów siedliska *91E0. W Dorzeczu Górnego Sanu łęgi stanowią mieszkankę zbiorowisk z klasy *Querco-Fagetea* i związku *Alno-Ulmion*, zarówno o charakterze niżowym, jak też podgórskie. Nierzadko w granicach tego samego transektu spotykano urozmaicone kombinacje florystyczne typowe dla różnych zespołów czy nawet klas. Reprezentatywność znacząca – C. Na taką ocenę miała wpływ dominacja gatunków charakterystycznych dla siedliska, w runie, poza gatunkami typowymi dla łęgów, zaznacza się udział ekspansywnych roślin, np. mozgi trzcinowatej, stwierdzano również gatunki obce inwazyjne. Powierzchnia siedliska stanowi poniżej 2% powierzchni tego siedliska przyrodniczego w odniesieniu do skali całego kontynentalnego oraz alpejskiego regionu biogeograficznego (powierzchnia względna – C). Stan zachowania oceniono jako średni lub zdegradowany – C, podstawą przyjęcia takiej oceny były podkryteria: stopień zachowania struktury (III – średnio zachowana lub częściowo zdegradowana: we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, ale zaburzone są relacje ilościowe [dominacja facjalna], stwierdzano gatunki inwazyjne, pionowa struktura roślinności jest słabo zróżnicowana lub ujednolicona), stopień zachowania funkcji (III – średnie lub niekorzystne perspektywy: zubożone zasoby martwego drewna, prześwietlenie drzewostanu, które wpływa na zmiany w fizjonomii siedliska i wkraczanie gatunków światłolubnych) oraz możliwość odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie środków: ograniczenie wycinania martwych i zamierających drzew w siedlisku przyrodniczym, usunięcie gatunków inwazyjnych (m.in. ścięcie i wykarczowanie roślin, wykopanie korzeni w całości). Ocena ogólna – C.

3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków

Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków jest siedliskiem krótkotrwałym, a materiał skalny ulega przemieszczaniu. Jego pojawienie się uzależnione jest od stanu wód w danym roku oraz od warunków klimatycznych jakie towarzyszą odsłonięciu kamieńców. Najbardziej dogodne warunki wykształcają się jedynie na rzece Osława w okolicach Rzepedzi. Jednak tutaj w okresie wegetacyjnym 2020 i 2021 nie udało się potwierdzić siedliska. Z uwagi na niewielką pierwotną powierzchnię stanowiska wynoszącą zaledwie 0,16% w odniesieniu do skali całego kontynentalnego i alpejskiego regionu biogeograficznego, aktualne obserwacje terenowe z 2020/2021 r. oraz pierwotnie wykazywane dane, należy uznać, że siedlisko nie jest kluczowe dla tego obszaru – ocena D.

6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

W obszarze płat siedliska, reprezentowany jest przez ziołorośla górskie ze związku *Adenostylion alliariae*. Zlokalizowany jest pomiędzy miejscowościami Wysoczany i Szczawne. Areal siedliska 6430 w obszarze objętym opracowaniem wynosi zaledwie 0,37 ha i zajmuje 0,03% powierzchni

w stosunku do całkowitej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska w kraju w regionie alpejskim. Reprezentatywność D.

5264 Brzanka (*Barbus carpathicus*)

Gatunek stwierdzono licznie na 7 stanowiskach.

Populację gatunku szacuje się na $15\% \geq p > 2\%$ populacji krajowej – B.

Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (I – elementy doskonale zachowane: zarówno samo koryto, jak też brzegi i substrat denny mają charakter naturalny. Obecna jest znaczna ilość mikrosiedlisk) – ocena A.

Izolacja – populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru – C.

Ocena ogólna: znakomita – A.

1163 Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*)

Gatunek został stwierdzony na 4 stanowiskach w rzece: San, Hoczewka oraz Osława. Struktura wiekowa i względna liczebność gatunku w zależności od stanowiska jest zróżnicowana.

Stan populacji oceniono na poziomie C: $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej. Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (II – elementy dobrze zachowane: dostępne są mikrosiedliska, stanowiące kryjówki dla osobników dorosłych, potencjalne tarliska i miejsca odrostu narybku, koryto rzeki, brzegi i substrat denny mają charakter naturalny) – B.

Izolacja: C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania).

Ocena ogólna: B (dobra).

*1096 Minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*)

W obszarze objętym opracowaniem, gatunek stwierdzono na dwóch stanowiskach w rzece Osława.

Stan populacji piskorza oceniono na poziomie C: $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej.

Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane: niewielki udział niezbędnych mikrosiedlisk, antropopresja tj. zanieczyszczenia, regulacje koryt rzecznych, tamy, budowle hydrotechniczne), możliwość odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie środków: udroźnienie rzek i stworzenie korytarza ekologicznego, powstrzymanie się od ingerencji w koryta rzeczne) – ocena C.

Izolacja: C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania).

Ocena ogólna: C (znacząca).

5339 Różanka (*Rhodeus amarus*)

Gatunek stwierdzono na jednym stanowisku na północny-zachód od Sanoka.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej – C.

Stan zachowania w obszarze: C (średni lub zdegradowany), na który składają się: stopień zachowania cech siedliska gatunku (III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane: na stanowisku nie stwierdzono żywych osobników małży skójkowatych, niezbędnych dla rozrodu różanki, bariera migracyjna stanowiąca zbiornik w Myczkowcach), możliwość odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie środków: skanalizowanie domów znajdujących się wzdłuż koryta cieków w obszarze, powstrzymanie się od ingerencji w koryta rzeczne, powstrzymanie się od budowy progów i budowli hydrotechnicznych).

Izolacja: C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania).

Ocena ogólna: C (znacząca).

6143 Kiełb Kesslera (*Romanogobio kessleri*)

Brak jednoznacznych stwierdzeń czy gatunek występuje w Dorzeczu Górnego Sanu czy nie został wykryty z powodu niskiej liczebności. Na stanowiskach w poprzednich latach były odławiane zazwyczaj pojedyncze osobniki.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej – C.

Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane: zaburzona ciągłość cieku wpływająca na fragmentację populacji), możliwość odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie środków: skanalizowanie domów znajdujących się wzdłuż koryta cieków w obszarze, powstrzymanie się od ingerencji w koryta rzeczne, powstrzymanie się od budowy progów i budowli hydrotechnicznych) – ocena C.

Izolacja – populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru – C.

Ocena ogólna: znacząca – C.

*1146 Koza złotawa (*Sabanejewia aurata*)

Koza złotawa nie jest często spotkanym gatunkiem, w obszarze występuje przez cały rok. W trakcie inwentaryzacji stwierdzono 10 dorosłych osobników na 2 stanowiskach.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej – C.

Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (III – elementy średnio zachowane lub częściowo zdegradowane: koryto, brzegi i substrat denne mają charakter naturalny, bariera migracyjna stanowiąca zbiornik w Myczkowcach), możliwość odtworzenia (II – możliwe przy średnim nakładzie środków: ograniczenie ingerencji w koryta rzeczne) – ocena C.

Izolacja: C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania).

Ocena ogólna: C (znacząca).

1032 Skójkę gruboskorupowa (*Unio crassus*)

Skójkę gruboskorupową odnotowano na 2 stanowiskach.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0$ populacji krajowej – C.

Stan zachowania w obszarze: B (dobry), na który składają się: stopień zachowania cech siedliska gatunku (II – elementy dobrze zachowane: stan ekologiczny wody jest dobry, a w obrębie stanowisk nie stwierdzono źródeł zanieczyszczeń, jedynie kamieniste podłoże wpływa na obniżoną ocenę wskaźnika optymalnego siedliska).

Izolacja: C (populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania).

Ocena ogólna: B (dobra).

1355 Wydra (*Lutra lutra*)

Na terenie obszaru stwierdzono stałą obecność gatunku na podstawie śladów aktywności, w tym występowania odchodów.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0\%$ populacji krajowej – C. Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (I – elementy doskonale zachowane: obfita baza pokarmowa, duża dostępność kryjówek, znaczny udział zbiorników wodnych i odcinków rzek oraz odpowiedni charakter strefy brzegowej, nie stwierdzono aktualnych zagrożeń) - ocena A.

Izolacja – populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru – C.

Ocena ogólna: dobra – B. Na taką ocenę wpływa częstość występowania gatunku w obszarze, dobry stan siedliska oraz właściwe perspektywy zachowania.

*1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*)

Gatunek został stwierdzony powszechnie na całym obszarze. Na terenie obszaru obserwowano w zdecydowanej większości świeże ślady żerowania nad rzeką i w sąsiedztwie starorzeczy, świadczące o ciągłej obecności gatunku w obszarze.

Populację gatunku szacuje się na $2\% \geq p > 0\%$ populacji krajowej – C.

Stan zachowania populacji został określony na podstawie podkryteria: stopnia zachowania cech siedliska gatunku (II elementy dobrze zachowane: obniżona ocena stanu siedliska wynika ze stopnia antropopresji, tzn. niska intensywność ruchu na drogach i torach oraz częste sąsiedztwo pól uprawnych. Poza tym baza pokarmowa jest obfita, a dostępność preferowanych siedlisk oraz charakter strefy przybrzeżnej są odpowiednie dla gatunku) – ocena B.

Izolacja – populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru – C.

Ocena ogólna: dobra – B.

1130 Boleń (*Aspius aspius*)

W obszarze boleń występuje wyłącznie w Sanie od ujścia Osławy. Gatunek zaliczony został do gatunków bardzo rzadkich. W obrębie obszaru pojawia się sporadycznie podchodząc okresowo z niżej położonych odcinków Sanu. W trakcie prowadzonej inwentaryzacji w 2020 i 2021 r. nie stwierdzono gatunku w obszarze. W stosunku do populacji krajowej populacja bolenia z ostoi "Dorzecze Górnego Sanu" jest nieistotna – ocena D.

1193 Kumak górski (*Bombina variegata*)

Kumak górski został stwierdzony na dwóch stanowiskach w obszarze. Na pierwszym stanowisku (w sąsiedztwie wsi Zwierzyń) zarejestrowano ok. 20 głosów godowych, natomiast na drugim stanowisku (na wschód od miejscowości Hoczew) obserwowano 3 osobniki dorosłe. Z uwagi na nieliczną populację (zaledwie 0,013% populacji krajowej), efemeryczność stwierdzonych siedlisk gatunku (sąsiedztwo z rzeką, której wylewy powodują czasową lub trwałą likwidację i przedostawanie się ryb drapieżnych), a także brak ukierunkowanych badań pod kątem herpetologicznym proponuje się ocenę populacji D.

1060 Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*)

Motyl został zaobserwowany w lipcu 2021 r. w okolicy miejscowości Wielopole (2 imagines). Stwierdzone siedlisko motyla charakteryzowało się obecnością sadzka konopiastego *Eupatorium cannabinum* (rośliny nektarodajnej) oraz porastających rów gatunków szczawi (rośliny żywicielskiej dla gąsienic). Łąka jest nieregularnie koszona, na której zaznacza się ekspansja wrotycza pospolitego i jeżyn. Ponadto odnotowano gatunki inwazyjne – barszcz Sosnowskiego. Z uwagi na nieistotną reprezentatywność i powierzchnię zajmowaną w obszarze objętym planem (1 stanowisko o areale ok. 1 ha), populacji nie oceniono.

1149 Koza (*Cobitis taenia*)

W trakcie prowadzonej inwentaryzacji nie stwierdzono gatunku w obszarze. W związku z powyższym populację uznaje się za nieistotną – D.

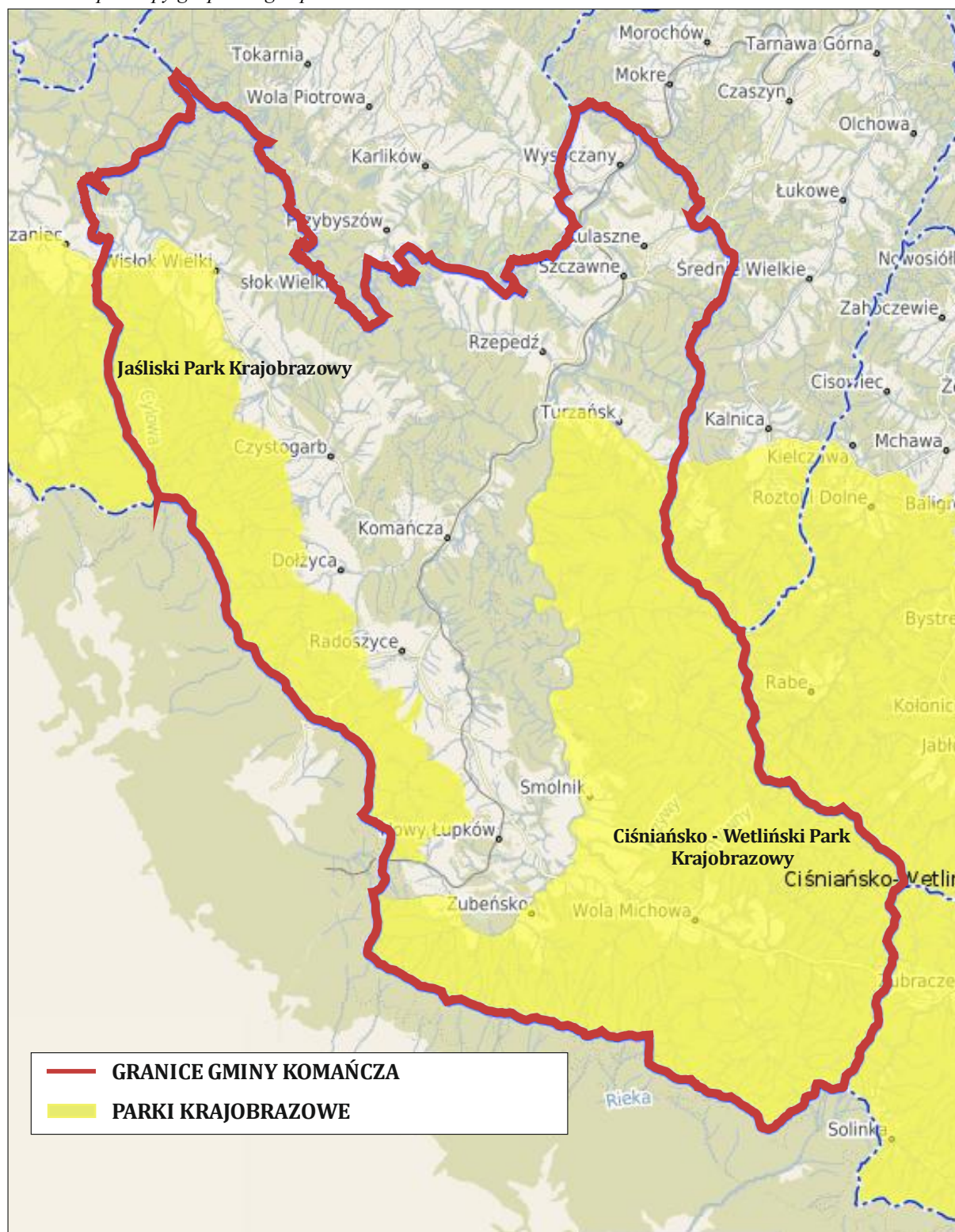
Siedliska 3220, 6430 i 7220 oczekują na akceptację Komisji Europejskiej co do ich wykreślenia z katalogu przedmiotów ochrony obszaru.

Minóg strumieniowy, bóbr i koza złotawa oczekują na nowelizację rozporządzenia i wpis do katalogu przedmiotów ochrony obszaru.

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Bieszczady”

Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 „Bieszczady” (PLC180001) został opisany w ppkt Obszary Specjalnej Ochrony Natura 2000.

W ramach prac nad projektem Planu Ogólnego Gminy Komańcza nie przeprowadzono pełnej inwentaryzacji przyrodniczej całego obszaru objętego granicami administracyjnymi gminy. Proces waloryzacji środowiska został oparty na dostępnych i zatwierdzonych źródłach opracowanych na potrzeby innych dokumentów planistycznych i ochronnych, takich jak: Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Jaślicka”, Plan Ochrony dla obszaru Natura 2000 „Dorzecze Górnego Sanu”, a także Plany Urządzenia Lasu dla Nadleśnictw: Komańcza, Lesko i Rymanów. Dodatkowo wykorzystano dane udostępnione przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Rzeszowie dotyczące obszarów Natura 2000 „Bieszczady” oraz „Beskid Niski”. Należy podkreślić, że Plan Ogólny pełni funkcję dokumentu strategicznego, stanowiącego podstawę dla przyszłych opracowań miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których realizacja będzie uzależniona od aktualnych potrzeb gminy oraz specyfiki danego terenu.

➤ **PARKI KRAJOBRAZOWE****Ryc. 6. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Parków Krajobrazowych.**Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>☞ ***Jasłański Park Krajobrazowy***

Teren gminy Komańcza znajduje się częściowo w granicach Jasłańskiego Parku Krajobrazowego:

- ✓ Powierzchnia: 25878,00ha.
- ✓ Obszar wyznaczony: 27.03.1992r.
- ✓ Obszar wyznaczony na mocy: Rozporządzenia Nr 20 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992r. w sprawie utworzenia Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (*Dz. Urz. z 1992r. Nr 7 poz. 54*)
- ✓ Funkcjonuje na mocy: Uchwały Nr XLVIII/992/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014r. w sprawie Jaśliskiego Parku Krajobrazowego (*Dz. Urz. z 2014r., poz. 1946 z późn. zm.*).

Szczegółne cele ochrony Parku:

1. dla ochrony przyrody nieożywionej:
 - 1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym;
 - 2) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;
 - 3) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
 - 4) udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej;
 - 5) poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych;
 - 6) zachowanie naturalnych zbiorników wodnych;
 - 7) zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk;
2. dla ochrony przyrody ożywionej:
 - 1) szaty roślinnej:
 - a) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - b) zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
 - c) ograniczanie procesu neofityzacji flory;
 - d) zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,
 - 2) dla ochrony fauny:
 - a) zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
 - b) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - c) zachowanie korytarzy ekologicznych,
 - 3) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
3. dla ochrony dóbr kultury:
 - 1) zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, w tym elementów kultury łemkowskiej, a zwłaszcza cerkwi, kościołów, młynów, kapliczek i krzyży przydrożnych;
 - 2) zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych;

- 3) zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: tradycyjnego drewnianego budownictwa zagrodowego (chałupy i chłyże) oraz obiektów wykonanych ze skał fliszowych,
- 4) utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej;
- 5) porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów;
- 6) udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych,
4. dla ochrony walorów krajobrazu i rzeźby Beskidu Niskiego:
 - 1) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej,
 - 2) zachowanie różnorodnych odsłoneń geologicznych oraz wychodni skalnych;
 - 3) zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi;
 - 4) zachowanie punktów widokowych w celu udostępniania turystom;
 - 5) zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu.
1. Na obszarze Parku zakazuje się:
 - 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody;
 - 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
 - 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 - 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 - 7) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
 - 8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 - 9) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
 - 10) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
 - 11) organizowania rajdów motorowych i samochodowych.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4) nie dotyczy terenów złóż i zmian granic złóż, dla których udzielono obowiązujących w dniu 25 lipca 2014r. koncesji oraz prowadzenia

- działalności, o której mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.
3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4) nie dotyczy udzielenia lub zmiany koncesji, udzielonych dla terenów złóż, o których mowa w ust. 2, jeżeli przed ich zmianą została przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, która wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.
 4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2) nie dotyczy:
 - 1) czynności podlegających zakazom w stosunku do gatunków chronionych, wykonywanych na podstawie zezwoleń lub aktów prawa miejscowego wydanych przez uprawnione organy oraz wydawania tych zezwoleń i aktów prawa miejscowego,
 - 2) czynności w stosunku do gatunków wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym,
 - 3) realizacji działań zapewniających bezpieczeństwo sanitarno - epidemiologiczne oraz mających na celu ochronę zdrowia lub życia.
 5. Zakazy, o których mowa w ust.1 pkt. 2), 5), 6) nie dotyczą:
 - 1) czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - 2) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody.
 6. Zakaz, o którym mowa w ust.1 pkt. 3) nie dotyczy:
 - 1) czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - 2) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody;
 - 3) zadrzewień rosnących na działkach o szerokości nie mniejszej niż 25 m oznaczonych w ewidencji gruntów jako grunty orne, za wyjątkiem zadrzewień rosnących w obrębie tych działek w odległości do 1 m od ich granic;
 - 4) zadrzewień rosnących na działkach o szerokości nie większej niż 25 m oznaczonych w ewidencji gruntów jako grunty orne.
 7. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 6 nie dotyczy drzew o parametrach określonych w zał. Nr 4 niniejszej uchwały oraz siedlisk priorytetowych wymienionych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.
 8. Zakaz, o którym mowa w ust.1 pkt 7) nie dotyczy działki nr 1327 obręb Jaśliska, w przypadku czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć dopuszczonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uzgodnionych z właściwym organem ochrony środowiska w ramach postępowania przeprowadzonego zgodnie z art. 23 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Na terenie Jaśliskiego Parku Krajobrazowego zostały określone cele ochrony określone w Planie Ochrony opublikowanym w Rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 września 2003r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Jaśliskiego Parku Krajobrazowego.

Ciśniańsko – Wetliński Park Krajobrazowy

Ciśniańsko - Wetliński Park Krajobrazowy funkcjonuje na mocy Uchwały Nr XLVIII/991/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014r. w sprawie Ciśniańsko - Wetlińskiego Parku Krajobrazowego (*Dz. Urz. Wojewody Podkarpackiego, poz. 1545*).

W Ciśniańsko-Wetlińskim Parku Krajobrazowym wprowadza się zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, dotyczące warunków ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, wynikające z ustanowienia w/w obszaru jak również z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (*j.t. Dz. U. z 2026r., poz. 13 z późn. zm.*) oraz ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*j.t. Dz. U. z 2026r. poz. 670*) – gdyż analizowany obszar podlega w/w przepisom szczególnym.

Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:

1. dla ochrony przyrody nieożywionej:
 - 1) zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym;
 - 2) podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;
 - 3) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
 - 4) udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej;
 - 5) utrzymanie stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych;
 - 6) zachowanie naturalnych zbiorników wodnych;
 - 7) zachowanie ciągów rzecznych, przełomów,
2. dla ochrony przyrody żywej:
 - 1) szaty roślinnej:
 - a) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - b) zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
 - c) ograniczanie procesu neofityzacji flory;
 - d) zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,
 - 2) dla ochrony fauny:
 - a) zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;

- b) zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych;
- c) zachowanie korytarzy ekologicznych,
- 3) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- 3. dla ochrony dóbr kultury:
 - 1) zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, a zwłaszcza cerkwi, kościołów, młynów, kapliczek i krzyży przydrożnych;
 - 2) zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych;
 - 3) zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego oraz obiektów wykonanych ze skał fliszowych,
 - 4) kultywowanie i przywracanie tradycyjnej kultury ludowej;
 - 5) porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów;
 - 6) udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych.
- 4. dla ochrony walorów krajobrazu:
 - 1) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej;
 - 2) zachowanie różnorodnych odsłoneń geologicznych oraz wychodni skalnych;
 - 3) zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi;
 - 4) zachowanie punktów widokowych w celu udostępniania turystom;
 - 5) zapobieganie dewastacji i degradacji krajobrazu.
- 1. Na terenie obszaru Parku zakazuje się:
 - 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody;
 - 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
 - 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 - 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 - 7) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych oraz starorzeczy;

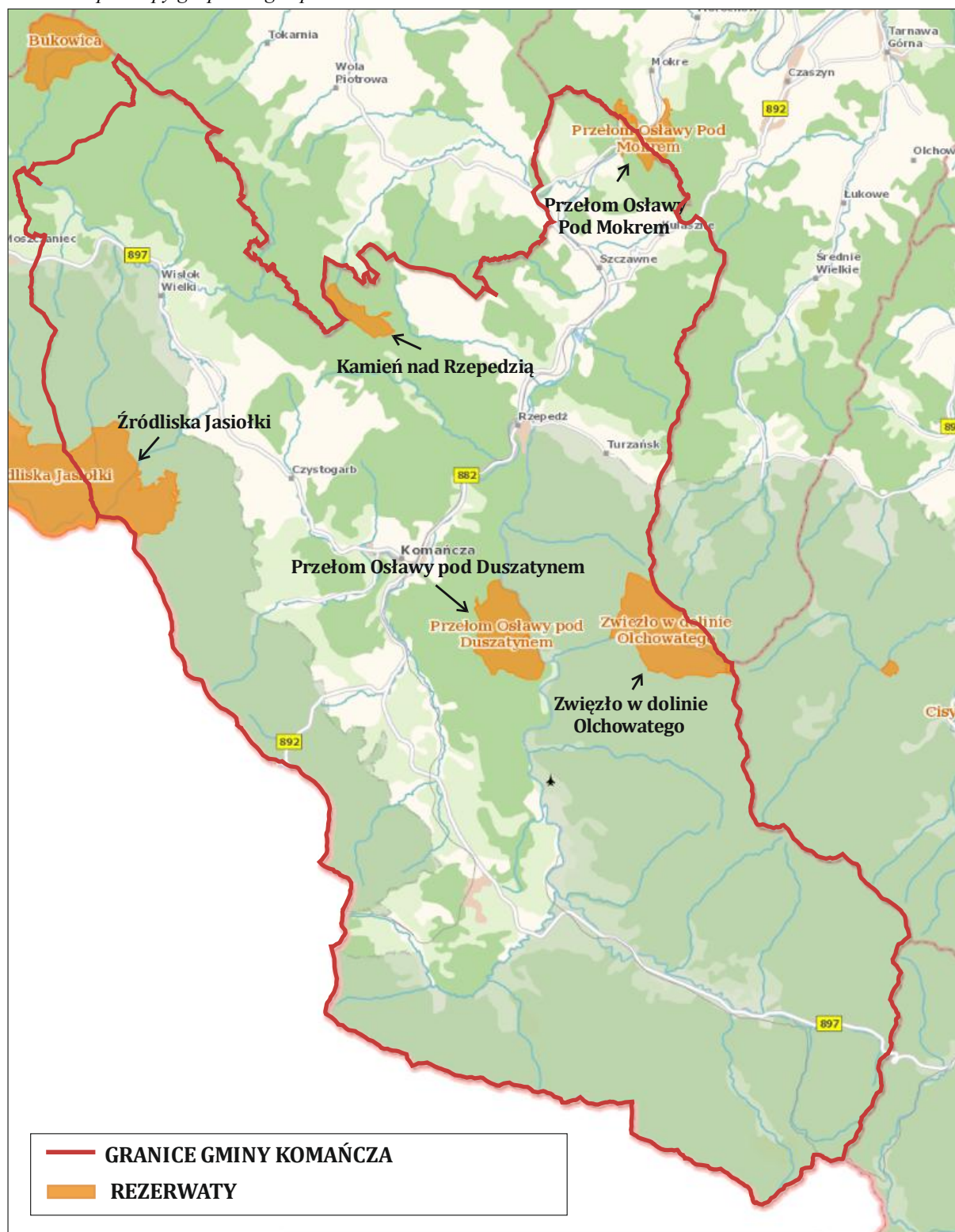
- 8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 - 9) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
 - 10) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
 - 11) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
 - 12) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - a) linii brzegów rzeki Oślawa, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r.
- Prawo wodne
 - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej.
2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4) nie dotyczy terenów złóż i zmian granic złóż, dla których udzielono obowiązujących w dniu 25 lipca 2014r. koncesji oraz prowadzenia działalności, o której mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze.
 3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 4) nie dotyczy udzielenia lub zmiany koncesji, udzielonych dla terenów złóż, o których mowa w ust. 2, jeżeli przed ich zmianą została przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, która wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.
 4. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt. 2) nie dotyczy:
 - 1) czynności podlegających zakazom w stosunku do gatunków chronionych, wykonywanych na podstawie zezwoleń lub aktów prawa miejscowego wydanych przez uprawnione organy oraz wydawania tych zezwoleń i aktów prawa miejscowego,
 - 2) czynności w stosunku do gatunków wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym,
 - 3) realizacji działań zapewniających bezpieczeństwo sanitarno - epidemiologiczne oraz mających na celu ochronę zdrowia lub życia.
 5. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt. 2), 5), 6) nie dotyczą:
 - 1) czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - 2) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody.
 6. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt. 3), nie dotyczy:
 - 1) czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - 2) zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody;
 - 3) zadrzewień rosnących na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów jako grunty orne, za wyjątkiem zadrzewień rosnących w obrębie tych działek w odległości do 1 m od ich granic.
 7. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 6 nie dotyczy drzew o parametrach określonych w zał. Nr 4 niniejszej uchwały oraz siedlisk priorytetowych wymienionych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także

- kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.
8. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 12) nie narusza lokalizacji obiektów budowlanych wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i ostatecznych decyzjach administracyjnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały.
 9. Strefa wyłączona z zabudowy na podstawie zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 12), może podlegać ograniczeniu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w ramach uzgodnień z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli nie wpłynie to znacząco negatywnie na ochronę przyrody Parku.
 10. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt. 12 nie dotyczy oczyszczalni ścieków.

Na terenie Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego zostały określone cele ochrony określone w Planie Ochrony opublikowanym w Rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego.

Ustalenia zawarte w Planie Ogólnym Gminy Komańcza (przyjęte strefy planistyczne) nie wpływają negatywnie na realizację celów ochronnych ani nie naruszają obowiązujących zakazów i nakazów wynikających z przepisów prawa odnoszących się do obszarów Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego oraz Jaśliskiego Parku Krajobrazowego. Treści planistyczne zawarte w uzasadnieniu zostały opracowane z poszanowaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i przestrzennych tych terenów, w sposób zapewniający zachowanie ich integralności ekologicznej, różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych. Przyjęte strefy planistyczne w projekcie planu nie przewidują działań, które mogłyby prowadzić do przekształceń przestrzennych lub funkcjonalnych niezgodnych z celami ochrony ustanowionymi dla wskazanych parków krajobrazowych. Z terenów zabudowy kubaturowej, zostały potrącone siedliska występujące na terenie gminy zarówno w strefach planistycznych jak również w Obszarach Uzupełnienia Zabudowy (OUZ).

➤ REZERWATY PRZYRODY

Ryc. 7. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Rezerwatów Przyrody.Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>☞ *Źródłiska Jasiołki*

Rezerwat Przyrody „Źródłiska Jasiołki”:

- ✓ Powierzchnia: 1571,9000ha.

- ✓ Obszar uznany: 15.02.1994r.
- ✓ Obszar uznany na mocy: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 25 sierpnia 1994 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (*M.P. z 1994 r. Nr 5, poz. 46*).
- ✓ Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy.
- ✓ Typ rezerwatu: krajobrazów.
- ✓ Podtyp rezerwatu: krajobrazów naturalnych.
- ✓ Typ ekosystemu: różnych ekosystemów.
- ✓ Podtyp ekosystemu: mozaiki różnych ekosystemów.
- ✓ Cel ochrony: Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych obejmujących źródłiskowe obszary rzek Wisłok i Jasiołka.

Przełom Oslawy pod Duszatynem

Rezerwat Przyrody „Przełom Oslawy pod Duszatynem”:

- ✓ Powierzchnia: 319,9100ha.
- ✓ Obszar uznany: 25.04.2000r.
- ✓ Obszar uznany na mocy: Rozporządzenie Nr 72/00 Wojewody Podkarpackiego z dnia 28 maja 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (*Dz. Urz. z 2000r. Nr 24, poz. 198*).
- ✓ Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy.
- ✓ Typ rezerwatu: krajobrazów.
- ✓ Podtyp rezerwatu: krajobrazów naturalnych.
- ✓ Typ ekosystemu: leśny i borowy.
- ✓ Podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich.
- ✓ Cel ochrony: Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie przełomowego odcinka doliny rzeki Oslawy wraz z otaczającym drzewostanem bukowo-jodłowym.

Zwierzło w dolinie Olchowatego

Rezerwat Przyrody „Zwierzło w dolinie Olchowatego”:

- ✓ Powierzchnia: 484,2600ha.
- ✓ Obszar uznany: 07.02.1957r.
- ✓ Obszar uznany na mocy: Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 22 stycznia 1957r., w sprawie uznania za rezerwat (*M.P. z 1957 r. Nr 10, poz. 75*).
- ✓ Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy.
- ✓ Typ rezerwatu: biocenotyczny i fizjocenotyczny.
- ✓ Podtyp rezerwatu: biocenozy naturalnych i półnaturalnych.
- ✓ Typ ekosystemu: różnych ekosystemów.
- ✓ Podtyp ekosystemu: lasów i wód.
- ✓ Cel ochrony: Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie dwóch górskich jezior powstałych przez znaczne osuwiska na stokach góry Chryszczata oraz porośniętej drzewostanem doliny potoku Olchowatego wraz z procesami osuwiskowym.

Przełom Oslawy pod Mokrem

Rezerwat Przyrody „Przełom Oslawy Pod Mokrem”:

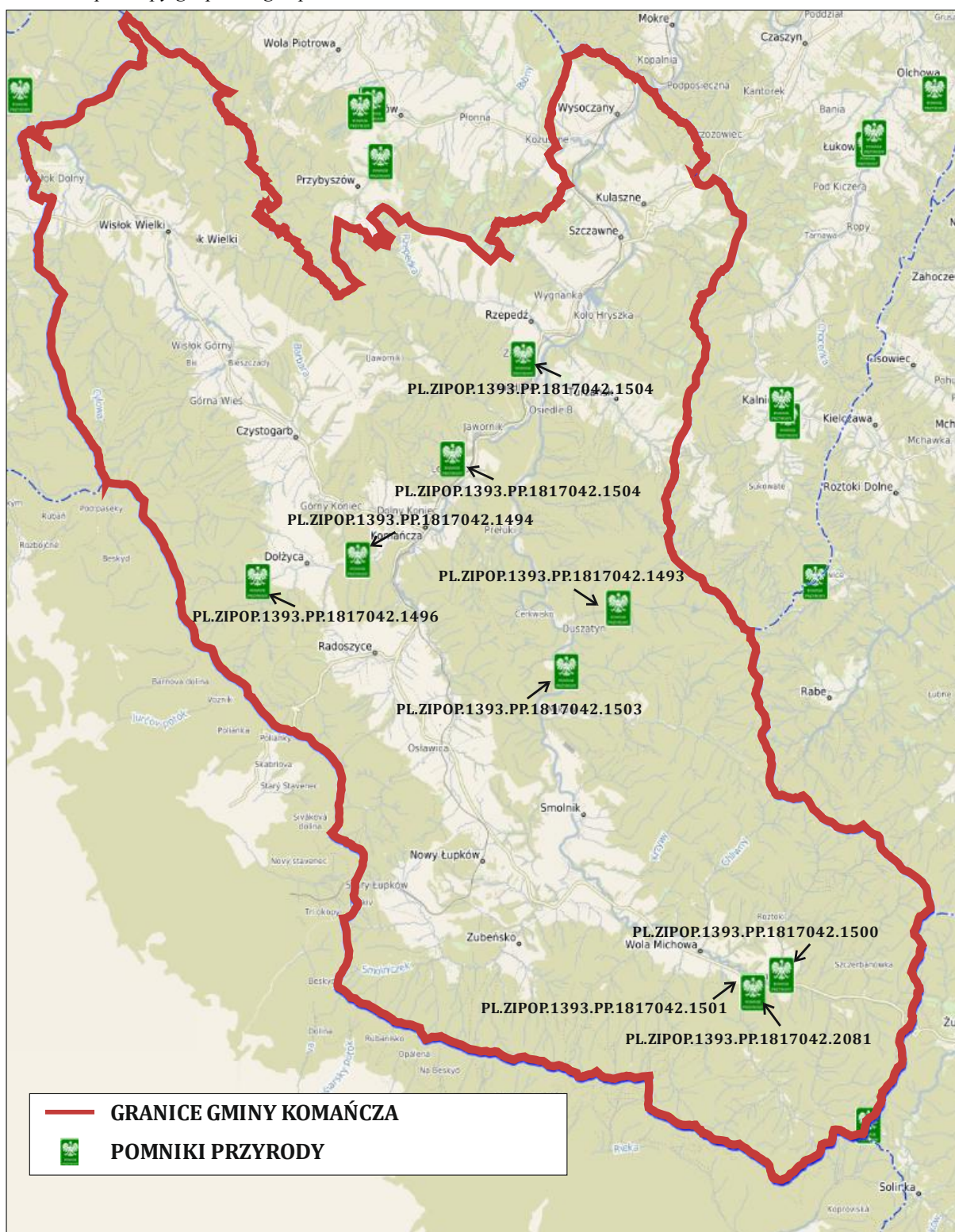
- ✓ Powierzchnia: 142,5200ha.
- ✓ Obszar uznany: 09.09.2003r.

- ✓ Obszar uznany na mocy: Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 20 sierpnia 2003 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (*Dz. Urz. z 2003 r. Nr 93, poz. 1558*).
- ✓ Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy.
- ✓ Typ rezerwatu: krajobrazów.
- ✓ Podtyp rezerwatu: krajobrazów naturalnych.
- ✓ Typ ekosystemu: leśny i borowy.
- ✓ Podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich.
- ✓ Cel ochrony: Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie przełomowego odcinka rzeki Osławy oraz zbiorowisk leśnych z licznymi stanowiskami roślin chronionych i rzadkich w runie.

Kamień nad Rzepedzią

Rezerwat Przyrody „Kamień nad Rzepedzią”:

- ✓ Powierzchnia: 90,8300ha.
- ✓ Obszar uznany: 07.12.2012r.
- ✓ Obszar uznany na mocy: Zarządzenie Nr 2/12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 listopada 2012r. w sprawie rezerwatu przyrody "Kamień nad Rzepedzią" (*Dz. Urz. z 2012 r. poz. 2439*).
- ✓ Rodzaj rezerwatu: przyrody nieożywionej.
- ✓ Typ rezerwatu: geologiczny i glebowy.
- ✓ Podtyp rezerwatu: skał, minerałów, osadów, gleb i wydmy.
- ✓ Typ ekosystemu: leśny i borowy.
- ✓ Podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich.
- ✓ Cel ochrony: Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie grupy skał piaskowca eoceńskiego wraz z otaczającym je drzewostanem.

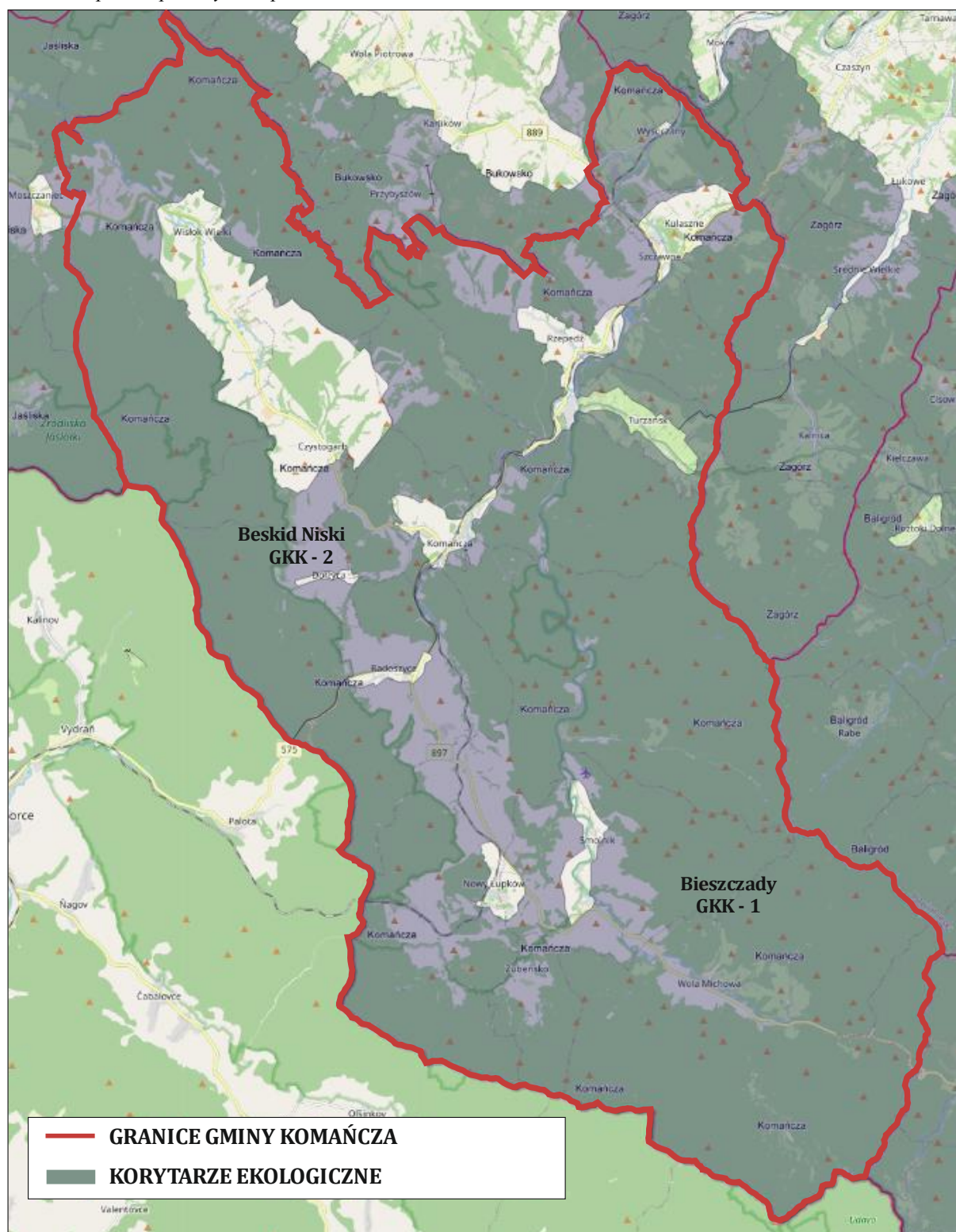
➤ **POMNIKI PRZYRODY****Ryc. 8. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Pomników Przyrody.**Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Na obszarze Gminy Komańcza znajduje się dziewięć pomników przyrody, których charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2. Charakterystyka pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Komańcza.Źródło: opracowanie własne na podstawie; crfop.gos.gov.pl

Lp.	Typ pomnika (Nazwa)	Położenie	Data utworzenia	Charakterystyka	Dane aktu prawnego
1.	Jednoobiektowy	Rzepedź, dz. nr ew.131/59	2009-12-29	Gatunek drzewa: Cis pospolity - Taxus baccata Wysokość [m]: 8 Pierśnica[cm]: 16 Obwód [cm]: 50	Uchwała Nr XXXVIII/193/09 Rady Gminy Komańcza z dnia 30.11.2009 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 100, poz. 2386 z dnia 14.12.2009 roku)
2.	Jednoobiektowy	Jawornik, dz. nr ew. 79	2005-01-04	Gatunek drzewa: Cis pospolity - Taxus baccata Wysokość [m]: 5 Pierśnica [cm]: 33 Obwód [cm]: 104	Uchwała Nr XIX/141/04 Rady Gminy Komańcza z dnia 9.12.2004 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 149, poz. 2412 z dnia 20.12.2004 roku)
3.	Jednoobiektowy	Komańcza, dz. nr ew. 337/2	2003-04-25	Rodzaj twor: wodospad	Uchwała Nr IV/36/2003 Rady Gminy w Komańczy z dnia 18.03.2003 roku w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 34, poz. 676 z dnia 25.04.2003 roku)
4.	Jednoobiektowy	Dołżyca, dz. nr ew. 191	2005-01-04	Gatunek drzewa: Dąb szypułkowy - Quercus robur Wysokość [m]: 27 Pierśnica [cm]: 120 Obwód [cm]: 377	Uchwała Nr XIX/141/04 Rady Gminy Komańcza z dnia 9.12.2004 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 149, poz. 2412 z dnia 20.12.2004 roku)
5.	Jednoobiektowy	Duszatyn, dz. nr ew. 60/1	2001-09-14	Rodzaj twor: wodospad	Uchwała Nr XXVI/181/2001 Rady Gminy w Komańczy z dnia 30.08.2001 w sprawie uznania za pomnik przyrody nieożywionej. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 81, poz. 1425 z dnia 30.10.2001 roku)
6.	Jednoobiektowy (Źródło Bulgotek)	Mików, dz. nr ew. 62	2009-12-29	Rodzaj twor: źródło	Uchwała Nr XXXVIII/193/09 Rady Gminy Komańcza z dnia 30.11.2009 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 100, poz. 2386 z dnia 14.12.2009 roku)
7.	Jednoobiektowy	Maniów, dz. nr ew. 86/1	2005-01-04	Gatunek drzewa: Jesion wyniosły - Fraxinus excelsior Pierśnica [cm]: 143 Obwód [cm]: 449	Uchwała Nr XIX/141/04 Rady Gminy Komańcza z dnia 9.12.2004 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 149, poz. 2412 z dnia 20.12.2004 roku)
8.	Jednoobiektowy	Balnica, dz. nr ew. 90/9	2005-01-04	Gatunek drzewa: Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) – Pseudotsuga menziesii Wysokość [m]: 29 Pierśnica [cm]: 86 Obwód [cm]: 270	Uchwała Nr XIX/141/04 Rady Gminy Komańcza z dnia 9.12.2004 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 149, poz. 2412 z dnia 20.12.2004 roku)
9.	Jednoobiektowy	Balnica, dz. nr ew. 90/9	2005-01-04	Gatunek drzewa: Daglezja zielona (Jedlica Douglasa) - Pseudotsuga menziesii	Uchwała Nr XIX/141/04 Rady Gminy Komańcza z dnia 9 grudnia 2004 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2004 r. Nr 149, poz. 2412)

Ustalenia Planu Ogólnego (strefy planistyczne) nie naruszają zakazów wprowadzonych dla ustanowionych na terenie Gminy Komańcza pomników przyrody.

➤ **KORYTARZE EKOLOGICZNE****Ryc. 9. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Korytarzy Ekologicznych.**Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Obszar gminy Komańcza położony jest w granicach dwóch korytarzy ekologicznych: „Bieszczady” (GKK-1), „Beskid Niski” (GKK-2).

Polskie prawodawstwo ochrony przyrody definiuje korytarz ekologiczny (migracyjny) jako obszar „umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów. W praktyce jako korytarze

ekologiczne określane są obszary o względnie dobrze zachowanym środowisku, łączące większe dobrze zachowane obszary siedliskowe zwierząt. Szerokość korytarzy wynika przede wszystkim z wymagań konkretnego gatunku.

Do najważniejszych funkcji korytarzy zalicza się:

- ✓ zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej;
- ✓ zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi, a co za tym idzie, zwiększenie prawdopodobieństwa kolonizacji izolowanych płatów;
- ✓ obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

Zgodnie z „Projektem korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce”, opracowanym dla Ministerstwa Środowiska w ramach realizacji programu Phare PL0105.02 przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (Jędrzejewski i in., 2005; Jędrzejewski i in., 2012), głównym celem wyznaczenia sieci korytarzy migracyjnych (ekologicznych) jest zapobieganie izolacji cennych przyrodniczo obszarów, umożliwienie migracji zwierząt i roślin na poziomie krajowym i europejskim, a także ochrona i odbudowa bioróżnorodności zarówno na terenach objętych siecią NATURA 2000, jak i innych obszarach o wysokiej wartości przyrodniczej.

Projektując sieć korytarzy ekologicznych i wyznaczając ich przebieg oraz granice zastosowano poniższe kryteria wyboru:

- ✓ Preferencja obszarów o wysokiej lesistości;
- ✓ Włączanie dolin rzecznych, zbiorników wodnych i obszarów bagiennych;
- ✓ Unikanie barier o charakterze antropogenicznym (obszary zabudowane, węzły komunikacyjne itp.);
- ✓ Preferencja obszarów objętych istniejącą lub planowaną ochroną prawną (parki narodowe, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary sieci NATURA 2000);
- ✓ Preferencja łąk, nieużytków i terenów po dawnych PGR-ach na obszarach nieleśnych;
- ✓ Włączanie obszarów występowania wybranych gatunków wskaźnikowych i łączenie izolowanych subpopulacji gatunków wskaźnikowych;
- ✓ Umożliwienie rekolonizacji obszarów, na których gatunki wskaźnikowe zostały wytępione;
- ✓ Uwzględnienie istniejących wyników badań genetycznych (dotyczących stopnia izolacji subpopulacji i kierunków przepływu genów gatunków wskaźnikowych);
- ✓ Uwzględnienie historycznych (udokumentowanych lub zrekonstruowanych) szlaków migracji gatunków wskaźnikowych;
- ✓ Uwzględnienie wcześniejszych projektów i opracowań dotyczących korytarzy ekologicznych w Polsce.

Planowane inwestycje przewidziane w ramach opracowywanego Planu Ogólnego Gminy Komańcza nie będą prowadzić do likwidacji ani istotnego ograniczenia istniejących korytarzy ekologicznych. Realizacja zamierzeń nie wpłynie negatywnie na zachowanie wartościowych żerowisk oraz nie doprowadzi do ich fragmentacji.

W ramach realizacji projektu pn. „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne”, współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, podjęto działania mające na celu wyznaczenie istniejących korytarzy migracyjnych na obszarze południowo-wschodniej Polski, obejmującym 11 nadleśnictw (Baligród, Bircza, Cisna, Dukla,

Komańcza, Kołaczyce, Lesko, Lutowiska, Rymanów, Stuposiany, Ustrzyki Dolne) oraz obszary dwóch parków narodowych – Bieszczadzkiego i Magurskiego.

Zakres prowadzonych prac obejmował m.in.:

- ✓ identyfikację lokalnych tras migracyjnych umożliwiających przemieszczanie się wybranych gatunków dużych ssaków (takich jak żubr, niedźwiedź brunatny, ryś, wilk, jelen szlachetny oraz dzik) pomiędzy płatami siedlisk leśnych spełniających warunki bytowe dla tzw. fauny puszczańskiej, zarówno wewnątrz ostoi karpackiej, jak i na terenach przyległych,
- ✓ określenie zasięgu występowania łośa na terenie objętym projektem,
- ✓ rozpoznanie obszarów bytowania orlika krzykliwego w granicach analizowanego obszaru.

Do opracowania przebiegu korytarzy migracyjnych wykorzystano szeroki zakres danych: literaturowe informacje o biologii i ekologii gatunków, opinie ekspertów, dane środowiskowe oraz wyniki badań terenowych realizowanych w latach 2012–2015. Prace terenowe, prowadzone przez pracowników poszczególnych nadleśnictw oraz Bieszczadzkiego i Magurskiego Parku Narodowego, obejmowały m.in. inwentaryzację miejsc przekraczania przez zwierzęta publicznych dróg o nawierzchni utwardzonej. Dodatkowo prowadzono tropienia na śniegu w celu identyfikacji szlaków migracyjnych wilków, rysi i niedźwiedzi. W przypadku żubrów uwzględniono także dane telemetryczne z roku 2015.

Efektem prac była opracowana przez Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN z Poznania, we współpracy z partnerami projektu i instytucjami zarządzającymi przestrzenią, mapa przebiegu korytarzy migracyjnych na analizowanym obszarze.

Zachowanie ciągłości ekologicznej, w tym funkcjonowania korytarzy migracyjnych, pozostaje kluczowym elementem długoterminowej ochrony różnorodności biologicznej. Mimo że obecne przepisy prawa z zakresu planowania przestrzennego nie zawierają jednoznacznych zapisów dotyczących ochrony korytarzy ekologicznych, ich rola w ochronie przyrody jest coraz powszechniej dostrzegana, zarówno przez środowiska naukowe, jak i administrację publiczną.

Postępująca fragmentacja środowiska przyrodniczego, wynikająca z ekspansji zabudowy oraz intensyfikacji rozwoju infrastruktury technicznej, stanowi jedno z głównych zagrożeń dla funkcjonowania systemów przyrodniczych. Proces ten skutkuje ograniczeniem powierzchni naturalnych siedlisk oraz utrudnia migrację wielu gatunków fauny. Na szczególną uwagę zasługuje rozwój zabudowy o charakterze podmiejskim i wiejskim (suburbanizacja), który – poprzez rozpraszanie zabudowy i powstawanie barier w postaci ogrodzeń – znacząco wpływa na łączność ekologiczną w krajobrazie.

Dodatkowe zagrożenie stanowi rozwój sieci transportowej (w tym drogowej i kolejowej), zwłaszcza w przypadkach braku odpowiednich rozwiązań technicznych umożliwiających migrację zwierząt (np. przejść dla zwierząt czy przepustów). Z analizy przeprowadzonej w ramach wspomnianego projektu wynika, iż większość dróg publicznych nie stanowi obecnie istotnej bariery dla przemieszczania się zwierząt, z wyjątkiem drogi krajowej nr 28 oraz planowanej drogi ekspresowej S19 (planowanej poza granicą administracyjną gminy Komańcza).

Powiat sanocki charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi o znaczeniu ogólnokrajowym. W związku z tym istotne jest zarówno zachowanie świadomości wyjątkowego charakteru tego dziedzictwa, jak i identyfikacja czynników, które mogą wpływać negatywnie na jego stan.

Wśród głównych zagrożeń dla tzw. fauny puszczańskiej, której bytowanie uzależnione jest od istnienia dużych, zwartych kompleksów leśnych, należy wskazać przede wszystkim procesy wylesiania oraz przekształcania przestrzeni w kierunku ciągłej zabudowy. Istotnym zagrożeniem jest także rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, który – w przypadku braku

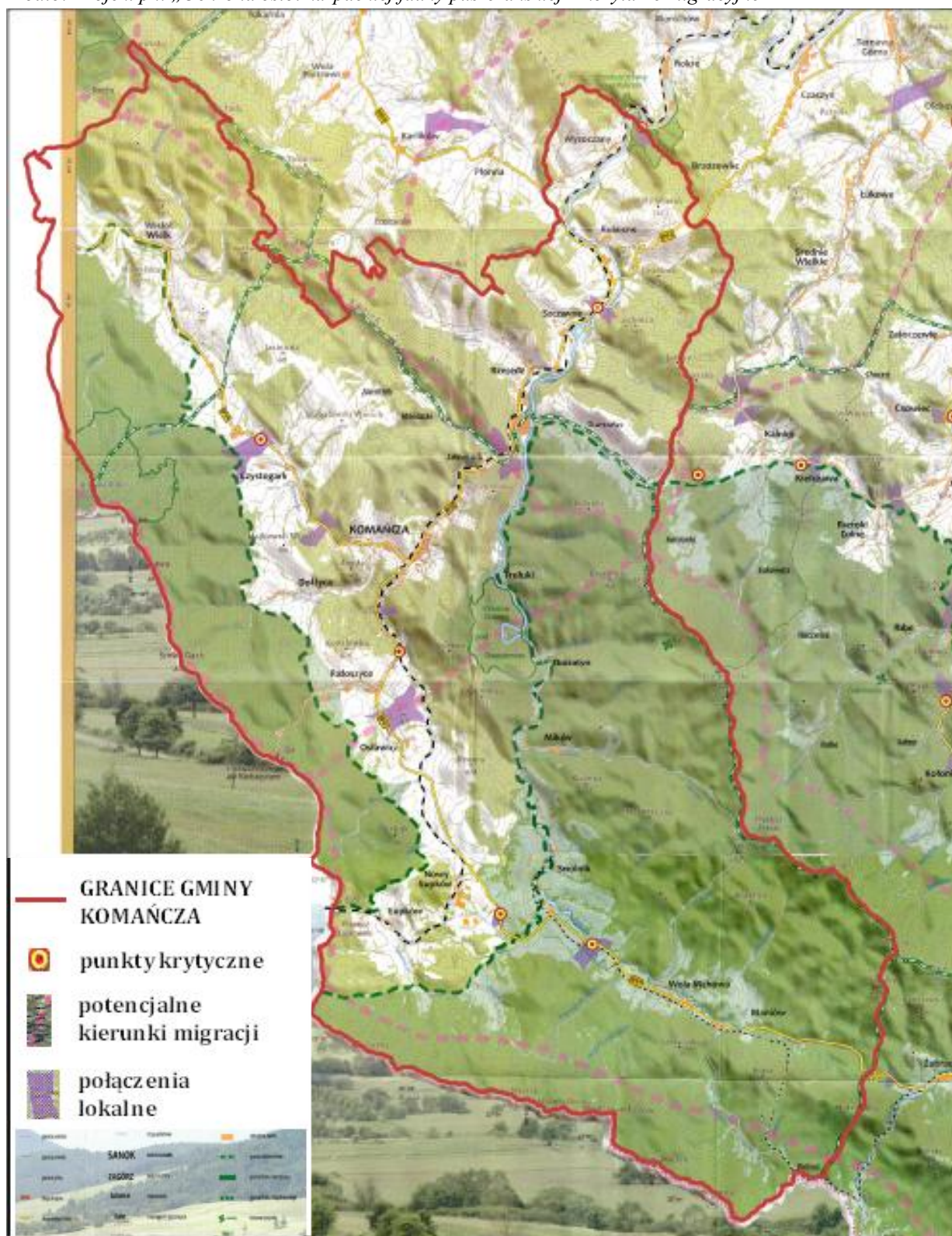
odpowiedniego planowania – może prowadzić do fragmentacji środowiska przyrodniczego oraz utraty siedlisk.

Zgodnie z w/w projektem na terenie gminy Komańcza znajduje się 6 punktów krytycznych, czyli połączeń szczególnie istotnych dla utrzymania ciągłości populacji dużych ssaków w regionie. Ustalenia Planu Ogólnego nie wpłyną na wskazane punkty, z uwagi na przepisy szczegółowe, wskazane w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W oparciu o dostępne dane projektowe stwierdza się, iż na terenie powiatu sanockiego obecnie nie planuje się inwestycji, które mogłyby w sposób istotny zagrozić ciągłości korytarzy ekologicznych. Również zapisy Planu Ogólnego Gminy Komańcza, tj. przyjęte strefy planistyczne nie przewidują przedsięwzięć, które mogłyby prowadzić do powstania barier dla migracji zwierząt.

Ryc. 10. Orientacyjna lokalizacja gminy Komańcza względem korytarzy migracji zwierząt wg projektu pn. „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne”.

Źródło: Projekt pn. „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne”

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W ustaleniach Planu Ogólnego Gminy Komańcza (przyjętych strefach planistycznych) uwzględniono formy ochrony przyrody wskazane powyżej poprzez przypisanie poszczególnych

terenów do odpowiednich stref planistycznych, zgodnych z ich funkcją, charakterem oraz uwarunkowaniami środowiskowymi. Dla wyznaczonych stref określono obowiązujące profile podstawowe oraz doprecyzowano profile dodatkowe, z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania terenów oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania zapewniają spójność ustaleń Planu Ogólnego z dokumentami planistycznymi niższego rzędu.

Ustalenia Planu Ogólnego Gminy zostały sformułowane z poszanowaniem uwarunkowań wynikających z położenia gminy na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Z terenów stref planistycznych dopuszczających zabudowę kubaturową oraz z terenów OUZ, zostały wykluczone siedliska przyrodnicze. Ustalenia te pozostają w zgodzie z przepisami odrębnymi w zakresie ochrony przyrody oraz uwzględniają obowiązujące nakazy, zakazy i ograniczenia właściwe dla poszczególnych form ochrony. Przyjęte regulacje służą zachowaniu i ochronie walorów przyrodniczych gminy, przy jednoczesnym zapewnieniu racjonalnego i zrównoważonego kształtowania struktury przestrzennej, przy jednoczesnym ograniczeniu rozproszenia zabudowy.

2.3.2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału

Na części terenu gminy Komańcza zostały opracowane mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego. Na terenach, na których zostały opracowane mapy ryzyka powodziowego oraz mapy zagrożenia powodziowego sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, występują tereny narażone na zalewanie wodami o prawdopodobieństwie $Q_{1\%}$ o wysokości $\leq 0,5$ metra oraz $0,5 < h < 2,0$ m, miejscami $2,0 < h < 4,0$ m.

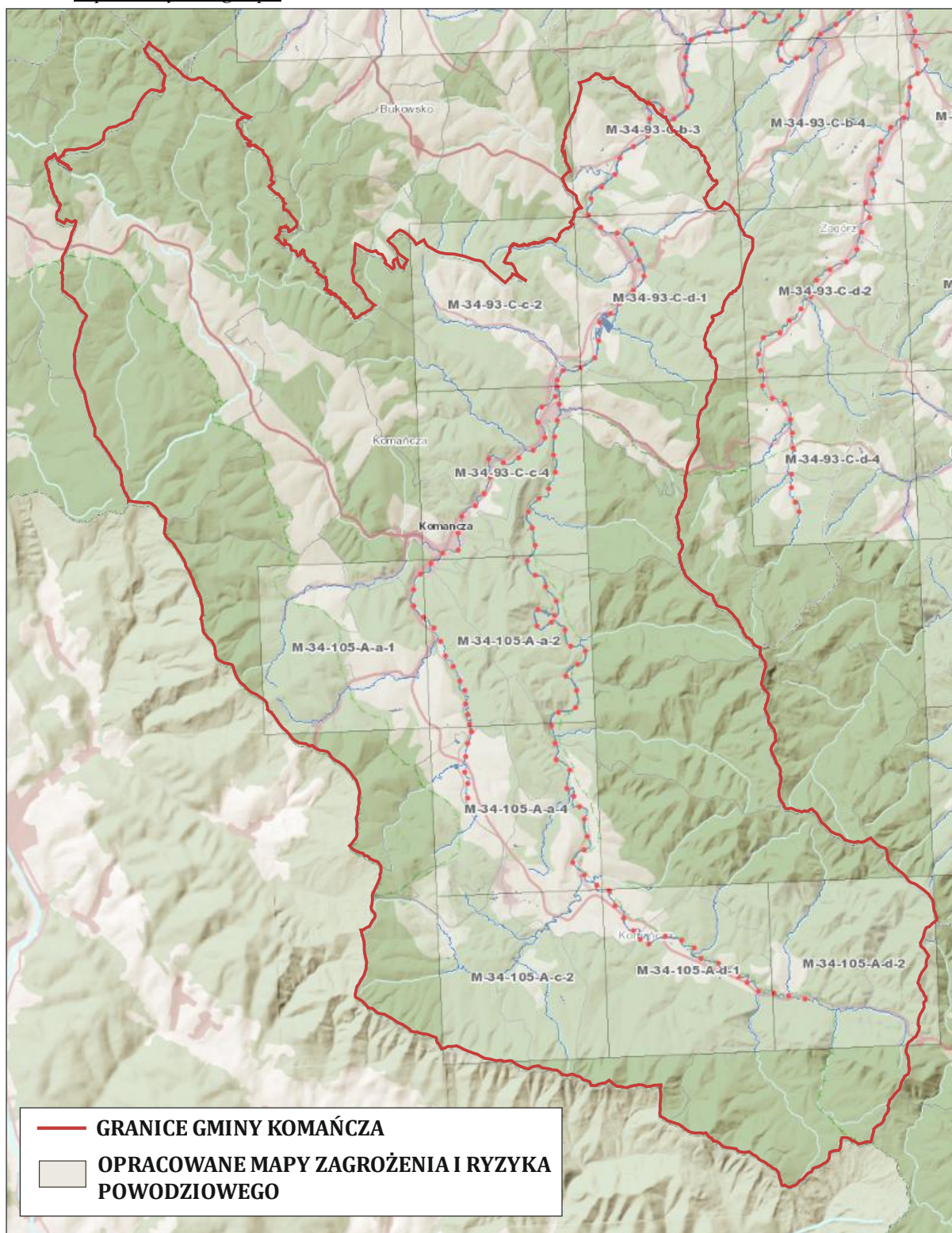
W związku z możliwością wystąpienia zagrożenia powodziowego na terenie gminy Komańcza zaproponowano w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (uchwalony uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego Nr LIX/930/18 z dnia 27 sierpnia 2018r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego):

- ✓ budowę lewego wału o długości 544 m na cieku Osława (km modelu 29+526 - 29+909),
- ✓ budowę lewego wału o długości 357m na cieku Osława (km modelu 30+992 - 31+126),
- ✓ budowę lewego wału o długości 281m na cieku Osławica (km modelu 5+313 - 5+594),
- ✓ budowę prawego wału o długości 213m na cieku Osławica (km modelu 7+402 - 7+510),
- ✓ budowę prawego wału o długości 280m na cieku Osławica (km modelu 7+763 - 8+054),

jednak do dnia dzisiejszego nie zostały one wykonane.

Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo wodne, zarówno administracja rządowa, jak i samorządowa zobowiązana jest do realizacji zadań z zakresu ochrony przed powodzią. Obowiązki te obejmują m.in. opracowywanie dokumentów planistycznych, programowych, strategii i programów, które stanowią podstawę dla realizacji inwestycji lub działań nie inwestycyjnych związanych z ochroną przeciwpowodziową. W kontekście wałów przeciwpowodziowych kluczowe znaczenie dla oceny ryzyka powodziowego oraz skuteczności systemu ochrony ma znajomość ich stanu technicznego. Administratorzy obiektów hydrotechnicznych, w tym obwałowań, zobligowani są do przeprowadzania corocznych przeglądów oraz pięcioletnich ocen technicznych. Na terenach zakwalifikowanych jako obszary szczególnego zagrożenia powodziowego obowiązuje zakaz prowadzenia prac i działań, które mogłyby utrudniać ochronę przeciwpowodziową lub zwiększać ryzyko powodzi. Ograniczenia te mają charakter ogólny, wynikają bezpośrednio z ustawy i obowiązują niezależnie od postanowień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rzeki Wisłok i Osława, wraz z ich dopływami, charakteryzują się znaczną zmiennością przepływów, co wynika zarówno z warunków klimatycznych, jak i ukształtowania terenu oraz charakterystyki zlewni. Tego typu dynamiczne zmiany stanów wód przyczyniają się do występowania okresowych wezbrań, które mogą skutkować podtopieniami lub powodzią na terenach przyległych. Brak infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym wałów ochronnych, na obszarze Gminy Komańcza zwiększa potencjalne ryzyko strat materialnych i środowiskowych w przypadku wystąpienia intensywnych opadów lub nagłych roztopów. W związku z powyższym, przy planowaniu inwestycji w tym obszarze należy uwzględnić lokalne uwarunkowania hydrologiczne oraz potencjalne zagrożenia wynikające z ekstremalnych zjawisk hydrologicznych.

Ryc. 11. Położenie Gminy Komańcza względem obszarów zagrożenia powodziowego.Źródło: <https://wody.isok.gov.pl/>

W toku prac nad Planem Ogólnym Gminy Komańcza wystąpiono do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie z wnioskiem o udostępnienie danych zgromadzonych w systemie informacyjnym gospodarowania wodami, obejmujących informacje dotyczące lokalizacji gruntów zmeliorowanych oraz ewentualnych wałów przeciwpowodziowych na obszarze gminy.

W odpowiedzi na powyższe, pismem znak: RK.ZZI.0144.5.1.2026.KK z dnia 12 stycznia 2026r., PGW Wody Polskie przekazało informacje dotyczące występowania urządzeń melioracji wodnych oraz gruntów zmeliorowanych na terenie Gminy Komańcza. Na podstawie uzyskanych danych przyjęto, iż na obszarze gminy nie występują wały przeciwpowodziowe.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W ustaleniach Planu Ogólnego uwzględniono obszary szczególnego zagrożenia powodzią poprzez przyporządkowanie poszczególnych terenów do adekwatnych stref planistycznych, poprzez wykluczenie terenów szczególnego zagrożenia powodziowego ze stref planistycznych pod zabudowę mieszkaniową oraz z Obszarów Uzupelnienia Zabudowy (OUZ). Dla wyznaczonych stref określono obowiązujące profile podstawowe oraz doprecyzowano profile dodatkowe, przy uwzględnieniu istniejącego stanu zagospodarowania terenów oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Tereny objęte szczególnym zagrożeniem powodziowym zostały wyłączone z możliwości lokalizacji zabudowy kubaturowej.

Na obszarze gminy nie stwierdzono występowania wałów przeciwpowodziowych ani pasów terenu o szerokości 50 m, liczonych od stopy wału. W związku z powyższym w ustaleniach Planu Ogólnego, w przyjętych strefach planistycznych nie wprowadzono regulacji odnoszących się do tego rodzaju obszarów.

2.3.3. Obszary gruntów zmeliorowanych

Grunty zmeliorowane stanowią obszary, na których wykonano melioracje wodne, rozumiane jako zespół działań technicznych mających na celu regulację stosunków wodnych. Zabiegi te służą poprawie warunków wodnych gleb, zwiększeniu ich przydatności produkcyjnej oraz stworzeniu korzystniejszych warunków do prowadzenia działalności rolniczej.

Do urządzeń melioracji wodnych, o ile realizują wskazane powyżej cele, zalicza się w szczególności rowy melioracyjne wraz z obiektami z nimi funkcjonalnie powiązanymi, systemy drenarskie, rurociągi, stacje pomp wykorzystywane wyłącznie na potrzeby rolnictwa, ziemne stawy rybne, groble zlokalizowane na obszarach nawadnianych, a także systemy nawodnień grawitacyjnych oraz ciśnieniowych.

Zasady oraz zakazy odnoszące się do urządzeń wodnych określa art. 192 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. – Prawo wodne. Zgodnie z przepisami tej ustawy urządzenia melioracji wodnych objęte są szczególną ochroną prawną oraz podlegają określonym obowiązkom w zakresie ich utrzymania, przebudowy oraz likwidacji. Wszelkie działania ingerujące w funkcjonowanie tych urządzeń mogą być podejmowane wyłącznie z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa oraz po spełnieniu wymaganych procedur administracyjnych, w tym - w przypadkach przewidzianych przepisami – po uzyskaniu stosownych zgód właściwych organów.

Prawo wodne dopuszcza możliwość wyłączenia urządzeń melioracji wodnych z ewidencji, jednak wyłącznie w sytuacjach, gdy utraciły one swoją funkcjonalność lub znaczenie melioracyjne. Wyłączenie takie nie może prowadzić do pogorszenia stosunków wodnych ani powodować negatywnego oddziaływania na tereny sąsiednie.

Jednocześnie przepisy ustawy nakładają obowiązek ochrony urządzeń melioracji wodnych przed niekontrolowanymi lub celowymi działaniami mogącymi skutkować ich uszkodzeniem, zniszczeniem bądź zakłóceniem prawidłowego funkcjonowania. Ingerencje podejmowane bez wymaganych zgód lub z naruszeniem przepisów prawa są niedopuszczalne i mogą skutkować odpowiedzialnością prawną.

Powyższe regulacje mają na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemów melioracyjnych, ochronę gruntów przed nadmiernym uwilgotnieniem lub przesuszeniem, a także zabezpieczenie interesów właścicieli nieruchomości sąsiednich oraz interesu publicznego w zakresie racjonalnej gospodarki wodnej.

Na podstawie informacji przekazanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, pismem znak: RK.ZZI.0144.5.1.2026.KK z dnia 12 stycznia 2026r., stwierdzono występowanie gruntów zmeliorowanych na obszarze gminy Komańcza. Zgodnie z danymi dotyczącymi poszczególnych obrębów, powierzchnie te przedstawiają się następująco:

- ✓ Obręb Szczawne: 32,29 ha.
- ✓ Obręb Czystogarb: 772,38 ha.
- ✓ Obręb Radoszyce: 131,87 ha.
- ✓ Obręb Osławica: 76,10 ha.
- ✓ Obręb Smolnik: 21,44 ha.

Łączna powierzchnia terenów objętych melioracją wodną wynosi **1 034,08 ha**.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W ustaleniach Planu Ogólnego uwzględniono tereny gruntów zmeliorowanych poprzez przyporządkowanie ich do właściwych stref planistycznych. Dla wyznaczonych stref określono obowiązujące profile podstawowe oraz doprecyzowano profile dodatkowe, z uwzględnieniem aktualnego sposobu zagospodarowania terenów oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na obszarach, na których występują grunty zmeliorowane, wprowadzono strefy planistyczne wykluczające lokalizację zabudowy kubaturowej. W granicach Obszarów Uzupelnienia Zabudowy (OUZ), tereny zmeliorowane zostały wykluczone.

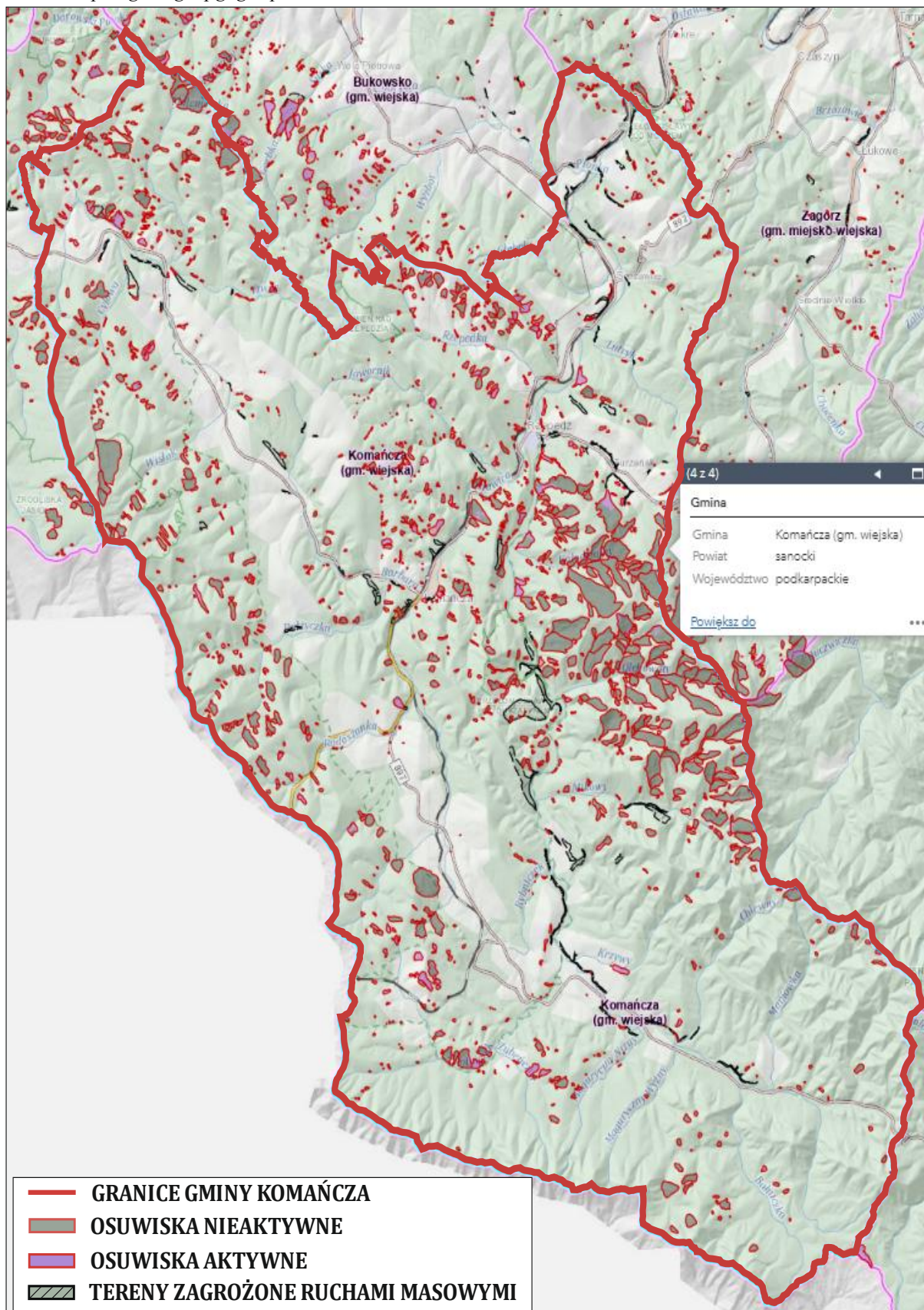
2.3.4. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy

Zgodnie z „Objaśnieniami do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w skali 1:10 000 dla gminy Komańcza”, opracowanymi przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (Warszawa, 2024r.), na obszarze objętym analizą zinwentaryzowano łącznie 1 736 osuwisk oraz 93 obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych. W granicach gminy Komańcza zlokalizowano 1 509 osuwisk, natomiast na obszarze przyległym, obejmującym fragment gminy Jaśliska, stwierdzono ich 224. Osuwiska zajmują około 7% powierzchni gminy Komańcza.

Osuwiska aktywne charakteryzują się wyraźnie ukształtowaną rzeźbą terenu oraz zespołem typowych form morfologicznych, takich jak szczeliny i spękania powierzchniowe, świeże i zmienne w czasie deformacje terenu, naruszenia darni, a także występowanie zagłębień bezodpływowych oraz niewielkich zbiorników wodnych. Obszary te uznawane są za szczególnie niekorzystne dla lokalizacji zabudowy, ze względu na zachodzące procesy grawitacyjne o różnym stopniu intensywności, które powodują i mogą powodować w przyszłości znaczne straty materialne. Z tego względu tereny te zaliczane są do obszarów o bardzo wysokim poziomie ryzyka strat. W granicach opracowania zinwentaryzowano 35 osuwisk aktywnych w całości oraz 10 osuwisk aktywnych częściowo.

Osuwiska okresowo aktywne obejmują obszary, na których stwierdzono ślady stosunkowo niedawnych przemieszczeń mas ziemnych, co wskazuje na możliwość ponownego uaktywnienia się procesów osuwiskowych. Tego rodzaju tereny cechują się bardzo wysokim ryzykiem wystąpienia strat materialnych, w szczególności w odniesieniu do istniejącej lub planowanej zabudowy. Na analizowanym obszarze wyznaczono 434 osuwiska okresowo aktywne w całości oraz 61 osuwisk okresowo aktywnych częściowo.

Osuwiska nieaktywne to obszary, na których w okresie co najmniej ostatnich 50 lat nie odnotowano jednoznacznych oznak przemieszczeń masowych. Zazwyczaj brak jest również informacji o występowaniu szkód związanych z ich aktywnością, zarówno w dokumentacji archiwalnej, jak i w przekazach ustnych. Pomimo względnej stabilizacji tych form, nie można wykluczyć ich ponownego uaktywnienia, co oznacza utrzymujące się wysokie ryzyko strat. Na badanym terenie zinwentaryzowano 1 203 osuwiska nieaktywne w całości oraz 58 osuwisk nieaktywnych częściowo.

Ryc. 12. Lokalizacja Gminy Komańcza na tle osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi.Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W Planie Ogólnym uwzględniono obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych ziemi oraz tereny, na których zjawiska te zostały zinwentaryzowane, poprzez przypisanie poszczególnych terenów do najbardziej odpowiednich stref planistycznych. Dla wyznaczonych stref określono obowiązujące profile podstawowe oraz doprecyzowano profile dodatkowe, z uwzględnieniem aktualnego stanu zagospodarowania terenów oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania planistyczne wynikają z rozpoznanych uwarunkowań geologicznych, w tym dużego udziału obszarów osuwiskowych oraz terenów o podwyższonym ryzyku ich uaktywnienia.

Z uwagi na położenie obszaru opracowania w rejonie występowania licznych osuwisk aktywnych, okresowo aktywnych oraz nieaktywnych, a także terenów bezpośrednio z nimi sąsiadujących, realizacja obiektów budowlanych oraz prowadzenie robót ziemnych na przedmiotowym obszarze powinny być każdorazowo poprzedzone szczegółową analizą uwarunkowań geologicznych i geotechnicznych, właściwych dla planowanej inwestycji. Analiza ta powinna obejmować w szczególności rozpoznanie zasięgu form osuwiskowych, ocenę stateczności zboczy i podłoża gruntowego, identyfikację potencjalnych powierzchni poślizgu oraz ocenę możliwego oddziaływania inwestycji na tereny sąsiednie.

W przypadku lokalizacji inwestycji na obszarach występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych, w tym w granicach osuwisk lub stref podwyższonego ryzyka ich rozwoju, wymagane jest sporządzenie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Dokumentacja ta powinna stanowić podstawę do doboru rozwiązań projektowych i konstrukcyjnych, zapewniających bezpieczeństwo realizacji oraz późniejszego użytkowania obiektów budowlanych, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka inicjacji lub intensyfikacji procesów osuwiskowych.

Należy zaznaczyć, że ze względu na ogólny charakter Planu Ogólnego szczegółowe rozwiązania techniczne i projektowe, w tym lokalizacja inwestycji w granicach osuwisk, systemy odwadniające czy szczegółowe zalecenia geotechniczne, będą określane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z terenów stref planistycznych przeznaczonych na zabudowę mieszkaniową oraz z Obszaru Uzupełnienia Zabudowy (OUZ), zostały potrącone tereny osuwiskowe.

2.3.5. Strefy ochronne ujęć wody

Strefy ochronne ujęć wody stanowią szczególne formy prawnej ochrony zasobów wodnych, mające na celu zabezpieczenie jakości wód przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia oraz ochronę tych zasobów przed degradacją. Wprowadzenie tych form ochrony umożliwia stosowanie odpowiednich zakazów, nakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu terenu, dostosowanych do stopnia zagrożenia zasobów wodnych, co stanowi istotny element systemu ochrony wód oraz racjonalnej gospodarki wodnej.

Zgodnie z przepisami ustawy – Prawo wodne, na terenie ochrony bezpośredniej ujęcia wody obowiązują szczególne ograniczenia dotyczące zagospodarowania i użytkowania gruntów. W szczególności zabronione jest wykorzystywanie terenu do celów niezwiązanych bezpośrednio z eksploatacją ujęcia wody. Ponadto zagospodarowanie i użytkowanie terenu powinno minimalizować ryzyko zanieczyszczenia ujmowanych wód, w tym poprzez odpowiednie odprowadzanie wód opadowych i roztopowych w sposób uniemożliwiający ich przedostawanie się do urządzeń służących do poboru wody, a także poprzez zagospodarowanie terenu zielenią. Ścieki

pochodzące z urządzeń sanitarnych przeznaczonych dla osób obsługujących ujęcie należy odprowadzać poza granice terenu ochrony bezpośredniej.

Dodatkowo przebywanie na terenie ochrony bezpośredniej osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody powinno być ograniczone wyłącznie do niezbędnych potrzeb. Przestrzeganie powyższych zasad ma na celu zapewnienie wysokiej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności oraz skuteczną ochronę ujęcia przed zanieczyszczeniem i degradacją.

Na terenie gminy Komańcza funkcjonuje sieć wodociągowa o długości 23,90km. Na terenach, na których nie funkcjonuje sieć wodociągowa, woda przez mieszkańców czerpana jest ze studni kopanych lub wierconych, których głębokość wynosi średnio około 30,0m, sporadycznie występują głębsze studnie, lecz ich głębokość nie przekracza 100,0m, a także z lokalnych (prywatnych) wodociągów.

W strefie 150,0m od występujących na terenie gminy cmentarzy obowiązuje nakaz pobierania wody z sieci wodociągowej lub z ujęcia zlokalizowanego poza strefą 150,0m. W przypadku planowanej lokalizacji nowego cmentarza bądź rozbudowy istniejącego, ocena przydatności terenu pod względem sanitarnym – zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) – zostanie przeprowadzona **na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**. Ocena ta będzie oparta na aktualnych przepisach oraz wynikach odpowiednich badań hydrogeologicznych.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 Stacji Uzdatniania Wody z następującymi ujęciami wody (powierzchniowymi i podziemnymi):

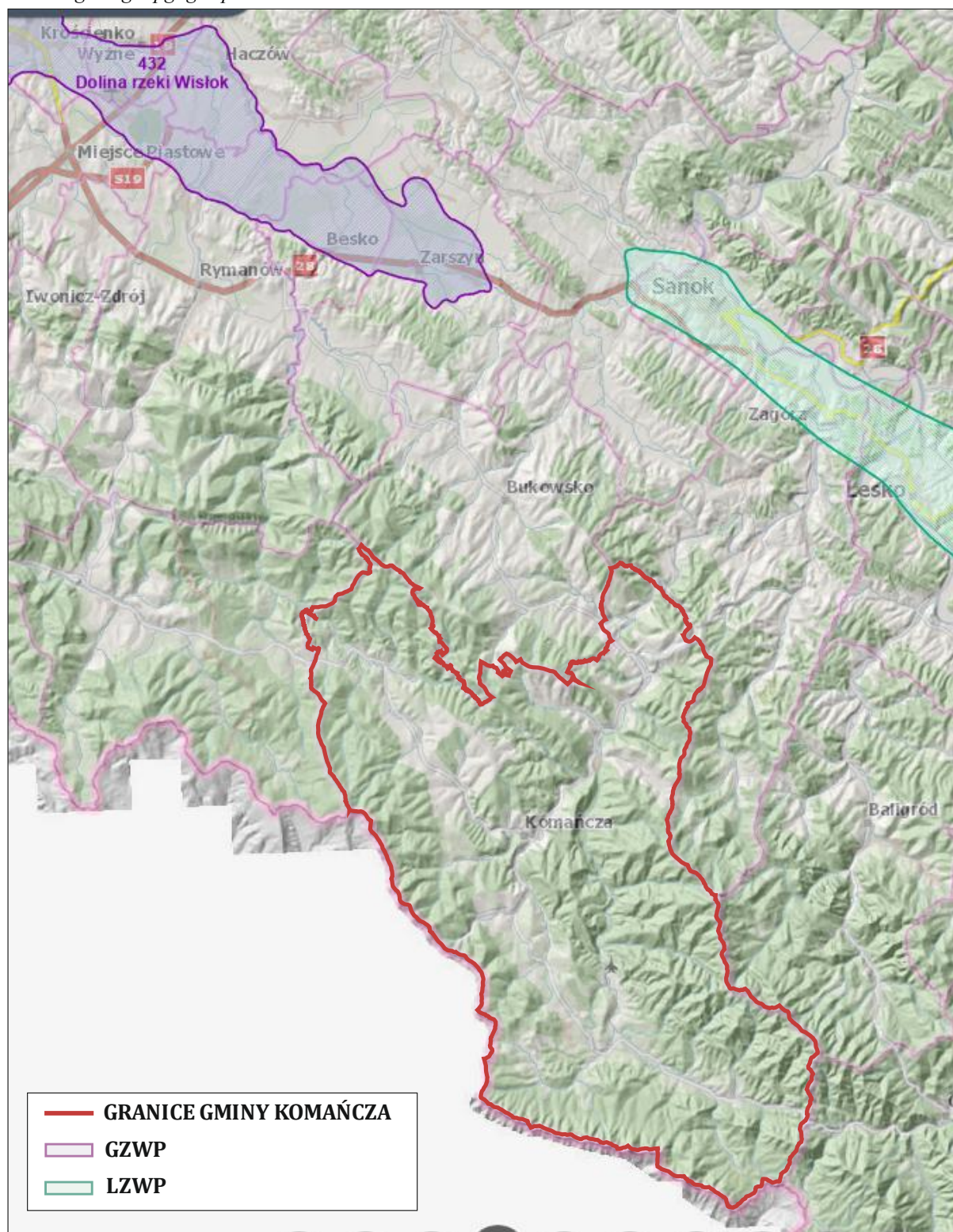
Nazwa	Rodzaj ujęcia	Wydajność	Głębokość
SUW Wysoczany	podziemne	5,7 m ³ /dobę	60 m p.p.t.
SUW Szczawne	powierzchniowe na rz. Ośława	10 m ³ /dobę	-
SUW Wiśłok Wielki	powierzchniowe na rz. Wiśłok	30 m ³ /dobę	-
SUW Nowy Łupków	powierzchniowe na potok Smolniczek	147,7m ³ /dobę	-
	podziemne	studnia NŁ -1 do 30m ³ /dobę	64 m.p.p.t.
SUW Jawornik	podziemne	studnia S1 do 30 m ³ /dobę	62 m p.p.t.
		studnia S3 do 36,3 m ³ /dobę	60 m p.p.t.
		studnia S4 do 160 m ³ /dobę	61 m.p.p.t.

➤ GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Obszar gminy Komańcza nie znajduje się w zasięgu Głównych ani Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP i LZWP). Najbliżej położonym Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych jest GZWP nr 432 „Dolina rzeki Wiśłok”, zlokalizowany w odległości około 11,9 km od granic gminy. Z kolei najbliższy Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych to LZWP nr 431 „Zbiornik warstw krośnieńskich (Sanok–Lesko)”, położony w odległości około 10,2 km.

Ryc. 13. Położenie Gminy Komańcza względem Głównych i Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych.

Źródło: geologia.pgi.gov.pl

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Przyjęte ustalenia Planu Ogólnego uwzględniają lokalizację istniejących ujęć wody oraz są zgodne z przepisami odrębnymi, w szczególności z regulacjami określającymi zakazy i nakazy obowiązujące w strefach ochronnych ujęć wody. W ramach Planu Ogólnego przypisano

poszczególnym terenom odpowiednie strefy planistyczne, określono obowiązujące profile podstawowe oraz doprecyzowano profile dodatkowe, przy uwzględnieniu aktualnego stanu zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania planistyczne nie kolidują z obowiązującymi ograniczeniami w zagospodarowaniu terenów wynikającymi z przepisów szczególnych i zapewniają ochronę zasobów wodnych zgodnie z obowiązującym prawem.

2.3.6. Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych

Obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych ustanawiane są na podstawie przepisów ustawy – Prawo wodne w celu zapewnienia ochrony jakościowej i ilościowej zasobów wód powierzchniowych oraz podziemnych zgromadzonych w zbiornikach wód śródlądowych. Na tych obszarach wprowadzane są określone zakazy i ograniczenia dotyczące użytkowania gruntów oraz korzystania z wód, mające na celu zapobieganie degradacji zasobów wodnych oraz zachowanie ich funkcji środowiskowych i użytkowych.

Na terenie Gminy Komańcza nie stwierdzono występowania obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

➤ JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD

Zgodnie z II aktualizacją planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (dalej „IIaPGW”), na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023r., poz. 300) plany gospodarowania wodami wskazują ustalone cele środowiskowe dla JCW i obszarów chronionych wraz z prezentacją wyników przeprowadzonej oceny stopnia osiągnięcia celów środowiskowych.

W przypadku JCW stanowiących obszary chronione przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia oraz części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych wyznaczony był dodatkowy cel środowiskowy, odnoszący się do norm jakości wody dla tych wód. Dla JCWP przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, w celach wskazano również, że jakość wody nie powinna ulegać pogorszeniu. Dla obszarów chronionych przyrodniczo (obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków) cele środowiskowe dotyczące wód przypisano na podstawie wymagań dla tych obszarów. Podstawą w tym przypadku były akty ustanawiające dany obszar, plany ochrony, plany zadań ochronnych, czy zadania ochronne. Dodatkowo dla obszarów Natura 2000 założono przywrócenie lub zachowanie właściwego stanu gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony. Cele te uzupełniono również o informacje na temat wymagań wodnych niezbędnych do ich osiągnięcia i utrzymania. Dodatkowy cel środowiskowy zdefiniowano także dla JCWP rzecznych w odniesieniu do możliwości migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego.

W trakcie wyznaczania celów środowiskowych dla wód powierzchniowych na IV cykl planistyczny (2022–2027) bazowano na procedurze przyjętej w cyklu poprzednim 2016–2021 (aPGW). Analogicznie, cele środowiskowe ustalono w odniesieniu do wymagań dla stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Podczas oceny stanu wód i wyznaczania celów środowiskowych wykorzystano najnowsze dane i opracowania, w tym nowe metodyki określania stanu elementów biologicznych i hydromorfologicznych, aktualizację wyznaczania SZCW i SCW, oraz zweryfikowaną typologię wód.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 RDW celem dla wód powierzchniowych jest:

- ✓ nie pogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW;
- ✓ osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych;
- ✓ stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- ✓ odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych;
- ✓ osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Zgodnie z powyższym, celem środowiskowym dla części wód niewyznaczonych jako SCW lub SZCW, którym w konsekwencji nadano status NAT, jest:

- ✓ dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły;
- ✓ bardzo dobry stan ekologiczny, w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny;
- ✓ stan dobry, w przypadku JCWP niemonitorowanych;
- ✓ spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.

W przypadku części wód wyznaczonych jako SCW lub SZCW celem środowiskowym jest:

- ✓ dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły;
- ✓ maksymalny potencjał ekologiczny w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na maksymalny potencjał ekologiczny;
- ✓ stan dobry w przypadku JCWP niemonitorowanych;
- ✓ spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych.

Celem środowiskowym dla JCWP RW i RWr jest również zapewnienie drożności cieku dla migracji ryb.

Zgodnie z art. 59 pr.w. celem środowiskowym dla JCWPd jest:

1. zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;
2. zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
3. ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka.

Podstawowym celem środowiskowym dla JCWPd jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu, definiowanego w art. 2 RDW jako stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej „dobry”. Ogólny stan JCWPd określany jest zatem na podstawie oceny stanu ilościowego oraz oceny stanu chemicznego JCWPd, przy czym o ogólnej ocenie stanu decyduje gorszy wynik. Ocena stanu JCWPd w rozumieniu RDW i DWP jest kontrolą stanu środowiska wodnego wykonywaną w określonych odstępach czasu. Nastawiona jest głównie na zidentyfikowanie wielkoobszarowych zagrożeń i ich wpływu na środowisko wodne (ocena wpływu) z pominięciem oddziaływań o zasięgu lokalnym, niemających znaczenia w skali całej JCWPd.

Celem środowiskowym dla JCWPd na lata 2022–2027 jest dobry stan chemiczny i ilościowy. Tak ustalony cel odniesiono do otrzymanego wyniku oceny stanu JCWPd wykonanej w 2020 r. (w oparciu o wyniki monitoringu diagnostycznego z 2019r.). Dla JCWPd o stanie słabym określono przyczyny stanu słabego (wynik poszczególnych testów klasyfikacyjnych) oraz wskazano dla jakich wskaźników zostały przekroczone wartości progowe dobrego stanu.

W przypadku JCWPd, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone i będące w stanie słabym, zgodnie najbardziej aktualną oceną stanu wykonaną w 2020 r., przeprowadzono procedurę wyłączeń, czyli ustalenia odstępstw od celów środowiskowych. Biorąc pod uwagę przyczyny stanu słabego, w tym wynik testu klasyfikacyjnego decydującego o stanie słabym, a także analizę presji oraz charakterystyki JCWPd, zaproponowano odstępstwa od celów środowiskowych w postaci przedłużenia terminu osiągnięcia celów bądź ustalenia mniej rygorystycznych celów.

Celem środowiskowym obszarów chronionych jest osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami wynikającymi z przepisów szczególnych, na podstawie których obszary chronione zostały utworzone/ustanowione.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych

Teren gminy Komańcza znajduje się w obrębie dwóch głównych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych, tj.:

- ✓ „Ośława” o kodzie RW20000422299,
- ✓ „Wisłok do zb. Besko” o kodzie RW200007226159.

Niewielkimi fragmentami obejmuje sześć innych JCWP RW, tj.: „Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku” o kodzie RW2000072263337, „Solinka” o kodzie RW2000042213499, „Sanoczek” o kodzie RW20000722329, „Jasiołka do Panny” o kodzie RW200004218439, „Kalniczka” o kodzie RW20000722289 oraz „Hoczewka” o kodzie RW200004221899.

Tab. 3. Charakterystyka JCWP RW „Ośława”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Ośława
Kod JCWP	RW20000422299
Typ JCWP	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym
Długość JCWP	~ 175,34km
Powierzchnia JCWP	~ 431,04km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Ośława od ujścia do ujścia Oślawicy (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	dobry stan chemiczny

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 4. Charakterystyka JCWP RW „Wisłok do zb. Besko”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Wisłok do zb. Besko
Kod JCWP	RW200007226159
Typ JCWP	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
Długość JCWP	~ 72,23km
Powierzchnia JCWP	~ 163,76km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	zły stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 5. Charakterystyka JCWP RW „Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku
Kod JCWP	RW2000072263337
Typ JCWP	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
Długość JCWP	~ 159,70km
Powierzchnia JCWP	~ 336,51km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisłok w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisłok w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)
Cel środowiskowy – stan chemiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 6. Charakterystyka JCWP RW „Solinka”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Solinka
Kod JCWP	RW2000042213499
Typ JCWP	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym
Długość JCWP	~ 142,16km
Powierzchnia JCWP	~ 319,36km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 7. Charakterystyka JCWP RW „Sanoczek”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Sanoczek
Kod JCWP	RW20000722329
Typ JCWP	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
Długość JCWP	~ 83,03km
Powierzchnia JCWP	~ 171,46km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Sanoczek od ujścia do ujścia Niebieszczanki (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	dobry stan chemiczny

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 8. Charakterystyka JCWP RW o nazwie „Jasiołka do Panny”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200/

Nazwa JCWP	Jasiołka do Panny
Kod JCWP	RW200004218439
Typ JCWP	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa

	o charakterze krzemianowym
Długość JCWP	~ 90,38km
Powierzchnia JCWP	~ 200,36km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej-Wschodniej Wisły
Status JCWP	naturalna część wód
Ocena stanu (ogólnego)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena zagrożenia	zagrożona
Cel środowiskowy - stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Jasiołka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)
Cel środowiskowy – stan chemiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 9. Charakterystyka JCWP RW „Kalnica”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Kalnica
Kod JCWP	RW20000722289
Typ JCWP	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
Długość JCWP	~ 25,41km
Powierzchnia JCWP	~ 75,19km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	dobry stan chemiczny

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 10. Charakterystyka JCWP RW „Hoczewka”.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

Kategoria JCWP	JCWP RW - jednolita część wód powierzchniowych rzecznych
Nazwa JCWP	Hoczewka
Kod JCWP	RW200004221899
Typ JCWP	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym
Długość JCWP	~ 74,15km
Powierzchnia JCWP	~ 178,38km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły

Region wodny	region wodny Górnej – Wschodniej Wisły
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Ocena stanu (ogólny)*	zły stan wód
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany stan ekologiczny
Stan chemiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Cel środowiskowy – stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Hoczewka od ujścia do ujścia Mchawki (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych
Cel środowiskowy – stan chemiczny	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

*Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.

Tab. 11. Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP.

Źródło: /karty.apgw.gov.pl:4200

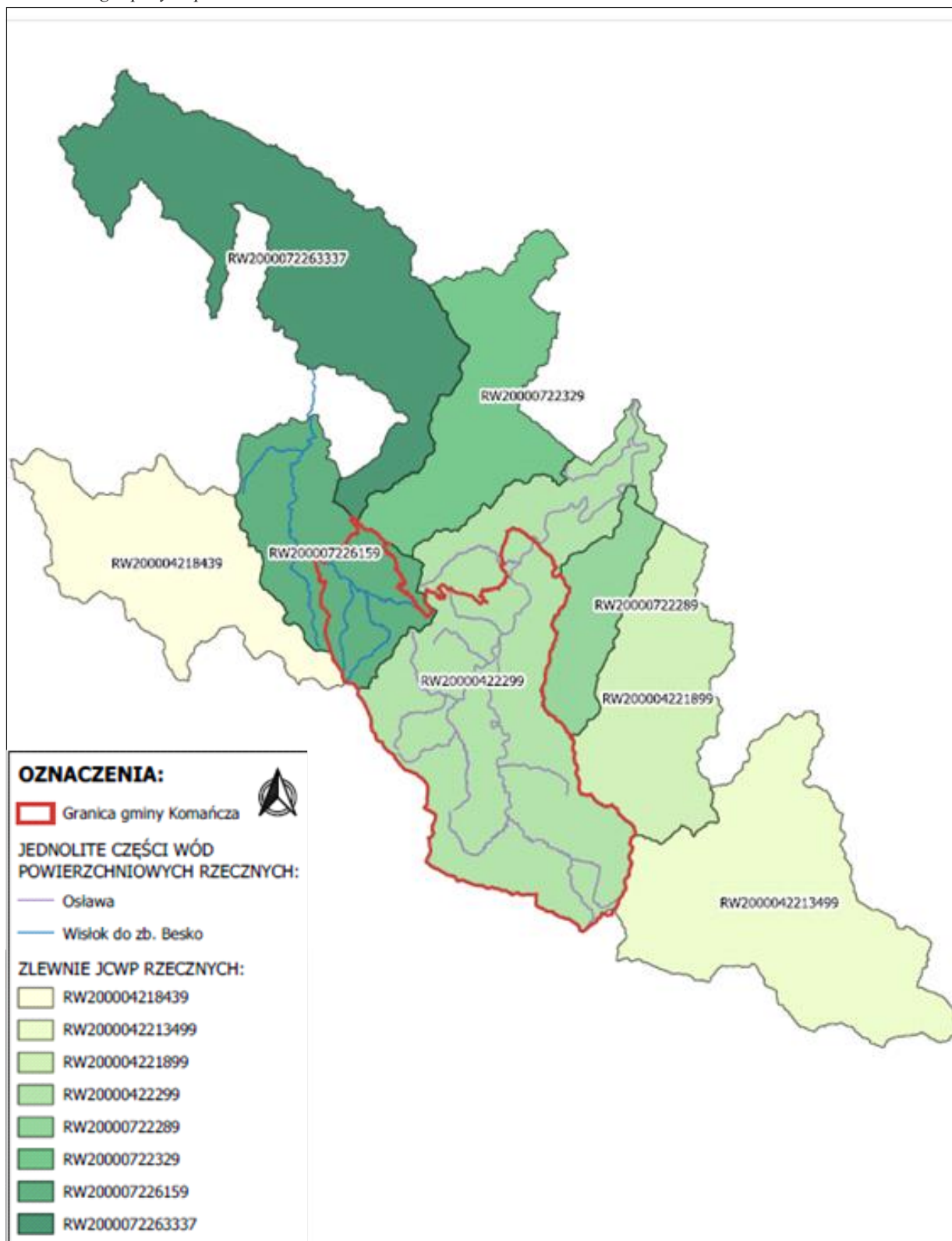
NAZWA I KOD JCWP	ODROCZENIE W CZASIE TERMINU OSIĄGNIĘCIA CELU ŚRODOWISKOWEGO (ODSTĘPSTWO CZASOWE W TRYBIE ART. 4 UST. 4 RDW)	USTALENIE MNIEJ RYGORYSTYCZNEGO CELU ŚRODOWISKOWEGO (ODSTĘPSTWO W TRYBIE ART. 4 UST. 5 RDW)	CZY W OBRĘBIE JCWP PLANOWANE SĄ INWESTYCJE SPEŁNIAJĄCE PRZESŁANKI ODSTĘPSTWA Z ART. 4 UST. 7 RDW (WG STANU NA 2021 ROK)
„Oslawa” RW20000422299	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: EFI+PL/ IBI_PL. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej
„Wisłok do zb. Besko” RW200007226159	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej

	w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. Kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	
„Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku” RW2000072263337	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MIR, EFI+PL/ IBI_PL; bromowane difenyletery(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej
„Solinka” RW2000042213499	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym,	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej

	że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(b)fluoranten(w), benzo(g(w), h(w), i)perylen(w). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w), fluoranten(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społecznoekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	
„Sanoczek” RW20000722329	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, MIR; bromowane difenyloetery(b), rtęć(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej
„Jasiolka do Panny” RW200004218439	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej

	wskaźników: bromowane difenyletery(b), heptachlor(b). Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: związki tributylocyny(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	
„Kałniczka” RW20000722289	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; EFI+PL/ IBI_PL. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej
„Hoczewka” RW200004221899	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C. Jest to spowodowane warunkami naturalnymi (wskazanymi w kolumnie pn. „Warunki naturalne	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej Odstępstwo polegające na złagodzeniu celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: benzo(a)piren(w). Jest to spowodowane czynnikami wskazanymi w zestawie kolumn	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej

	uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych w perspektywie do końca 2027 r. (lub roku 2039 - dla substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE)”) a w odniesieniu do substancji priorytetowych wprowadzonych dyrektywą 2013/39/UE – brakiem możliwości technicznych (w tym: niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia) i nieproporcjonalnością kosztów. Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	pn. „Wskazanie dominującego rodzaju presji determinujących stan wód”, które trwale uniemożliwiają osiągnięcie celów środowiskowych. Presje trwale uniemożliwiające osiągnięcie celów środowiskowych zaspokajają ważne potrzeby społeczno-gospodarcze (określone w kolumnie pn. „Potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych”) i na obecnym etapie stwierdza się brak alternatywnych opcji zaspokojenia tych potrzeb (zob. kolumna pn. „Uzasadnienie braku alternatywnych opcji”). Warunkiem odstępstwa jest pełne i terminowe wdrożenie programu działań (którego zakres i skuteczność określono w zestawach działań).	
--	---	--	--

Ryc. 14. Położenie terenu Gminy Komańcza względem JCWP RW.Źródło: isok.gov.pl/hydroportal

☞ Jednolite Części Wód Podziemnych

Teren gminy Komańcza położony jest w Jednolitej Części Wód Podziemnych o numerze 152 i kodzie GW2000152 oraz w Jednolitej Części Wód Podziemnych o numerze 168 i kodzie GW2000168.

JCWPD NR 152**Tab. 12. Charakterystyka JCWPd 152.**

Źródło: / karty.apgw.gov.pl:4200

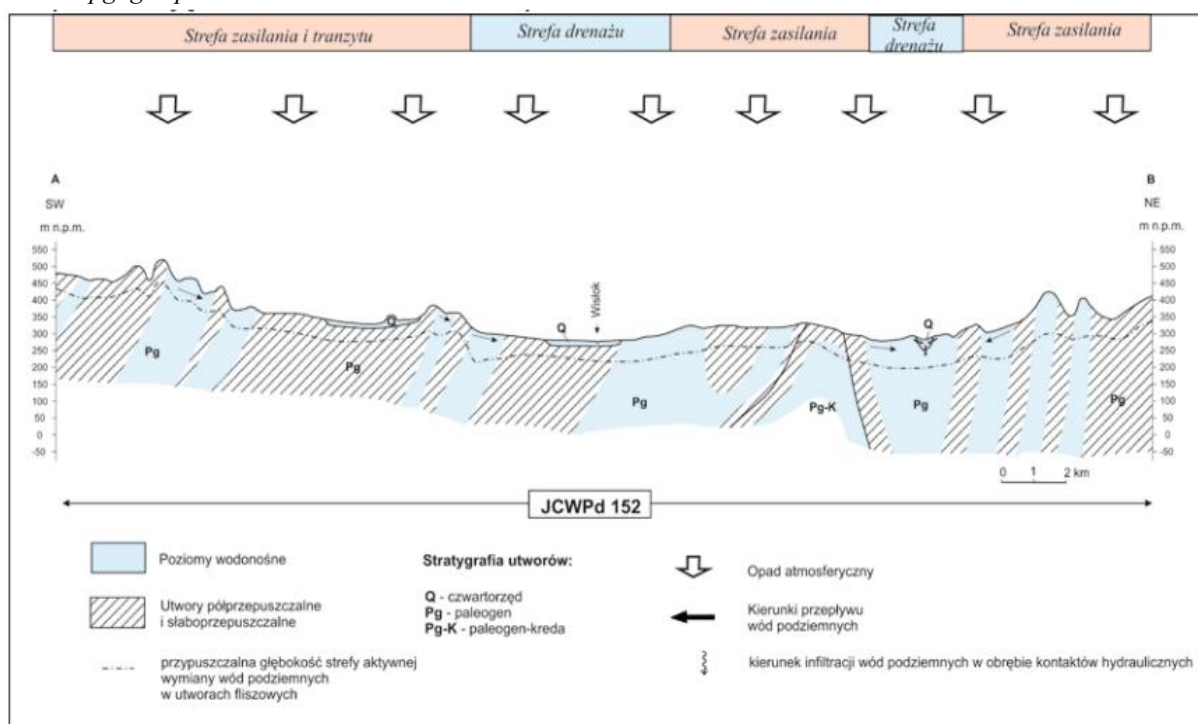
Kod JCWPd	GW2000152
Powierzchnia JCWPd	2042,61km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej - Wschodniej Wisły
Obszar bilansowy	Wisłoka, San
Czy JCWPd jest monitorowana?	tak
Ocena stanu chemicznego	dobry
Ocena stanu ilościowego	dobry
Stan JCWPd	dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe - stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Cele środowiskowe - stan ilościowy	dobry stan ilościowy

Schemat krążenia wód:

Wody podziemne zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Zasilanie piętra fliszowego zależy przede wszystkim od charakteru litologicznego związków i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w obrębie dolin rzecznych. Przepływ wód podziemnych odbywa w kierunku dolin rzecznych, które stanowią podstawę drenażu. Granice hydrodynamiczne biegną po działach wód podziemnych, które pokrywają się z działami wód powierzchniowych. Północną granicę JCWPd nr 152 stanowi wododział 3-go rzędu zamknięty ujściem rzeki Strug do Wisłoka poniżej Rzeszowa. Od wschodu, zachodu i południa JCWPd ogranicza zasięg zlewni Wisłoka. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i ciekły powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Wisłok. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane ze względu na wykształcenie litologiczne i tektonikę utworów fliszu karpackiego. Generalnie jednak wody wszystkich pięter/poziomów wodonośnych przepływają w kierunku naturalnych stref drenażu. Oddziaływanie ujęć zaburza ten kierunek tylko lokalnie na niewielkich obszarach.

Ryc. 15. Schemat krążenia JCWPd Nr 152.

Źródło: pgi.gov.pl

JCWPd NR 168**Tab. 13. Charakterystyka JCWPd Nr 168.**

Źródło: / karty.apgw.gov.pl:4200

Kod JCWPd	GW2000168
Powierzchnia JCWPd	2795,37km ²
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Region wodny	region wodny Górnej - Wschodniej Wisły
Obszar bilansowy	San, Strwiąż i Mszaniec do granicy państwa
Czy JCWPd jest monitorowana?	tak
Ocena stanu chemicznego	dobry
Ocena stanu ilościowego	dobry
Stan JCWPd	dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe - stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Cele środowiskowe - stan ilościowy	dobry stan ilościowy

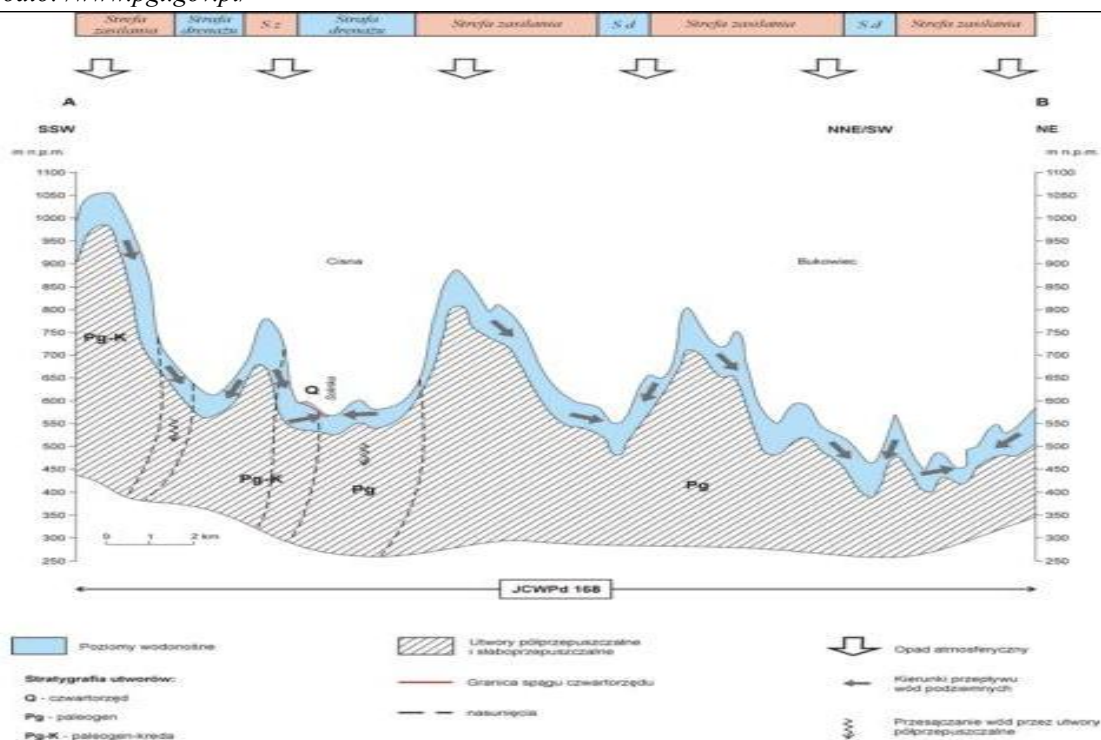
Schemat krążenia wód:

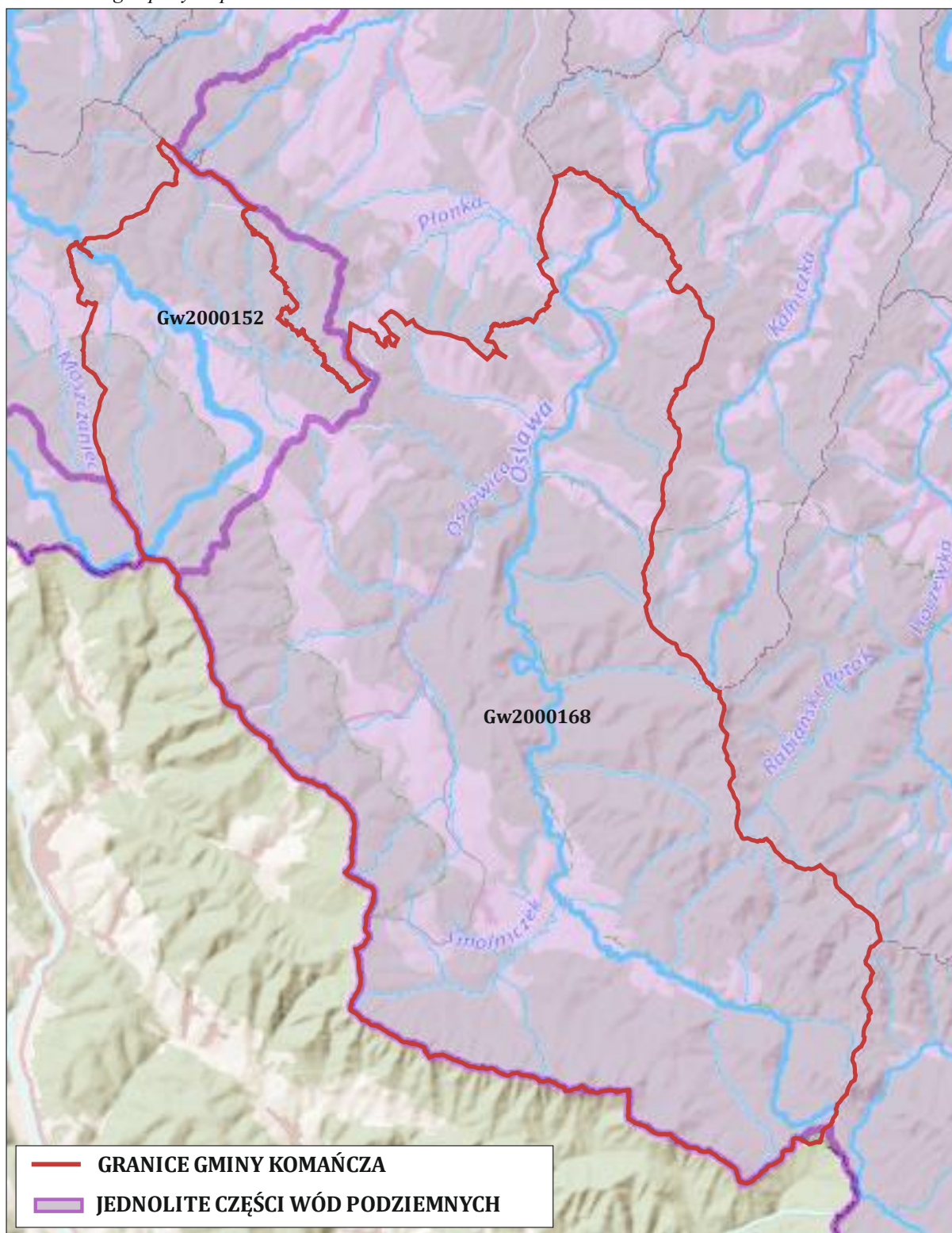
Wody podziemne zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Zasilanie piętra fliszowego zależy głównie od charakteru litologicznego zwiertzeliny i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w obrębie dolin rzecznych oraz kotlin. Przepływ wód podziemnych odbywa w kierunku dolin rzecznych, które stanowią podstawę drenażu. Granice hydrodynamiczne biegną po działach wód podziemnych, które pokrywają się z działami wód powierzchniowych. Północną granicę JCWPd stanowi wododział 3-go rzędu zamknięty powyżej ujścia Tyrawy do Sanu. Od wschodu i zachodu JCWPd ogranicza zasięg zlewni Sanu. Południowa granica przebiega wzdłuż granicy Polski ze Słowacją, natomiast

południowo-wschodnia wzdłuż granicy Polski z Ukrainą. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka San. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane ze względu na wykształcenie litologiczne i tektonikę utworów fliszu karpackiego. Generalnie jednak wody wszystkich pięter/poziomów wodonośnych przepływają w kierunku naturalnych stref drenażu. Oddziaływanie ujęć zaburza ten kierunek tylko lokalnie na niewielkich obszarach.

Ryc. 16. Schemat krążenia wód podziemnych Nr 168.

Źródło: /www.pgi.gov.pl/

Ryc. 17. Położenie terenu Gminy Komańcza względem JCWPd.Źródło: isok.gov.pl/hydroportal

☞ Wykaz Obszarów Chronionych Jednolitych Części Wód

Zgodnie z art. 318 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (*j.t. Dz. U. z 2025r., poz. 960 z późn. zm.*): „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza zawiera: wykazy obszarów chronionych, o których mowa w *m.in.* 317 ust. 4, wraz z graficznym przedstawieniem przebiegu ich granic oraz określeniem podstaw prawnych ich utworzenia”.

Zgodnie z m.in. 317 ust 4 w/w ustawy:

„Rejestr, o którym mowa [...] zawiera wykazy następujących obszarów chronionych:

- 1) *jednolitych części wód przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.*
- 2) *Jednolitych części wód przeznaczonych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.*
- 3) *Obszarów wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.*
- 4) *Obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.*
- 5) *Obszarów przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym”.*

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* analizowany rejestr obszarów chronionych obejmuje wyłącznie obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków silnie związanych z wodami.

- *Jednolite Części Wód przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi*

Zgodnie z II aktualizacją *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (dalej „IIaPGW”) wszystkie JCWPd w Polsce wskazane są jako przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Zgodnie z *Załącznikiem nr 1. Zestawienie główne. do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* („IIaPGW”) Tabela nr 3. Zestawienie główne – dane charakteryzujące JCWP RW: obszary chronione, JCWPd. JCWP RW:

Nazwa (kod)	JCW przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Ośława (RW20000422299)	znajduje się w w/w wykazie
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	znajduje się w w/w wykazie
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	znajduje się w w/w wykazie
Solinka (RW2000042213499)	znajduje się w w/w wykazie
Sanoczek (RW20000722329)	znajduje się w w/w wykazie
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	znajduje się w w/w wykazie
Kalniczka (RW20000722289)	znajduje się w w/w wykazie
Hoczewka (RW200004221899)	znajduje się w w/w wykazie

- *Jednolite Części Wód przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych*

Zgodnie z *Załącznikiem nr 1. Zestawienie główne. do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* („IIaPGW”) Tabela nr 3. Zestawienie główne – dane charakteryzujące JCWP RW: obszary chronione, JCWPd. JCWP RW:

Nazwa (kod)	JCW przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Ośława (RW20000422299)	nie znajduje się w w/w wykazie
Wiśłok do zb. Besko (RW200007226159)	nie znajduje się w w/w wykazie
Wiśłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	nie znajduje się w w/w wykazie
Solinka (RW2000042213499)	nie znajduje się w w/w wykazie
Sanoczek (RW20000722329)	nie znajduje się w w/w wykazie
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	nie znajduje się w w/w wykazie
Kalniczka (RW20000722289)	nie znajduje się w w/w wykazie
Hoczewka (RW200004221899)	nie znajduje się w w/w wykazie

- Obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianych jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód

Zgodnie z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły ze względu na położenie w 99,7% w zlewisku Morza Bałtyckiego, całe terytorium Polski zostało uznane za obszar wrażliwy na eutrofizację.

Z uwagi na powyższe omawiany teren znajduje się w obszarze wrażliwym na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Jednakże omawiany obszar położony jest z dala od zabudowy mieszkaniowej, gdzie ma miejsce wytwarzanie zanieczyszczeń komunalnych.

- Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 26 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie

Zgodnie z Załącznikiem nr 2. Wykaz Obszarów Chronionych SiG. do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły („IIaPGW”) JCWP RW:

Tab. 14. /Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły/

Nazwa (kod) JCWP RW	Typ obszaru chronionego	Kod INSPIRE obszaru chronionego	Nazwa obszaru chronionego	Powierzchnia obszaru chronionego [ha]	Cel środowiskowy dla obszaru
Ośława (RW20000422299) Solinka (RW2000042213499) Hoczewka (RW200004221899)	Park Narodowy	PL.ZIPOP.1393.PN.7	Bieszczadzki Park Narodowy	29200,48	Ochrona całości przyrody w granicach parku. Minimalizacja lub ograniczenie zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. (Wymaga: Zachowanie mało zmienionych ekosystemów wodnych występujących w naturalnej sieci potoków i rzek górskich z charakterystyczną fauną wodną. Zapobieganie zabudowie hydrotechnicznej potoków i mechanicznemu naruszaniu struktury koryt potoków)

Ośława (RW20000422299) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.1386	Źródłiska Jasiołki	1585.01	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych obejmujących źródłiskowe obszary rzek Wisłok i Jasiołka [wymaga: zachowania naturalnych warunków wodnych, w tym zachowania potoków, stref przypotokowych, źródeł i źródeł, torfowisk w stanie naturalnym; zachowania zasilania wodami podziemnymi].
Ośława (RW20000422299)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.790	Przełom Ośławy Pod Mokrem	142.79	Zachowanie przełomowego odcinka rzeki Ośławy [wymaga zachowania naturalnego charakteru rzeki, reżimu hydrolog. i naturalnych procesów geomorfolog].
Ośława (RW20000422299)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.944	Przełom Ośławy pod Duszatynem	322.45	Zachowanie najpiękniejszego fragmentu doliny rzeki Ośławy od Smolnika po Turzańsk [wymaga zachowania naturalnego charakteru rzeki, reżimu hydrolog. i naturalnych procesów geomorfolog].
Ośława (RW20000422299)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.1377	Zwieszło	2.2	Zachowanie dwu górskich jezior powstałych przez znaczne osuwiska na zboczach góry „Chryszczata”, jak również lasu zatopionego przy ich powstaniu [wymaga: zachowania jezior w stanie naturalnym].
Ośława (RW20000422299) Solinka (RW2000042213499)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.528	Sine Wiry	444,5	Zachowanie przełomowego odcinka rzeki Wetliny wraz z otaczającym ją zespołem leśnym [wymaga zachowania naturalnego charakteru rzeki, reżimu hydrolog. i naturalnych procesów geomorfolog].
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.875	Bukowica	292.92	Zachowanie naturalnych lasów o charakterze puszczańskim [wymaga zachowania potoków w stanie naturalnym].
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.963	Kamień nad Jaśliskami	302.18	Zachowanie kompleksu ekosystemów z unikalnymi bagniskami zwanymi przez miejscową ludność „berezednia” [wymaga zachowania naturalnych warunków wodnych].
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Rezerwat przyrody	PL.ZIPOP.1393.RP.920	Przełom Jasiołki	121.1	Zachowanie drzewostanów o charakterze naturalnym [wymaga zachowania naturalnego charakteru potoku i naturalnych procesów geomorfolog].
Ośława (RW20000422299) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.16	Jaśliski Park Krajobrazowy	25878	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, źródłiska, natur. zb. wodne, olszyna górską, torfowiska przejściowe, torfowiska zasadowe, wilgotne łąki, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zachowanie ekosystemów leśn. i nieleśn. ze szczególnym uwzgl. bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gat. dziko żyjących

					zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieg. dewastacji i degradacji krajobraz., zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka [wymaga: zachowania naturaln. charakteru rzek i potoków]. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów, mokradeł i torfowisk; zachowanie korytarzy ekologicznych [wymaga zachowania ciągłości ekol. cieków].
Ośława (RW20000422299) Solinka (RW2000042213499) Kalniczka (RW20000722289) Hoczewka (RW200004221899)	Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.98	Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy	51461,0	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, olszynka górską, torfowiska przejściowe, torfowiska wysokie, młaki, źródła mineralne, źródła wapienne, ziołorośla nadrzeczne, łęgi, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zachowanie ekosystemów leśn. i nieleśn. ze szczególnym uwzgl. bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gat. dziko żyjących zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieg. dewastacji i degradacji krajobraz., zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka. Utrzymanie stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych; zachowanie naturalnych zbiorników wodnych; zachowanie ciągów rzecznych, przełomów. [wymaga: zachowania naturaln. charakteru rzek i potoków].
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.57	Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy	25654	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, łęgi olszowojesionowe, torfowiska zasadowe, młaki, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zachowanie ekosystemów leśn. i nieleśn. ze szczególnym uwzgl. bogactwa szaty roślinnej. Zachowanie i ochrona gat. dziko żyjących

					zwierząt. Zachowanie ekosystemów wodnych i ochrona wód powierzchniowych. Zapobieg. dewastacji i degradacji krajobraz., zachowania wartości estetycznych i kulturowych oraz związanych z nimi elementów przyrodniczych ukształtowanych przez siłę przyrody lub w wyniku działalności człowieka [wymaga: zachowania naturaln. charakteru rzek i potoków]. Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów.
Solinka (RW2000042213499)	Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.14	Park Krajobrazowy Doliny Sanu	27728	Ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: rzeki, potoki, olszyna górską, bór bagienny, torfowiska wysokie, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, Utrzymanie w stanie naturalnym terenów źródłiskowych. Utrzymanie stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, Zachowanie korytarzy ekologicznych [wymaga: zachowania naturaln. procesów hydromorfolog. rzek i potoków oraz ich ciągłości ekologicznej].
Sanoczek (RW20000722329)	Park Krajobrazowy	PL.ZIPOP.1393.PK.15	Park Krajobrazowy Gór Słonnych	56188	ochrona przyrody i krajobrazu w warunkach zrównoważonego rozwoju. Eliminacja lub ograniczanie zagrożeń dla przyrody i krajobrazu. W szczególności: gęsta sieć rzek i potoków, łągi, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych. Zabezpieczenie trwałości ekosystemów wodnych. Zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony roślin górskich, wodnych i bagiennych w szczególności w ostojach: dolina potoku Serednica od Olszanicy wzwyż, zwłaszcza odcinek przełomowy między Magurą a Działem, dolina potoku Stebnik od Krościenka do granicy państwowej i z odnogą do Sandrowa, dolina potoku Maksymów, dolina Olchowskiego Potoku, starorzeczka Sanu w okolicy Międzybrodzia, tereny podmokłe przy rezerwacie Sobień. Zachowanie: wilgotnych łąk ostrożeńcowych i ostrożeńcowo-rdestowych, młak kozłkowoturzycowych, ziołorośli, zaroślin nadrzecznych z wrzosią,

					nadrzecznych olszyn górskich, bagiennych olszyn górskich
Ośława (RW20000422299) Solinka (RW2000042213499) Sanoczek (RW20000722329) Kalniczka (RW20000722289) Hoczewka (RW200004221899)	Obszar Chronionego Krajobrazu	PL.ZIPOP.1393.OCHK.184	Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	99911,0	Zachowanie wyróżniające się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych.
Ośława (RW20000422299) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337) Sanoczek (RW20000722329) Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Chronionego Krajobrazu	PL.ZIPOP.1393.OCHK.185	Beskidu Niskiego	82946	Zachowanie wyróżniające się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. -
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Obszar Chronionego Krajobrazu	PL.ZIPOP.1393.OCHK.128	Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu	10039	Zachowanie wyróżniające się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, jego potencjału dla turystyki i wypoczynku oraz funkcji korytarzy ekologicznych. Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.
Ośława (RW20000422299) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337) Sanoczek (RW20000722329) Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB180002.B	Beskid Niski	151966.61	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Actitis hypoleucos</i> r, <i>Alcedo atthis</i> r, <i>Aquila pomarina</i> r, <i>Ciconia nigra</i> r, <i>Cinclus cinclus</i> r, <i>Crex crex</i> r, <i>Motacilla cinerea</i> r [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony gatunków Natura 2000].
Ośława (RW20000422299) Solinka (RW2000042213499) Kalniczka (RW20000722289) Hoczewka (RW200004221899)	Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków i Mający Znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLC180001.B, PL.ZIPOP.1393.N2K.PLC180001.H	Bieszczady	111519,44	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3150, 3220, 6410, 6430, 7110, 7120, 7140, 7220, 7230, 91D0, 91E0; gatunki: <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Lycena dispar</i> , <i>Unio crassus</i> , <i>Eleocharis camiolica</i> , <i>Tozzia alpina</i> ssp. <i>carpathica</i> , <i>Aquila pomarina</i> r, <i>Ciconia nigra</i> r, <i>Crex crex</i> r [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych

					właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
Ośława (RW20000422299) Sanoczek (RW20000722239) Kalniczka (RW20000722289) Hoczewka (RW200004221899)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180021.H	Dorzecze Górnego Sanu	1578.67	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3220, 6430, 7220, 91E0; gatunki: Barbus peloponnesius, Cottus gobio, Rhodeus amarus, Romanogobio kesslerii, Salmo salar, Lutra lutra, Unio crassus [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
Ośława (RW20000422299) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180014.H	Ostoja Jaślicka	29252.1	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3220, 7140, 7230, 91E0; gatunki: Barbus peloponnesius, Cottus gobio, Bombina variegata, Triturus cristatus, Triturus montandoni, Castor fiber, Lutra lutra, Carabus variolosus, Vertigo angustior, Eleocharis camiolica [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000]. Na lata 2015–2025: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: nielegalnemu pozyskaniu żwiru; zmianom stosunków wodnych; zmianom poziomu wód i ograniczaniu naturalnych zalewów; wycinkom drzew w trakcie prac hydrotechnicznych; zabudowie na terasie zalewowej; odprowadzaniu ścieków do rzek; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej barierę migracyjną; budowie zbiorników retencyjnych i związanym z tym zmianami w morfologii koryta; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników;
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159) Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180016.H	Rymanów	5240.99	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony: - siedl. przyr.: 91E0 [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk Natura 2000]. Na lata 2014–2024: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: niszczeniu brzegów rzek; regulowaniu koryt rzek;
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW200007226337)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180042.H	Łąki w Komborni	13.14	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 6410; gatunki: Phengaris nausithous, Phengaris teleius [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000]. Na lata 2016–2026: Utrzymanie aktualnego stanu ochrony siedlisk. Zapobieganie: zmianom stosunków wodnych w wyniku niewłaściwego

					użytkowania rowów melioracyjnych, podtapianiu siedlisk w wyniku działalności bobrów;
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180032.H	Jaćmierz	174.45	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony gatunków Natura 2000]. Na lata 2016–2026: Zachowanie właściwego stanu siedlisk. Zapobieganie: obniżaniu poziomu wód gruntowych; osuszaniu terenów podmokłych.
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180028.H	Patria nad Odrzechową	572.89	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Bombina variegata</i> , <i>Carabus variolosus</i> [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony gatunków Natura 2000].
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180030.H	Wisłok Środkowy z Dopływami	1064.64	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 6410, 91E0; gatunki: <i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Romanogobio alpinus</i> , <i>Romanogobio kesslerii</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Phengaris nausithous</i> , <i>Phengaris teleius</i> [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW2000072263337)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180027.H	Ostoja Czarnorzecka	1946.6	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 91E0; gatunki: <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus montandoni</i> [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
Sanoczek (RW20000722329)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180007.H	Rzeka San	1374.76	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - gatunki: <i>Aspius aspius</i> , <i>Barbus peloponnesius</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Romanogobio alpinus</i> , <i>Romanogobio kesslerii</i> , <i>Unio crassus</i> [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony gatunków Natura 2000]. Na lata 2014–2024: Zachowanie ciągłości rzeki, utrzymanie miejsc dogodnych do tarła (żwirowe, naturalne odcinki rzeki, w tym zachowanie odsypisk bocznych i śródkorytowych, wysp wraz z porastającą je roślinnością). Zapobieganie: pozyskiwaniu kruszywa bezpośrednio z rzeki; spływowi zanieczyszczeń do rzek z okolicznych dróg; rozproszonej zabudowie na terasach

					zalewowych; zanieczyszczaniu cieków odpadami stałymi i ściekami; budowlom hydrotechnicznym przegradzającym cieki i stanowiącym bariery migracyjne; zrzutom znacznych ilości wód ze zbiorników zaporowych; dużym wahaniom poziomu wód; zmianom termiki wód związanym z gospodarowaniem zbiornikami zaporowymi; zmianom przepływów w ciekach; presji wędkarskiej;
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180015.H	Łysa Góra	2743.79	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 7230; gatunki: Bombina variegata [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].Na lata 2014–2024: Zapewnienie odpowiednich siedlisk do rozrodu płazów. Zapobieganie: zanikaniu kałuż i rozlewisk; likwidacji lokalnych wysięków i podmokłości;
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180011.H	Jasiołka	686.73	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3220, 3230, 91E0; gatunki: Barbus peloponnesius, Bombina variegata, Unio crassus [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].Na lata 2014–2024: Zachowanie naturalnego charakteru koryta rzeki. Przywracanie ciągłości korytarzy ekologicznych. Zapobieganie: zbyt intensywnemu lub nielegalnemu pozyskiwaniu żwiru; zbyt intensywnym poborom wód; zaśmiecaniu rzek; budowie planowanego zbiornika i związanej z tym regulacji koryta; zniszczeniom w korytarz rzek utrudniającym tarło; zabudowie na terasie zalewowej rzek; niewłaściwemu zarybianiu zbiorników; poprzecznej zabudowie koryta stanowiącej bariery migracyjne; osuszaniu terenów podmokłych; wyrzucaniu odpadów do zbiorników wodnych;
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Obszar Natura 2000	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180001.H	Ostoja Magurska	20104.73	Utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony - siedl. przyr.: 3220, 3230, 3240, 6430, 7230, 91E0; gatunki: Barbus meridionalis, Bombina variegata, Triturus cristatus, Triturus montandoni, Castor fiber, Lutra lutra, Carabus variolosus, Lycena dispar, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Vertigo angustior [dokładne dane zawiera tabela wymagań wodnych

					właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000].
Ośława (RW20000422299)	Pomnik przyrody	PL.ZIPOP.1393.PP.1817042.1503	Źródło Bulgotek	nie dotyczy	Zachowanie tworzy przyrody: Źródłiska
Ośława (RW20000422299)	Pomnik przyrody	PL.ZIPOP.1393.PP.1817042.1493	Bez Nazwy	nie dotyczy	Zachowanie tworzy przyrody: wodospad
Ośława (RW20000422299)	Pomnik przyrody	PL.ZIPOP.1393.PP.1817042.1494	Bez Nazwy	nie dotyczy	Zachowanie tworzy przyrody: wodospad
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	Pomnik przyrody	PL.ZIPOP.1393.PP.1807052.1804	Bogumiła	nie dotyczy	Zachowanie tworzy przyrody: Źródłiska
Hoczewka (RW200004221899)	Pomnik przyrody	PL.ZIPOP.1393.PP.1821033.531	Bez Nazwy	nie dotyczy	Zachowanie tworzy przyrody: Koryto potoku
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.435	Bez Nazwy	0.8878	Zachowanie przedmiotów ochrony: mułowiska, namuliska i podmokliska
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.451	Bez Nazwy	0.7379	Zachowanie przedmiotów ochrony: młaka z kruszczykiem błotnym; mułowiska, namuliska i podmokliska
Solinka (RW2000042213499)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1821022.371	Bez Nazwy	15.0493	Zachowanie przedmiotów ochrony: siedl. przyr. 6430
Solinka (RW2000042213499)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1801032.2	Bez Nazwy	2009.1367	Zachowanie przedmiotów ochrony: jezioro, ciek, mułowiska, namuliska i podmokliska, siedl. przyr. 6430; 91E0
Solinka (RW2000042213499)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1821022.375	Bez Nazwy	12.4468	Zachowanie przedmiotów ochrony: mułowiska, namuliska i podmokliska
Solinka (RW2000042213499)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1821022.373	Bez Nazwy	9.51	Zachowanie przedmiotów ochrony: mułowiska, namuliska i podmokliska
Solinka (RW2000042213499)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1821022.377	Bez Nazwy	2.5698	Zachowanie przedmiotów ochrony: mułowiska, namuliska i podmokliska
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807023.163	Czarna Młaka	9.2166	Zachowanie przedmiotów ochrony: ciek
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807023.164	Deszczanka	5.8084	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.438	Bez Nazwy	1.5679	Zachowanie przedmiotów ochrony: bagno torf.;
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.442	Bez Nazwy	0.372	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.443	Bez Nazwy	1.4828	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradła zalewowe doliny rzecznej, łęg
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.444	Bez Nazwy	0.8409	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradła zalewowe doliny rzecznej, łęg
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.445	Bez Nazwy	1.8413	Zachowanie przedmiotów ochrony: młaka z kruszczykiem błotnym
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.447	Bez Nazwy	2.1161	Zachowanie przedmiotów ochrony: Mokradło, zabagnienie
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	Użytek ekologiczny	PL.ZIPOP.1393.UE.1807102.449	Bez Nazwy	1.3957	Zachowanie przedmiotów ochrony: jezioro, mały ciek, siedl. przyr. 91E0
Kalniczka (RW20000722289)	Stanowisko dokumentacyjne	PL.ZIPOP.1393.SD.242	Progi skalne i przełom na potoku Tarnawka w Łukowem	0.3945	Zachowanie: Koryto potoku

Zgodnie z Załącznikiem nr 1. Zestawienie główne do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły („IIaPGW”) Tabela nr 38. Zestawienie główne — dane charakteryzujące JCWPd: obszary chronione, punkt pomiarowy, ocena stanu JCWPd. JCWPd:

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie		
TYP OBSZARÓW	LICZBA OBSZARÓW W JCWPd Nr 152 (GW2000152)	LICZBA OBSZARÓW W JCWPD Nr 168 (GW2000168)
Parki narodowe	0	1
Rezerваты przyrody	3	7
Parki krajobrazowe	2	5
Natura 2000 - OSO	1	4
Natura 2000 - SOO	8	6
Obszary chronionego krajobrazu	6	3
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	0	0
Stanowiska dokumentacyjne	0	0
Użytki ekologiczne	4	9
Pomniki przyrody	4	3

- Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Zgodnie z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły w Polsce wyznaczono dwa gatunki zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym: troć wędrowną i węgorza europejskiego.

Zgodnie z Załącznikiem nr 1. Zestawienie główne. do Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły („IIaPGW”) Tabela nr 3. Zestawienie główne – dane charakteryzujące JCWP RW: obszary chronione, JCWPd. JCWP RW:

Nazwa (kod)	Obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	Cel dla obszaru przeznaczonego do ochrony
Ośława (RW20000422299)	nie znajduje się w w/w wykazie	-
Wisłok do zb. Besko (RW200007226159)	nie znajduje się w w/w wykazie	-
Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku (RW200007226337)	znajduje się w w/w wykazie i dot. troć wędrowną (Salmo trutta m. trutta)	zapewnienie drożności dla migracji gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
Solinka (RW2000042213499)	nie znajduje się w w/w wykazie	-
Sanoczek (RW20000722329)	nie znajduje się w w/w wykazie	-
Jasiołka do Panny (RW200004218439)	znajduje się w w/w wykazie i dot. troć wędrowną (Salmo trutta m. trutta)	zapewnienie drożności dla migracji gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym
Kalniczka (RW20000722289)	nie znajduje się w w/w wykazie	-
Hoczewka (RW200004221899)	nie znajduje się w w/w wykazie	-

Zgodnie z art. 81 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, biorąc pod uwagę charakterystykę planowanego przedsięwzięcia, jego zakres oraz przewidywane oddziaływania na lokalny układ hydrologiczny, zarówno w obrębie

inwestycji, jak i na terenach przyległych, należy uznać, że brak jest przesłanek do stwierdzenia istotnego wpływu inwestycji na stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz podziemnych (JCWPd). Realizacja przedsięwzięcia nie powinna również utrudniać osiągnięcia celów środowiskowych określonych w planach gospodarowania wodami dla danego obszaru dorzeczy.

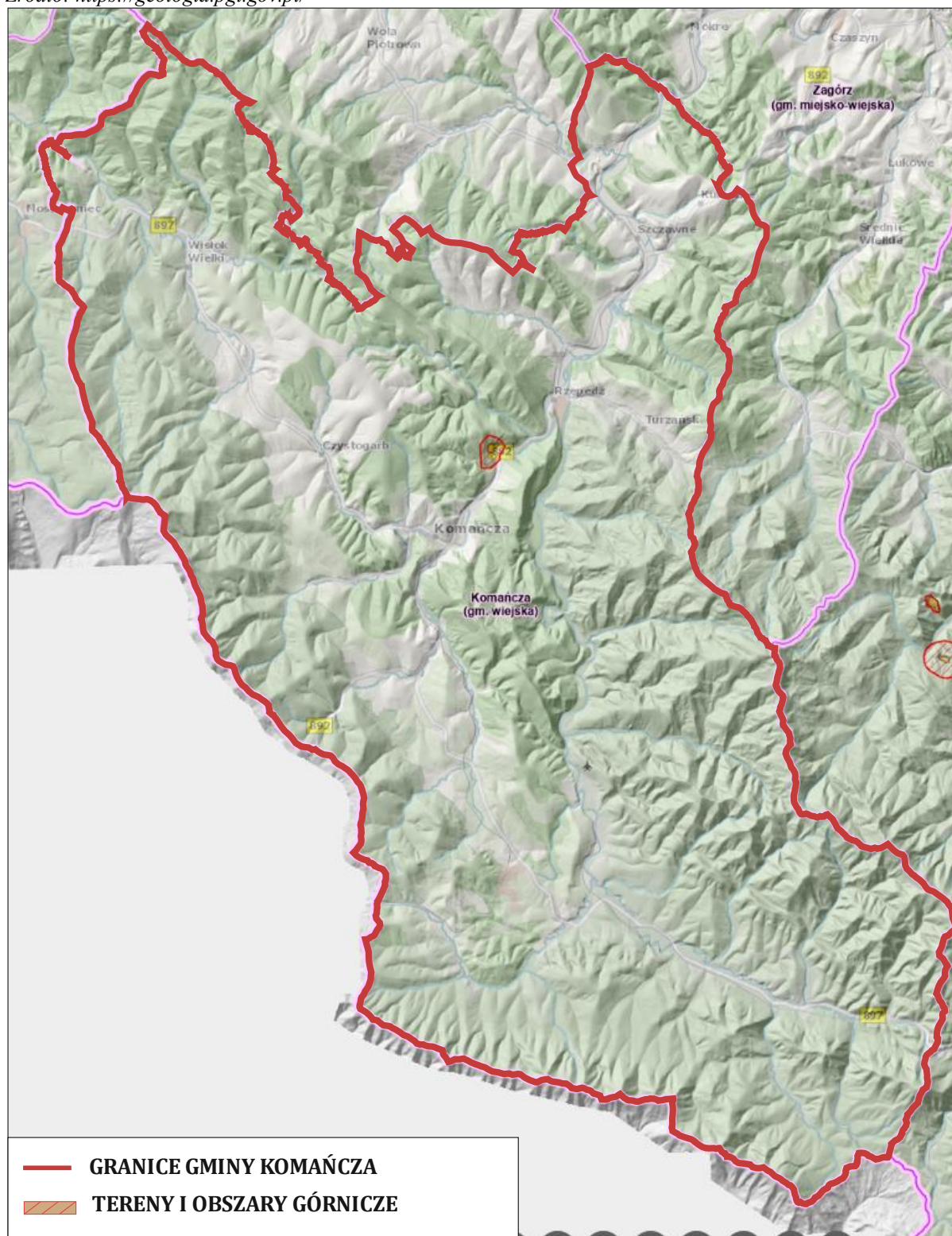
SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Ustalenia Planu Ogólnego nie uwzględniają obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, gdyż na terenie gminy nie występują tego typu obszary.

2.3.7. Tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi

Na terenie gminy Komańcza znajdują się następujące tereny i obszary górnicze:

- ✓ obszar górniczy „Komańcza I” – kopalina: kamienie łamane i bloczne, ID obszaru: 139246,
- ✓ teren górniczy „Komańcza” – kopalina: kamienie łamane i bloczne, ID terenu: 9300.

Ryc. 18. Lokalizacja Gminy Komańcza względem terenów i obszarów górniczych.Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>

Kontynuacja zaawansowanej, wieloletniej eksploatacji złóż kruszyw może odbywać się wyłącznie na podstawie stosownych koncesji, w których określa się m.in. warunki prowadzenia wydobywania, w tym zasady eksploatacji złoża oraz wymogi dotyczące pasów ochronnych i filarów ochronnych. Niezależnie od właściwości organu wydającego koncesję – starosty lub marszałka województwa (w przypadku kopalin pospolitych) bądź ministra właściwego ds. środowiska (dla kopalin podstawowych) – obowiązkiem wójta pozostaje sporządzenie miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego. Wymóg ten wynika z przepisów odrębnych, np. konieczności uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych chronionych wysokich klas bonitacyjnych czy też leśnych na cele nierolnicze i nieleśne lub sytuowania inwestycji na terenach zagrożonych powodzią, które są objęte szczególnymi regulacjami prawnymi.

Na obszarze gminy Komańcza dopuszcza się w terenach wolnych od zabudowy prowadzenie prac poszukiwawczych, tj.: badań geofizycznych i wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Ustalenia Planu Ogólnego przewidują precyzyjne określenie lokalizacji terenów i obszarów górniczych poprzez przypisanie poszczególnym jednostkom przestrzennym odpowiednich stref planistycznych, w sposób zapewniający ich optymalne wykorzystanie przy zachowaniu spójności z obowiązującym prawem. Dla każdej ze stref wskazano zarówno obowiązujące profile podstawowe, jak i – w razie potrzeby – profile dodatkowe, co pozwala na elastyczne dostosowanie planu do charakterystyki i potrzeb danego terenu, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnego stanu zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Tereny i obszary górnicze zostały w Planie wyraźnie wyodrębnione i oznaczone jako strefy górnictwa, co umożliwia ich jednoznaczną identyfikację oraz właściwe planowanie działań inwestycyjnych i eksploatacyjnych. Wdrażane rozwiązania planistyczne zostały opracowane w taki sposób, aby nie generowały kolizji z istniejącymi ograniczeniami w zagospodarowaniu terenu wynikającymi z przepisów szczególnych, zapewniając tym samym pełną zgodność planu z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz zasadami racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Strefa górnictwa (SG) obejmuje zarówno tereny istniejącej działalności wydobywczej ze złoża „Komańcza- Jawornik” jak i obszary przeznaczone pod jej rozwój ze złoża „Komańcza 1” - bezpośrednio sąsiadującego. Przy jej wyznaczaniu uwzględniono obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz będący w końcowym etapie planistycznym teren zmiany mpzp (południowa część złoża „Komańcza 1”) jak i teren nowego mpzp (północna część złoża „Komańcza 1”) w granicach udokumentowanego konturu złoża „Komańcza 1”. Procedury planistyczne zmiany mpzp i nowego mpzp, zostały pozytywnie zaopiniowane i uzgodnione przez RDOŚ, a konsultacje społeczne kończą się 17 sierpnia 2026r. Z tego względu złożo „Komańcza 1” wraz ze złożem „Komańcza - Jawornik”, stanowią tereny przeznaczone do eksploatacji.

W granicach strefy znalazły się tereny określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego „Komańcza-Jawornik”, obejmujące teren zakładu górniczego, teren eksploatacji powierzchniowej oraz tereny zwałowisk wewnętrznych zlokalizowanych w granicach terenu i obszaru górniczego. Uwzględniono również obszar objęty zmianą wskazanego miejscowego planu oraz ustalenia nowo opracowywanego planu miejscowego dla złoża „Komańcza 1”

Ponadto strefą (SG) objęto obszar czynnego kamieniołomu na złożu „Wysoczany I”, którego granice dostosowano do granic udokumentowanego złoża, a także tereny obejmujące złożo „Wisłok Wielki” i „Moszczaniec”, wyznaczone zgodnie z zatwierdzonym przez Marszałka Woj. Podkarpackiego znak: OS-IV-7427.5.2025.RK z dnia 18.03.2025r. konturem złoża. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023r, w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów (Dz. U z 2023r., poz. 2758 ze zm.), wskazuje jedną strefę SG, tj. strefę górnictwa, bez względu na to, dany teren jest objęty istniejącym wydobywaniem czy też nie jest objęty istniejącym wydobywaniem. Podstawowym argumentem objęcia terenu strefą SG, jest fakt udokumentowanego

i zatwierdzonego złoża przez właściwy organ. W przypadku złoża „Wisłok Wielki” i „Moszczaniec”, została wydana decyzja administracyjna zatwierdzająca złoża, o której mowa wyżej, zatem kontur udokumentowanego i zatwierdzonego złoża musi być oznaczony symbolem SU. O tym czy złoża te będą eksploatowane czy też nie, zdecydują dalsze procedury planistyczne (nowy mpzp) oraz środowiskowe (ocena oddziaływania na środowisko). Plan ogólny nie przesądza o tym czy na danym terenie będzie prowadzona eksploatacja, bowiem na potrzeby eksploatacji potrzebna jest koncesja, a wcześniej procedura Raportu zakończona decyzją środowiskową. Przyjęte rozwiązania zapewniają spójność dokumentów planistycznych z uwarunkowaniami geologicznymi oraz umożliwiają prowadzenie i rozwój działalności wydobywczej na terenach predysponowanych do tego rodzaju funkcji.

Wyznaczenie stref górnictwa koncentruje się na obszarach już wykorzystywanych lub na terenach udokumentowanych i zatwierdzonych złóż, dzięki czemu ograniczono degradację złoża będącego własnością Skarbu Państwa. Szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym wymagania dotyczące ochrony środowiska, rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz ograniczania uciążliwości związanych z prowadzoną działalnością, będą określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz w ramach odrębnych postępowań administracyjnych wymaganych przepisami prawa.

2.3.8. Udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji

Na terenie Gminy Komańcza, zgodnie z „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce wg. Stanu na 31 XII 2024r.” znajduje się 11 złóż: złoża kamieni łamanych i blocznych, złoża piasków i żwirów oraz złoża solanki, wody lecznicze i termalne, których parametry przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 15. Charakterystyka złóż kopalin naturalnych Gminy Komańcza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg. Stanu na 31 XII 2024r.” – Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy – Warszawa 2025)

ZŁOŻA KAMIENI ŁAMANYCH I BLOCZNYCH						
Lp.	Nazwa i ID złoża	Powierzchnia [m ²]	Stan zagospodarowania	Zasoby [tyś. ton]		Wydobycie [tyś. ton]
				geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	Komańcza ¹ [931]	211 761	R	24 556.00	-	-
2.	Komańcza I ¹ [17 955]	81 756	R	9 359.84	-	-
3.	Komańcza III ¹ [930]	630 783	R	109 945.00	-	-
4.	Komańcza – Jawornik ¹ [14 905]	33 009	E	1 756.01	963.85	19.51

5.	Krymieniec ¹ (pole A i B) [928]	238 438 (89 751 + 148 685)	P	15 886.00	-	-
6.	Moszczaniec ¹ [5 443]	135 336	P	21 842.00	-	-
7.	Szczawne – Kulaszne ¹ [927]	55 483	P	2 382.00	-	-
8.	Wysoczany I ¹ [9 133]	103 188	Z	4 544.25	-	-
ZŁOŻA PIASKÓW I ŻWIRÓW						
Lp.	Nazwa i numer złoża	Powierzchnia [m ²]	Stan zagospodarowania	Zasoby [tyś. ton]		Wydobycie [tyś. ton]
				geologiczne bilansowe	przemysłowe	
1.	Szczawne - 1** [12 309]	12 361	Z	32	-	-
2.	Szczawne** [7 934]	13 756	Z	20	-	-
ZŁOŻA SOLANEK, WÓD LECZNICZYCH I TERMALNYCH						
Lp.	Nazwa złoża lub odwiertu w obrębie złoża nieudostępnionego	Powierzchnia [m ²]	Typ wody	Zasoby geologiczne bilansowe		Pobór [m ³ /rok]
				dyspozycyjne [m ³ /h] statyczne* [tys. m ³]	eksploatacyjne [m ³ /h]	
1.	Komańcza źr. nr 1 [16 565]	8 974 828	Ls	-	0.72	-
E – złożo eksploatowane P - złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie w kat. C₂ + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C) R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C₁, a w przypadku ropy i gazu - w kat. A + B) Z – złożo, którego wydobywanie zostało zaniechane T - złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo Ls – wody lecznicze słabo zmineralizowane (mineralizacja < 1g/dm³) ¹⁾ - kopalina - piaskowiec ** - złoża zawierające żwir						

Ponadto, decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego znak: OS-IV.7427.5.2025.RK z dnia 18 marca 2025r., na terenie Gminy Komańcza zostało udokumentowane i zatwierdzone złożo piaskowców cergowskich „Wisłok Wielki” w miejscowości Wisłok Wielki (na części działek nr ew. 449/1 i 581).

Informacje podstawowe o udokumentowanym złożu (z Karty Informacyjnej Złoża):

- ✓ Nazwa złoża: WISŁOK WIELKI
- ✓ Kod złoża (w systemie Midas): KD
- ✓ Kopalina główna: piaskowiec

- ✓ Położenie złoża:
 - miejscowość: Wisłok Wielki
 - gmina: Komańcza
 - powiat: sanocki
 - województwo: podkarpackie
- ✓ Użytkownik złoża: Przedsiębiorstwo Produkcji Kruszywa i Usług Geologicznych KRUSZGEO S.A. 35-959 Rzeszów, ul. M. Reja 16
- ✓ Nadzór górniczy: Dyrektor OUG w Krośnie
- ✓ Koncesję na wydobywanie wydaje: Marszałek Województwa Podkarpackiego
- ✓ Koncesja na wydobywanie (dla złóż zagospodarowanych): złożo niezagospodarowane
- ✓ Obszar i Teren Górniczy: nie wyznaczone
- ✓ Projekt zagospodarowania złoża/dodatek nr: nie sporządzony
- ✓ Powierzchnia obszaru dokumentowanego: 48,29 ha
- ✓ Powierzchnia udokumentowanego złoża: 48,29 ha
- ✓ Rodzaj nieruchomości gruntowej nad złożem:
 - grunty leśne - nie występują
 - grunty rolne (I-IV kl. bonitacyjna) - 41,69
 - grunty rolne (V-VI kl. bonitacyjna) - 6,60
 - zabudowa przemysłowa - nie występuje
 - grunty komunalne - nie występują
 - inne (pastwiska, grunty zadrzewione i zakrzewione na pastwiskach, rowy melioracyjne, drogi) - nie występują
- ✓ Dopływ wód do wyrobiska: dopływ wód gruntowych
- ✓ Poziomy wodonośny: jeden trzeciorzędowy o charakterze naporowym, nawiercony na głębokości 4,6 - 74,6m p.p.t., ustabilizowany na głębokości 2,3 - 62,8m p.p.t.
- ✓ Możliwe zagrożenie środowiska przez wydobywanie i przeróbkę kopaliny: możliwość skażenia wód podczas eksploatacji, brak zagrożeń przy przeróbce kopaliny
- ✓ Stan zagospodarowania złoża: złożo nieeksploatowane
- ✓ Data rozpoczęcia eksploatacji: przewidywana 2026 - 2030r.
- ✓ Data zakończenia eksploatacji: przewidywana 2070 - 2080r.
- ✓ Możliwe zagrożenia eksploatacji: nie występują
- ✓ Stratygrafia spągu kopaliny: trzeciorzęd
- ✓ Stratygrafia stropu kopaliny: trzeciorzęd - czwartorzęd
- ✓ Podtypy kopaliny: piaskowiec
- ✓ Parametry jakościowe poszczególnych podtypów kopaliny:

parametr:	min:	max:	średnio:	jednostka:
▪ gęstość przestrzenna	2,52	2,63	2,59	Mg/m ³
▪ nasiąkliwość	0,6	2,1	0,76	%
▪ porowatość	3,0	7,0	3,41	%
▪ mrozoodporność po 10cykl.	1,9	32,40	4,75	%
▪ wytrzymałość na ściskanie w stanie powietrzno-suchym	28,5	114,9	67,38	Mpa
▪ wytrzymałość na ściskanie po nasyceniu wodą	8,56	79,6	41,97	Mpa

▪ ścieralność w bębnie Deval'a	32,0	75,4	38,32	%
▪ ścieralność w bębnie Los Angeles	28,0	40,0	33,4	%
▪ przyczepność do bituminów po 6 godzinach	75,0	85,0	80,13	%
▪ przyczepność do bituminów po 24 godzinach	50,0	80,0	57,34	%

- ✓ Kopalina towarzysząca: brak
- ✓ Współwystępujące użyteczne pierwiastki śladowe: brak
- ✓ Forma złoża: pokładowa
- ✓ Grupa złoża: II
- ✓ Ilość pokładów: jeden
min.: max.: średnio:
- ✓ Grubość nadkładu (N): 1,3m 3,0m 2,0m
- ✓ Miąższość przerostów (Pr): 0,0m 19,3m 10,7m
- ✓ Miąższość złoża (Z): 9,59m 86,19m 46,7m
- ✓ Głębokość spągu złoża: od 11,3m do 103,9m
- ✓ Stosunek N/Z: 0,06
- ✓ Metoda obliczania zasobów: metoda przekrojów Prokofiewa
- ✓ Możliwe kierunki zastosowań kopaliny: sektor budownictwa i drogownictwa
- ✓ Litologia skał otaczających złoża:
 - nadkład: gleba, glina pylasta, zwietrzelina piaskowcowa
 - podłoże: piaskowiec, łupek ilasty
- ✓ Błąd oszacowania średnich parametrów złoża i zasobów: 24,31 %

Na obszarze gminy Komańcza nie zidentyfikowano i nie udokumentowano żadnych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla ani podziemnych magazynów substancji.

Ryc. 19. Lokalizacja Gminy Komańcza względem złóż kopalin naturalnych.Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>**SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:**

Ustalenia Planu Ogólnego uwzględniają lokalizację złóż kopalin naturalnych poprzez przypisanie poszczególnym terenom stref planistycznych, które najlepiej odpowiadają charakterystyce danego obszaru. Dla każdej ze stref określono obowiązujące profile podstawowe, a w razie potrzeby - także profile dodatkowe, przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnego stanu

zagospodarowania terenu oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W granicach występujących złóż kopalin w Planie wyodrębniono strefy górnictwa, co umożliwia jednoznaczne rozpoznanie i planowanie działań inwestycyjnych oraz eksploatacyjnych na tych obszarach. Przyjęte w Planie rozwiązania planistyczne zostały opracowane w sposób zapewniający brak kolizji z obowiązującymi ograniczeniami w zagospodarowaniu terenów wynikającymi z przepisów szczególnych, gwarantując tym samym zgodność dokumentu z obowiązującym prawem oraz zasadami racjonalnego zagospodarowania przestrzeni.

2.3.9. Obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej

Na obszarze gminy Komańcza nie występują uzdrowiska ani strefy ochrony uzdrowiskowej. Najbliżej położonym uzdrowiskiem jest Uzdrawisko Rymanów Zdrój, zlokalizowane w odległości około 6,40 km (strefa C ochrony uzdrowiskowej) od granic administracyjnych gminy.

Na obszarze gminy znajduje się zatwierdzone złożo wód leczniczych „Komańcza źr. nr 1”, stanowiące cenny zasób naturalny o potencjale do wykorzystania w działalności leczniczej, rehabilitacyjnej oraz prozdrowotnej. Istnienie udokumentowanego i zatwierdzonego złoża uzasadnia zabezpieczenie terenów umożliwiających rozwój funkcji uzdrowiskowych i około uzdrowiskowych, nawet jeśli obecnie gmina nie posiada statusu gminy uzdrowiskowej.

Wyznaczenie strefy 92SU nie oznacza nadania gminie statusu uzdrowiska ani gminy uzdrowiskowej. Stanowi natomiast element polityki przestrzennej gminy, polegający na zachowaniu możliwości przyszłego zagospodarowania terenu zgodnie z ich potencjałem wynikającym z występowania zasobów wód leczniczych. Rozwiązanie to pozwala uniknąć działań inwestycyjnych, które mogłyby w przyszłości ograniczyć lub uniemożliwić wykorzystanie złoża zgodnie z jego przeznaczeniem.

Wyznaczenie strefy 92SU jest zgodne z zasadą racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska oraz uwzględniania uwarunkowań wynikających z występowania udokumentowanych złóż kopalin i wód leczniczych. Stanowi również realizację zasady zrównoważonego rozwoju poprzez tworzenie warunków dla dywersyfikacji funkcji gospodarczych gminy, rozwoju usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych oraz wzmacniania lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Na potrzeby szerokorozumianych usług związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska, została wprowadzona strefa 73SU, położona w bardzo bliskim sąsiedztwie klasztoru jako strefa będąca uzupełnieniem funkcji usługowej w zakresie obsługi turystów oraz obsługi przyszłego możliwego do powstania uzdrowiska.

Przyjęcie strefy 92SU oraz 73SU ma charakter perspektywiczny i strategiczny. Umożliwia prowadzenie w przyszłości działań zmierzających do rozwoju funkcji uzdrowiskowej, w tym – po spełnieniu wymagań określonych w odrębnych przepisach – ewentualne ubieganie się o nadanie statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej lub uzdrowiska. Samo wyznaczenie strefy w Planie Ogólnym nie wywołuje skutków prawnych właściwych dla gmin uzdrowiskowych, lecz stanowi podstawę do kształtowania polityki przestrzennej z uwzględnieniem istniejących zasobów naturalnych i ich potencjalnego wykorzystania.

2.3.10. Zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w Ustawie z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Komańcza zespoły architektoniczne, poszczególne obiekty, a także stanowiska archeologiczne stanowiące dziedzictwo kulturowe objęte są ochroną Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu.

Na dzień 10 września 2024r., na terenie gminy znajduje się 42 zabytki wpisane do rejestru zabytków, w tym jeden obiekt z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków, a także wykaz stanowisk dokumentacyjnych oraz zabytków nieruchomości wpisanych do ewidencji zabytków na terenie gminy Komańcza, przedstawione zostały w poniższych tabelach.

Tab. 16. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie samorząd.nid.pl/wyszukiwarka-zabytków/

Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Nr rej. zabytków
Balnica	Zespół funkcjonalny stacji Balnica	1989r.	A-284 z 28.11.1992r.
Komańcza	Mur oporowy	1928-1931r.	A-235 z 14.09.2007r.
	Klasztor Sióstr Nazaretanek		
	Starodrzew/cmentarz	Data nieznana	A-171 z 05.01.1971r.
	Ogrodzenie	1802r.	
	Cerkiew grekokatolicka pw. Najświętszej Marii Panny, ob. prawosławna	1800r.	
	Dzwonnica	1802r.	
Mików	Zespół funkcjonalny stacji Mików	1898r.	A-284 z 28.11.1992r.
Nowy Łupków	Zespół funkcjonalny stacji Nowy Łupków	1898r.	A-284 z 28.11.1992r.
	Zespół parowozowni Nowy Łupków	1898r.	
Radoszyce	Zespół cerkwi grekokatolickiej pw. św. Dymitra, ob. kościoła rzymskokatolickiego	1868r.	A-764 z 29.04.1975r., A-1682 z 30.04.2020r.
	Mur cmentarny	Data nieznana	
	Dzwonnica	2 poł. XIX w.	
	Cerkiew grekokatolicka pw. św. Dymitra, ob. kościoła rzymskokatolickiego	1868r.	
	Obelisk graniczny	-	B-1038 z 26.07.2022r.
Rzepedź	Zespół Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej	1898 – 1947r.	A-284 z 28.11.1992r., brak numeru z 21.03.2007r.
	Zespół parowozowni Rzepedź	1898r.	A-284 z 28.11.1992r.
	Bieszczadzka Kolej Leśna	1958-1960r.	A-284 z 28.11.1992r., brak numeru z 21.03.2007r.
	Cerkiew grekokatolicka pw. św. Mikołaja, ob. kaplica rzymskokatolicki	1824r.	A-795 z 29.04.1975r.
	Ogrodzenie z bramką	Data nieznana	
	Dzwonnica	1824r.	
	Zespół funkcjonalny stacji Rzepedź	1898r.	
Smolnik	Spichlerz (nie istnieje)	Data nieznana	A-284 z 28.11.1992r.
	Zagroda nr 9 (przeniesiona do MBL Sanok)	1850-1925r.	A-92 z 13.03.1986r.
	Studnia z obudową (nie istnieje)	Data nieznana	A-92 z 13.03.1986r.
	Kapliczka	Data nieznana	A-92 z 13.03.1986r.
	Zespół funkcjonalny stacji Smolnik	1898r.	A-284 z 28.11.1992r.
	Cerkiew grekokatolicka pw. św. Mikołaja, ob. kościół rzymskokatolicki	1806r.	A-327 z 03.01.1995r.
	Dzwonnica	1806r.	A – 327 z 30.01.1995r.
	Cmentarz	1806r.	A – 327 z 30.01.1995r.
Szczawne	Cerkiew grekokatolicka pw. Zaśnięcia Marii, ob. Prawosławna	1889r.	A – 79 z 31.01.1985r.
	Otoczenie	-	A – 1333 z 19.06.2015r.

	Dzwonnica	1889r.	A – 79 z 31.01.1985r.
	Mur ogrodzeniowy i mur oporowy	1888r.	A – 1333 z 19.06.2015r.
	Nagrobki	Data nieznana	A – 79 z 31.01.1985r.
Turzańsk	Cerkiew greckokatolicka, ob. prawosławna pw. św. Michała Archaniola (obiekt z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO)	1801r.	A – 78 z 31.01.1985r., A - 429 z 04.08.2010r., A - 863 z 10.07.2012r.
	Dzwonnica	1817r.	
	Otoczenie	-	A – 429 z 04.08.2010r.
Wisłok Wielki	Cerkiew greckokatolicka pw. św. Onufrego, ob. kościół rzymskokatolicki	1850-1854r.	A – 326 z 24.11.1994r.
	Dzwonnica	1850-1854r.	
	Cmentarz	Data nieznana	
Wola Michowa	Zespół funkcjonalny stacji Wola Michowa	1898r.	A – 284 z 28.11.1992r.

Przez teren Gminy Komańcza przebiega Bieszczadzka Kolejka Leśna, której układ komunikacyjny został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A – 284 z dnia 28.11.1992r. Kolejka przebiega przez następujące miejscowości: Balnica, Wola Michowa, Smolnik, Mików, Duszatyn, Prełuki, Rzepedź, Nowy Łupków.

Tab. 17. Wykaz stanowisk dokumentacyjnych oraz zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji zabytków na terenie gminy Komańcza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie samorząd.nid.pl/wyszukiwarka-zabytkow/ oraz zasoby Gminy Komańcza

Miejscowość	Nazwa	Funkcja stanowiska	Obszar AZP	Nr st. na obszarze	Datowanie	Wykaz dokumentów
Balnica	Balnica, st. 1	dwór	120-78	8	okres nowożytny	KEZA z 07.08.2006r.
	Balnica, st. 2	miejsce kultowo-ofiarne	120-78	10	okres nowożytny	KEZA z 07.08.2006r.
	Balnica, st. 3	osada	120-78	11	okres nowożytny	KEZA z 08.08.2006r. (zaktualizowana 11.11.2025r.) (w trakcie procedury na dzień przekazania Planu Ogólnego do opiniowania i uzgodnień)
	Balnica, st. 4	zagroda	120-78	17	okres nowożytny	KEZA z 14.08.2006r.
	Balnica, st. 5	cerkiew	120-78	18	okres nowożytny	KEZA z 14.08.2006r.
		cmentarzysko			okres nowożytny	
	Balnica, st. 6	zagroda	120-78	19	okres nowożytny	KEZA z 14.08.2006r.
	Balnica, st. 7	cerkiew	121-78	1	okres nowożytny	KEZA z 23.05.2007r.
		cmentarzysko			okres nowożytny	
	Balnica, st. 8	cmentarzysko	121-78	2	okres nowożytny	KEZA z 25.05.2007r.
	Balnica, st. 9	punkt osadniczy	121-78	3	okres nowożytny	KEZA z 24.05.2007r.
	Balnica, st. 10	punkt osadniczy	121-78	4	okres nowożytny	KEZA z 24.05.2007r.
	Balnica, st. 11	cmentarzysko szkieletowe	121-78	5	okres nowożytny	KEZA z 24.05.2007r.
	Balnica, st. 12	-	120-78	20	okres wędrowek ludów	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Cmentarz greckokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza

Czystogarb	Czystogarb, st. 1	osada	117-76	3	okres nowożytny	KEZA z 12.11.2002r.
	Czystogarb, st. 2	śląd osadnictwa	117-76	4	epoka kamienia	KEZA z 12.11.2002r.
	Czystogarb, st. 3	śląd osadnictwa	117-76	5	epoka kamienia	KEZA z 12.11.2002r.
		osada			okres nowożytny	
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Dolżyca	Dolżyca, st. 1	-	119-76	1	okres wpływów rzymskich	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 06.2024r.
	Dolżyca, st. 2	Cerkwisko z cmentarzem	118-76	2	XIX – XX w.	KEZA z 11.11.2025r. (w trakcie procedury na dzień przekazania Planu Ogólnego do opiniowania i uzgodnień)
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Duszatyn	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Jawornik	Jawornik, st. 1	wieś historyczna	117-77	9	okres nowożytny	KEZA z 10.03.2026r. (w trakcie procedury na dzień przekazania Planu Ogólnego do opiniowania i uzgodnień)
Komańcza	Komańcza, st. 1	śląd osadnictwa	118-77	1	późny neolit/ epoka brązu	KEZA z 19.07.2001r.
	Dom Nr 139 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	1938r.	KZ–Karta zielona z brak daty
	Dom Nr 141 (d. 70) (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	pocz. XX w.	KZ–Karta zielona z brak daty
	Spichlerz przy domu nr 63 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	ok. 1890r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.
	Dom Nr 162 (d. 57) (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	ok. 1920r.	KZ–Karta zielona z brak daty
	Cerkiew par. gr-kat. pw. NMP	-	-	-	1800-1803r.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.; KB -Karta biała z 01.11.1978r.
	Ogrodzenie	-	-	-	1 poł. XIX w.	KB -Karta biała z 01.08.2013r.
	Dzwonnica	-	-	-	1 poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.05.1962r.;

						KB-Karta biała z 01.09.1978r.
	Cerkiew grekokatolicka pw. Opieki Matki Bożej	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz rzymskokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Kulaszne	Dom (chałupa łemkowska) (w KZ dopisek „skreślona z rejestru”)	-	-	-	2 poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.
	Kulaszne, st. 1	grodzisko	116-78	6	wczesne średniowiecze	KEZA z 11.03.2002r.
	Kulaszne, st. 2	śląd osadnictwa	116-78	7	epoka kamienia- epoka brązu	KEZA z 11.03.2002r.
		śląd osadnictwa			epoka brązu	
		osada			okres rzymski	
		śląd osadnictwa			okres nowożytny	
	Cerkiew pw. św. Mikołaja (cerkiew spalona w 1974r.)	-	-	-	do 1883r.	KZ -Karta zielona z 01.01.1959r.
	Kapliczka przydrożna	-	-	-	poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.
	Dzwonnica cerkiewna	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Maniów	Maniów, st. 1	miejsce produkcji (młyn)	120-78	12	okres nowożytny	KEZA z 09.08.2006r.
	Maniów, st. 2	cerkiew	120-78	13	okres nowożytny	KEZA z 06.08.2006r.
		cmentarzysko płaskie szkieletowe			okres nowożytny	
	Maniów, st. 3	kościół, świątynia, kaplica	120-78	14	okres nowożytny	KEZA z 06.08.2006r.
	Maniów, st. 4	osada	120-78	15	okres nowożytny	KEZA z 12.08.2006r.
	Kapliczka	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Mików	Mików, st. 1	cerkiew	119-78	1	okres nowożytny	KEZA z 07.10.2006r.
		cmentarzysko płaskie szkieletowe			okres nowożytny	
	Mików, st. 2	osada	119-78	2	okres nowożytny	KEZA z 07.10.2006r.
	Mików, st. 3	kopiec	119-78	3	okres nowożytny	KEZA z 07.10.2006r.

	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Nowy Łupków	Łupków, st. 1	grodzisko	119-77	2	nieokreślona	KEZA z 12.11.1999r.
	Łupków, st. 2 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	119-77	1	neolit	KEZA z 12.11.1999r.
	Nowy Łupków, st. 3	-	120-77	3	lata 1768-1772	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Nowy Łupków, st. 4 (część stanowiska położona w m. Oślawica)	-	120-77	4	XIX w.	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Dworzec kolejowy (Stary Łupków)	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Dom „Wieża” / wieża ciśnień	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Oślawica	Cerkiew pw. św. Michała Archaniola (cerkiew rozebrana w latach 60 i 70 XX w.)	-	-	-	1821r.	KZ- Karta zielona z 01.08.1963r.
	Oślawica, st. 1	-	119-77	10	okres wpływów rzymskich	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Oślawica, st. 2	wieś historyczna	119-77	11	okres nowożytny	KEZA z 11.11.2025r. (w trakcie procedury na dzień przekazania Planu Ogólnego do opiniowania i uzgodnień)
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Preluki	Preluki, st. 1	wieś historyczna	118-77	4	okres nowożytny	KEZA z 11.11.2025r. (w trakcie procedury na dzień przekazania Planu Ogólnego do opiniowania i uzgodnień)
Przybyszów	Przybyszów, st. 1 (gm. Bukowsko, częściowo gm. Komańcza - działka nr ew. 193 obręb ewid. Rzepedź)	wieś historyczna	116-77	20	od XVI wieku do 1946 roku	KEZA z 19.04.2024r.
Radoszyce	Radoszyce, st. 1 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	118-77	2	wczesny okres rzymski	KEZA z 19.07.2001r.
	Radoszyce, st. 2	śląd osadnictwa	118-77	3	późne średniowiecze	KEZA z 19.07.2001r.
		śląd osadnictwa			okres nowożytny	
	Radoszyce, st. 3	śląd osadnictwa	119-77	9	późne średniowiecze	KEZA z 12.11.1999r.
		śląd osadnictwa			okres nowożytny	

	Cerkiew gr.-kat. pw. św. Dymitra	-	-	-	1868r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.11.1978r.
	Dzwonnica	-	-	-	od 1868r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.11.1978r.
	Cmentarz grekokatolicki i rzymskokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Rzepedź	Rzepedź, st. 1	śląd osadnictwa	117-77	2	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 12.11.2002r.
		osada			okres nowożytny	
	Rzepedź, st. 2	śląd osadnictwa	117-77	3	epoka brązu	KEZA z 12.11.2002r.
		osada			okres nowożytny	
	Rzepedź, st. 3	-	117-77	7	młodsza epoka brązu	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Cerkiew gr.-kat. pw. św. Mikołaja	-	-	-	1824-1826	KB – Karta biała z 01.11.1978r.
	Dzwonnica	-	-	-	1 poł. XIX w.	KZ–Karta zielona z 01.10.1959r.; KB – Karta biała z 01.09.1978r.
Smolnik	Kapliczka pw. św. Ilji	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Smolnik, st. 1 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	119-77	3	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 12.11.1999r.
	Smolnik, st. 2	śląd osadnictwa	119-77	5	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 02.11.2001r.
	Smolnik, st. 3 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	119-77	4	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 02.11.2001r.
	Smolnik, st. 4	śląd osadnictwa	120-77	1	późne średniowiecze/okres nowożytny	KEZA z 19.07.2001r.
	Smolnik, st. 5	śląd osadnictwa	120-77	2	epoka brązu	KEZA z 19.07.2001r.
	Smolnik, st. 6	śląd osadnictwa	119-77	6	epoka kamienia-epoka brązu	KEZA z 02.11.2001r.
	Smolnik, st. 7	śląd osadnictwa	119-77	7	okres nowożytny	KEZA z 02.11.2001r.
	Smolnik, st. 8 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	„skarby”	119-77	8	neolit	KEZA z 02.11.2001r.
	Kapliczka przydrożna	-	-	-	2 poł. XIX w.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.
	Cerkiew gr.-kat. pw. św. Mikołaja	-	-	-	1806r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.09.2007r.
Szczawne	Dzwonnica	-	-	-	1806r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.09.2007r.
	Cmentarz grekokatolicki i rzymskokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Szczawne, st. 1 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	116-78	8	okres rzymski	KEZA z 25.09.2002r.

	Szczawne, st. 2	osada	116-78	9	epoka brązu – okres halsztański	KEZA z 11.03.2002r.
	Szczawne, st. 3	śląd osadnictwa	116-78	10	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 11.03.2002r.
		osada			okres rzymski	
		śląd osadnictwa			pradzieje	
	Szczawne, st. 4	śląd osadnictwa	116-78	11	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 11.03.2002r.
		śląd osadnictwa			pradzieje	
	Szczawne, st. 5	śląd osadnictwa	117-77	1	epoka kamienia – epoka brązu	KEZA z 12.11.2002r.
		śląd osadnictwa			okres prehistoryczny	
		osada			okres nowożytny	
	Szczawne, st. 6	-	117-77	8	okres nowożytny	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Kaplica przydrożna	-	-	-	ok. 1890r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.
	Cerkiew par. gr.-kat. pw. Zaśnięcia NMP	-	-	-	1888r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała – 01.11.1978r.
	Dzwonnica cerkiewna	-	-	-	1889r.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała – 01.11.1978r.
	Kapliczka	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Szczerbanówka	Dworzec kolejowy	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Szczerbanówka	Szczerbanówka, st. 1	osada	120-78	16	nowożytność	KEZA z 14.08.2006r.
Turzańsk	Turzańsk, st. 1 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	śląd osadnictwa	117-78	1	neolit	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 2	osada	117-77	4	okres nowożytny	KEZA z 12.11.2002r.
	Turzańsk, st. 3	śląd osadnictwa	117-77	5	epoka brązu	KEZA z 12.11.2002r.
	Turzańsk, st. 4	śląd osadnictwa	117-77	6	epoka brązu	KEZA z 12.11.2002r.
	Turzańsk, st. 5	śląd osadnictwa	117-78	2	paleolit górny	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 6	śląd osadnictwa	117-78	3	epoka kamienia	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 7	śląd osadnictwa	117-78	4	epoka brązu	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 8	śląd osadnictwa	117-78	5	epoka kamienia	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 9	osada	117-78	6	okres nowożytny	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 10	punkt osadniczy	117-78	7	okres nowożytny	KEZA z 12.11.2003r.
	Turzańsk, st. 11	śląd osadnictwa	117-78	8	epoka kamienia / epoka brązu	KEZA z 12.11.2003r.
	Dom (chałupa łemkowska) nr 48 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	2 poł. XIX w.	KZ–Karta zielona z 01.08.1963r.

	Dom (chałupa łemkowska) nr 6 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	2 poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.
	Cerkiew par. gr.-kat. pw. św. Michała Archanioła	-	-	-	1801-1803r.	KZ-Karta zielona z 01.11.1959r.; KB – Karta biała z 01.11.1978r.
	Dzwonnica	-	-	-	1817r.	KZ-Karta zielona z 01.11.1959r.; KB – Karta biała z 01.11.1978r.
	Cmentarz grekokatolicki i rzymskokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Wisłok Wielki	Wisłok Wielki, st. 1	grodzisko	116-76	2	wczesne średniowiecze	KEZA z 20.03.1999r.
	Wisłok Wielki, st. 2 (stanowisko bez wskazanej lokalizacji)	źródło słone	116-76	3	-	KEZA z 20.03.1999r.
	Wisłok Wielki, st. 3	osada	117-76	1	okres nowożytny	KEZA z 12.11.2002r.
	Wisłok Wielki, st. 4	ślad osadnictwa	117-76	2	późne średniowiecze	KEZA z 12.11.20002r.
		osada			okres nowożytny	
	Wisłok Wielki, st. 5	-	117-76	6	neolit lub wczesna epoka brązu	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Wisłok Wielki, st. 6	-	118-76	1	wczesne średniowiecze	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Wisłok Wielki, st. 7	-	117-76	7	okres wpływów rzymskich / wczesne średniowiecze	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Dom (chałupa łemkowska) nr 27 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.
	Dom (chałupa łemkowska) nr 39 (dokładność lokalizacji "nie dotyczy" wg portalu mapowego NID)	-	-	-	XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.08.1963r.
	Cerkiew par. gr.-kat. pw. św. Onufria, ob. kościół par. rzym.-kat. pw. św. Onufrego	-	-	-	1850-1854r.	KZ -Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.08.2001r.
	Ogrodzenie	-	-	-	poł. XIX w.	KB – Karta biała z 01.08.2013r.
	Dzwonnica	-	-	-	1850-1854r.	KZ -Karta zielona z 01.08.1963r.; KB – Karta biała z 01.08.2001r.
	Cmentarz rzymskokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Wola Michowa	Wola Michowa, st. 1	cerkiew	120-78	1	nowożytność	KEZA z 02.08.2006r.
		cmentarzysko płaskie szkieletowe			nowożytność	

	Wola Michowa, st. 2	układ komunikacyjny	120-78	2	nowożytność	KEZA z 04.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 3	cmentarzysko płaskie szkieletowe	120-78	3	nowożytność	KEZA z 02.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 4	osada	120-78	4	nowożytność	KEZA z 03.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 5	punkt osadniczy	120-78	5	nowożytność	KEZA z 03.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 6	cmentarzysko płaskie szkieletowe	120-78	6	nowożytność	KEZA z 05.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 7	zagroda	120-78	7	nowożytność	KEZA z 06.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 8	kaplica	120-78	9	nowożytność	KEZA z 07.08.2006r.
	Wola Michowa, st. 9	-	120-78	21	nowożytność	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza
Wysoczany	Wysoczany, st. 2	śląd osadnictwa	116-77	12	wczesna epoka brązu	KEZA z 04.05.1997r.
	Wysoczany, st. 3	śląd osadnictwa	116-78	3	pradzieje	KEZA z 12.03.2002r.
		śląd osadnictwa			okres nowożytny	
	Wysoczany, st. 4	śląd osadnictwa	116-78	4	średniowiecze	KEZA z 12.03.2002r.
	Wysoczany, st. 5	śląd osadnictwa	116-78	5	wczesne średniowiecze	KEZA z 12.03.2002r.
	Wysoczany, st. 6	-	116-78	30	okres lateński	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 09.2023r.
	Kapliczka	-	-	-	poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.05.1962r.
	Kapliczka	-	-	-	1. poł. XIX w.	KZ-Karta zielona z 01.05.1962r.
Zubeńsko	Zubeńsko, st. 1	-	120-77	5	XVI – XX w.	Karta Adresowa Gminnej Ewidencji Zabytków z 06.2024r.
	Cmentarz grekokatolicki	-	-	-	-	Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza

Ponadto na terenie gminy Komańcza, zgodnie z ewidencją grobów i cmentarzy, znajdują się:

- ✓ mogiła zbiorowa z 1943r. (działka nr ew. 496/8 – Komańcza),
- ✓ cmentarz z I wojny światowej z 1915 -1916r. (działka nr ew. 146 – Komańcza),
- ✓ mogiła indywidualna z 1939r. (cmentarz komunalny – Komańcza),
- ✓ cmentarz z I wojny światowej z 1914 -1915r. (działka nr ew. 174/1 – Komańcza - Letnisko),
- ✓ mogiła indywidualna z 1939r. (cmentarz komunalny – Komańcza),
- ✓ cmentarz wojenny z 1915 -1918r. (działka nr ew. 54 – Nowy Łupków),
- ✓ cmentarz wojenny z 1914 -1915r. (działka nr ew. 443 (oddział leśny 160) – Osławica),
- ✓ cmentarz wojenny z 1914-1915r. (działka nr ew. 443 (oddział leśny 161d) – Osławica),
- ✓ cmentarz wojenny z 1914 -1918r. (działka nr ew. 172 - Radoszyce),
- ✓ cmentarz wojenny z 1915r. (oddział leśny 59a - Smolnik na Jasielniku),

- ✓ cmentarz wojenny z 1914-1915r. (działka nr ew. 437 przy DW 897 – Wisłok Wielki),
- ✓ cmentarz wojenny z 1915r. (oddział leśny 132f - Wola Michowa na Wierchu nad Łazem),
- ✓ cmentarz wojenny z 1914-1915r. (działka nr ew. 19 – Zubeńsko).

Na terenie całej Gminy Komańcza występuje szereg obiektów nie zewidencjonowanych (m.in. kapliczki, figury i krzyże przydrożne), mających cechy zabytkowe, wartości historyczne, etnograficzne bądź estetyczne, które stanowią bardzo ważny element tożsamości kulturowej oraz są istotnymi akcentami krajobrazowymi.

Poza zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków, ewidencji zabytków oraz ewidencji grobów i cmentarzy prowadzonej przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu, na terenie Gminy Komańcza prowadzona jest Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Komańcza zatwierdzona Zarządzeniem Nr 88/16 Wójta Gminy Komańcza z dnia 22 września 2016r., której utworzenie reguluje Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie i opiece nad zabytkami (*j.t. Dz. U. z 2024r., poz. 1292 z późn. zm.*).

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków w planie dotyczy nie tylko konkretnych obiektów i obszarów zabytkowych, lecz także wszelkich aspektów zagospodarowania przestrzennego ustalanego w niniejszym dokumencie dla całego terenu opracowania: urządzania i użytkowania terenów, infrastruktury komunikacyjnej, zieleni, parametrów i wskaźników urbanistycznych. Przy tym ustawodawca wymaga dla większości ustaleń określania „nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów”, z reguły niezbędnych przy ustalaniu zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz kształtowania krajobrazu kulturowego. Plan ogólny powinien zapewnić: zachowanie i eksponowanie zasobu i walorów dziedzictwa kulturowego, ochronę i przywracanie do stanu właściwego zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego, współczesnego krajobrazu kulturowego z uwzględnieniem uwarunkowań historycznych i regionalnych. Zagrożeniami dla wartości historycznych układów ruralistycznych są przekształcenia: zmieniające charakter ich fizjonomii, likwidujące charakterystyczne obiekty (w tym dominanty przestrzenne) i panoramy, wprowadzające agresywne rozwiązania funkcjonalne oraz przestrzenne, w ostatecznym efekcie dewaloryzujące historyczne cechy układów urbanistycznych/ruralistycznych. Celem ochrony zabytków jest zagwarantowanie trwałego zachowania, właściwego zagospodarowania i użytkowania zabytków historycznych układów ruralistycznych, historycznych zespołów budowlanych, stanowisk archeologicznych, i ich otoczeń oraz krajobrazu kulturowego i utrzymania zróżnicowania krajobrazu kulturowego. Należy tutaj również pamiętać o zachowaniu osi widokowych i punktów widokowych.

Na szczególną uwagę zasługuje tu drewniana i murowana architektura sakralna, gdzie obiekty powinny mieć dodatkową formę ochrony poprzez wyznaczenie w ich najbliższym sąsiedztwie strefy buforowej, w obrębie której wszystkie planowane działania budowlane należy uzgadniać z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków. Wśród nich znajduje się cerkiew greckokatolicka, ob. prawosławna pw. św. Michała Archaniola figurująca na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO. W projekcie planu ogólnego uwzględniono wydzieloną dla obiektu strefę buforową, którą utworzono poprzez sam wpis na ww. liście. Z uwagi na powyższe należy ten teren, a przede wszystkim walory widokowe, zostały objęte dodatkowymi zapisami chroniącymi. Przedpole obiektu, powinno pozostać niezakłócone przez jakiekolwiek formy budownictwa czy instalacji. Ponadto, nie należy także zapominać o nieistniejących wsiach historycznych ze szczątkowo zachowanymi relikami podmurówek domostw i cerkwi wraz ze znajdującymi się w pobliżu nagrobkami, które należy chronić poprzez ich zachowanie.

Realizacja polityki w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na obszarze całej gminy będzie obejmować następujące działania:

- ✓ ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa podkarpackiego oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków;
- ✓ ochronę stanowisk archeologicznych oraz zabytków archeologicznych znajdujących się w ich zasięgu;
- ✓ podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu technicznego zabytków;
- ✓ zapewnienie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych oraz ich udostępnienie na cele turystyczne;
- ✓ uwzględnianie zaleceń konserwatorskich przy określaniu przeznaczenia terenów oraz zasad ich zagospodarowania, zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – w przypadku braku obowiązujących planów miejscowych.

Skuteczna ochrona dziedzictwa kulturowego gminy wymaga realizacji kompleksowych działań, obejmujących:

- ✓ przeprowadzanie remontów oraz prac odtworzeniowych obiektów zabytkowych w zakresie niezbędnym do przywrócenia ich wartości historycznych;
- ✓ ochronę drewnianego budownictwa mieszkalnego i zagrodowego jako elementu lokalnej tradycji architektonicznej;
- ✓ zachowanie ładu przestrzennego poprzez dbałość o sposób zagospodarowania otoczenia obiektów zabytkowych oraz historycznych układów urbanistycznych;
- ✓ wspieranie inwestorów zainteresowanych zagospodarowaniem obiektów zabytkowych zgodnie z zaleceniami właściwego organu ochrony zabytków;
- ✓ kontynuowanie prac z zakresu rozpoznania archeologicznego na terenie gminy oraz uwzględnianie ich wyników przy prowadzeniu działań planistycznych i inwestycyjnych;
- ✓ ochronę elementów małej architektury sakralnej, takich jak kapliczki, rzeźby religijne czy przydrożne krzyże, poprzez ich zachowanie oraz uwzględnienie w projektach układów przestrzennych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z poszanowaniem tradycyjnych miejsc ich lokalizacji;
- ✓ ochronę wartości zabytkowych cmentarzy poprzez prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach architektury oraz nagrobnej sztuki sakralnej, a także zachowanie i rewitalizację historycznej kompozycji przestrzennej, w tym osi widokowych i układów zieleni;
- ✓ określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad sytuowania reklam, tablic informacyjnych, szyldów oraz pylonów w sposób spójny i niedeformujący istniejących uwarunkowań historycznych i przestrzennych.

W celu zapewnienia skutecznej ochrony obiektów ujętych w Wojewódzkiej oraz Gminnej Ewidencji Zabytków ustala się:

- ✓ konieczność utrzymania obiektów w jak najlepszym stanie technicznym, przy jednoczesnym zachowaniu ich wartości zabytkowej;
- ✓ wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów określających warunki i zakres ochrony zabytków, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i charakterystyki danego obiektu;
- ✓ zapewnienie właściwej opieki konserwatorskiej nad obiektami zabytkowymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami i zaleceniami organów ochrony zabytków.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W Planie Ogólnym uwzględniono istniejące obiekty i obszary zabytkowe poprzez wyznaczenie dla nich odpowiednich stref funkcjonalnych, którym przypisano profil podstawowy oraz w razie potrzeby, profile dodatkowe. Ustalenia te zostały opracowane z uwzględnieniem aktualnego stanu zagospodarowania terenu oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przyjęte rozwiązania planistyczne nie powodują kolizji z ograniczeniami wynikającymi z przepisów szczególnych dotyczących zagospodarowania terenów.

Projektowane strefy planistyczne mają na celu zapewnienie skutecznej ochrony najcenniejszych obiektów objętych ochroną konserwatorską. W odniesieniu do obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków dąży się do zachowania ich dotychczasowego przeznaczenia oraz ustalenia takich wskaźników urbanistycznych, które pozwolą utrzymać niezmienioną kubaturę budynków i zapobiegą dominacji nowej zabudowy w granicach stref ich ekspozycji (ograniczona została wysokość nowej zabudowy wokół obiektów kubaturowych wpisanych do rejestru zabytków, do max. 10,0m, za wyjątkiem istniejących budynków wielorodzinnych posadowionych w pobliżu obiektu rejestrowego, ze względu na sytuację zastałą). Szczególną uwagę zwraca się na przestrzenie o wysokich wartościach kulturowych, takie jak parki czy cmentarze, które wymagają szczególnej ochrony wizualnej i funkcjonalnej. Obiekty wszelkie objęte ochroną konserwatorską zostały wskazane w części graficznej uzasadnienia i opisane w części tekstowej uzasadnienia.

Ponadto wskazuje się na konieczność ograniczenia możliwości zagospodarowania terenów, na których zlokalizowane są stanowiska archeologiczne, o ile nie koliduje to z istniejącym zagospodarowaniem. W odniesieniu do innych form ochrony zabytków przyjmuje się analogiczne zasady postępowania, jak w przypadku obiektów wpisanych do rejestru zabytków, zapewniając spójność działań konserwatorskich oraz ochrony wartości historycznych i kulturowych obszaru.

2.3.11. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

Na terenie Gminy Komańcza nie zlokalizowano pomników zagłady w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (j.t. Dz. U. z 2015r., poz. 2120). W związku z brakiem takich obiektów nie wyznacza się ani terenów przeznaczonych pod pomniki zagłady, ani ich stref ochronnych.

2.3.12. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Na obszarze Gminy Komańcza występują tereny zamknięte w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w tym tereny zamknięte ustalane ze względu na przebieg linii kolejowych. Działki stanowiące teren zamknięty zostały ustalone decyzją nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe.

Tereny zamknięte zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przez które przebiegają linie kolejowe, dla województwa podkarpackiego, występujące w gminie Komańcza przedstawia poniższa tabela.

Tab. 18. Tereny zamknięte zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przez które przebiegają linie kolejowe w gminie Komańcza

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika nr 9 do Decyzji nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe.

Lp.	Obręb	Nr działki	Pow. działki [ha]	ID działki
1.	Jawornik	49	3,1400	181704_2.0007.49
2.	Komańcza	501/1	0,8942	181704_2.0008.501/1
3.	Komańcza	502	4,7402	181704_2.0008.502
4.	Komańcza	503/3	5,3810	181704_2.0008.503/3
5.	Komańcza	504/1	5,5844	181704_2.0008.504/1
6.	Kulaszne	5/1	5,5920	181704_2.0009.5/1
7.	Kulaszne	5/2	0,2955	181704_2.0009.5/2
8.	Nowy Łupków	20/16	0,2955	181704_2.0010.20/16
9.	Nowy Łupków	20/17	30,4141	181704_2.0010.20/17
10.	Oślawica	20/1	30,4141	181704_2.0014.20/1
11.	Oślawica	20/2	0,0832	181704_2.0014.20/2
12.	Radoszyce	317	4,2025	181704_2.0017.317
13.	Radoszyce	318	7,2986	181704_2.0017.318
14.	Radoszyce	392	7,6769	181704_2.0017.392
15.	Rzepedź	7	0,1589	181704_2.0019.7
16.	Rzepedź	149	9,4640	181704_2.0019.149
17.	Szczawne	30/1	15,3556	181704_2.0022.30/1
18.	Wysoczany	135	1,2187	181704_2.0027.135
19.	Wysoczany	137	6,4796	181704_2.0027.137
20.	Wysoczany	138/1	4,1423	181704_2.0027.138/1
21.	Wysoczany	139	0,3882	181704_2.0027.139
22.	Wysoczany	140	0,1885	181704_2.0027.140

Na terenie gminy Komańcza nie występują tereny zamknięte, dla których, zgodnie z art. 29 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plany ogólne oraz miejscowe nie mają zastosowania. Zgodnie z przepisami, teren zamknięty ustalony decyzją, o której mowa w art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, z wyłączeniem obszarów zamkniętych wyznaczonych przez ministra właściwego do spraw transportu, nie podlega regulacjom planistycznym. W związku z tym w granicach gminy brak jest obszarów, dla których obowiązywałaby wyłączność w zakresie zagospodarowania przestrzennego wynikająca z ustawowych regulacji dotyczących terenów zamkniętych.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Na terenie Gminy Komańcza występują tereny zamknięte związane z przebiegiem linii kolejowych, które w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wymagają szczególnego uwzględnienia w dokumentach planistycznych. W Planie Ogólnym tereny te zostały wyznaczone w formie odrębnych stref funkcjonalnych.

W praktyce Plan Ogólny uwzględnia przebieg terenów zamkniętych kolejowych poprzez:

- 1. wskazanie ich granic w dokumentacji planistycznej,*
- 2. uwzględnienie ich wpływu na zagospodarowanie przyległych obszarów, w tym ograniczenie możliwości lokalizacji zabudowy lub działalności kolidującej z funkcją kolejową,*

3. *respektowanie obowiązujących regulacji prawnych dotyczących terenów zamkniętych, bez wprowadzania bezpośrednich zmian w ich zagospodarowaniu.*

Dzięki temu Plan Ogólny zapewnia spójność planowania przestrzennego w gminie, jednocześnie respektując wymogi prawne dotyczące ochrony i eksploatacji terenów zamkniętych kolejowych.

2.3.13. Obszary ograniczonego użytkowania

Na obszarze Gminy Komańcza nie zostały ustanowione obszary ograniczonego użytkowania w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (*j.t. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.*). W związku z brakiem podstaw prawnych do ich wyznaczenia, w Planie Ogólnym Gminy nie wskazuje się obszarów ograniczonego użytkowania.

2.3.14. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na obszarze Gminy Komańcza nie wyznaczono terenów wymagających przekształceń, rehabilitacji ani remediacji w rozumieniu obowiązujących przepisów. Jednocześnie wskazano obszary, które podlegają rekultywacji w związku z prowadzoną lub planowaną eksploatacją złóż kopalin naturalnych.

Po zakończeniu działalności wydobywczej tereny poeksploatacyjne podlegają zagospodarowaniu zgodnie z warunkami określonymi w decyzjach koncesyjnych oraz w innych decyzjach administracyjnych ustalających zasady i kierunki rekultywacji. Dopuszcza się możliwość zastosowania odmiennego sposobu zagospodarowania terenu, pod warunkiem zachowania wymagań określonych przez właściwy organ koncesyjny lub urząd górniczy.

Plan Ogólny umożliwia dalszą eksploatację udokumentowanych złóż surowców mineralnych przy jednoczesnym określeniu zatwierdzonej formy rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Działania te powinny być prowadzone z uwzględnieniem faktu, iż część obszarów objętych eksploatacją może znajdować się w strefach szczególnego zagrożenia powodziowego, a także z pełnym poszanowaniem przepisów dotyczących ochrony środowiska, ochrony przyrody, prawa wodnego oraz prawa geologicznego i górnictwa.

Kontur terenów przeznaczonych do rekultywacji jest tożsamy z granicami udokumentowanych złóż kopalin, w związku z czym w Planie Ogólnym zostały one oznaczone jako strefy górnictwa.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W Planie obszary przeznaczone do rekultywacji zostały ujęte w taki sposób, iż kontur terenów podlegających rekultywacji pokrywa się z konturem złoża, dlatego w Planie Ogólnym oznaczone są one jako strefy górnictwa.

2.3.15. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza został przyjęty Uchwałą Nr XXVII/201/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 25 listopada 2025r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza. Został on opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r., poz. 278), z uwzględnieniem wszystkich obligatoryjnych elementów zarówno w zakresie merytorycznym, obejmującym strukturę i zawartość poszczególnych rozdziałów dokumentu, jak i w zakresie organizacyjnym,

w tym prowadzenia procesu partycypacji społecznej. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało potwierdzone Uchwałą Nr XXIII/166/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 12 września 2025r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 2025.3647).

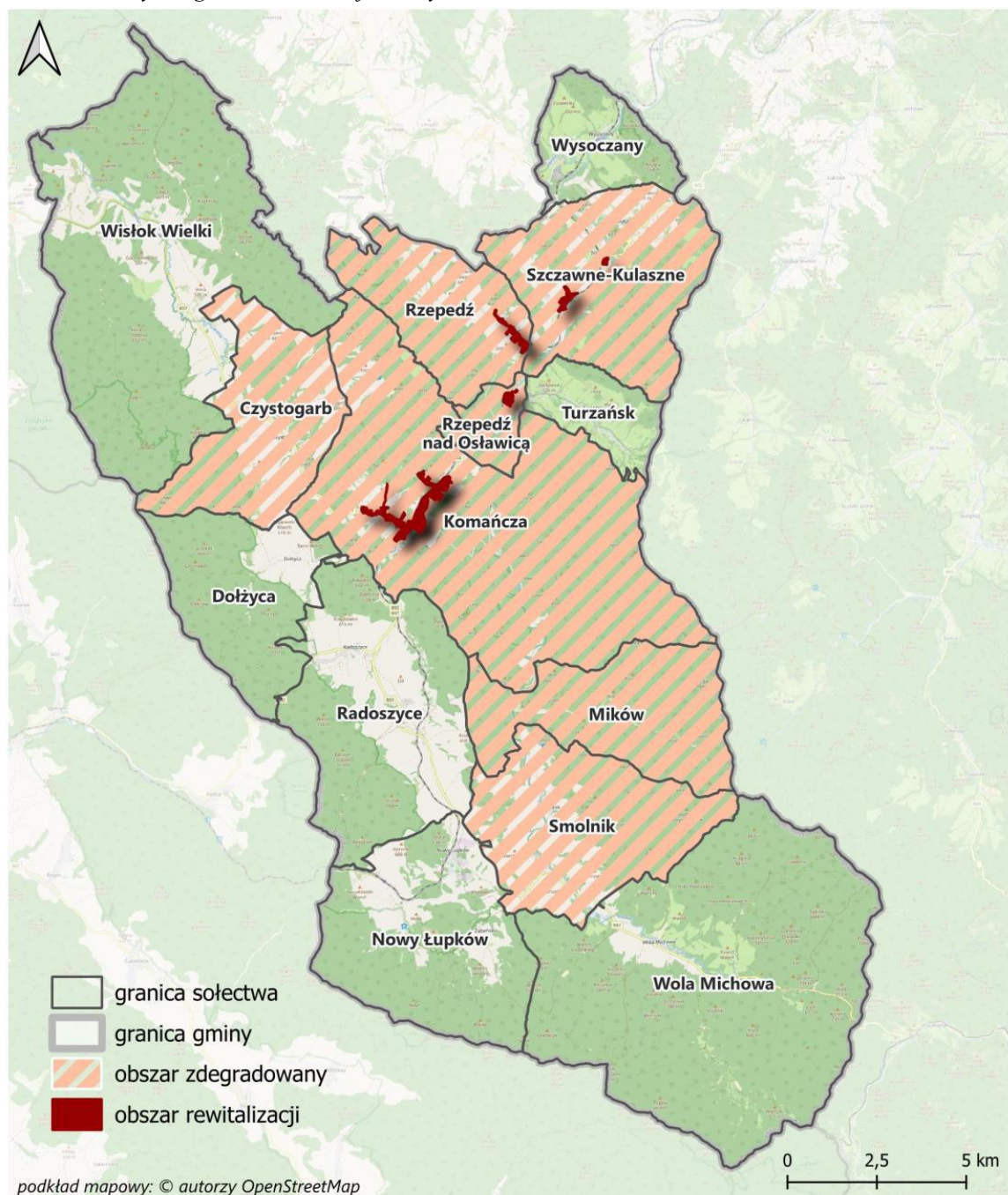
Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pozwoliła na wyodrębnienie obszaru zdegradowanego, na którym występuje szczególna koncentracja zjawisk kryzysowych, zarówno w sferze społecznej, jak i pozaspołecznej. Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, wyznaczenie obszaru rewitalizacji jest możliwe w przypadku występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego problemu w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar zdegradowany na terenie gminy Komańcza w znacznym stopniu przekroczył ustawowe limity określone dla liczby ludności (66,9%) oraz powierzchni (43,64%). W związku z koniecznością dostosowania się do wymogów ustawowych zdecydowano o wyznaczeniu obszaru rewitalizacji w granicach wybranych jednostek porównawczych: Komańcza, Rzepedź, Rzepedź nad Osławicą oraz Szczawne - Kulaszne. Wszystkie wskazane jednostki charakteryzują się wysokim poziomem degradacji w sferze społecznej, potwierdzonym wskaźnikiem syntetycznym, a także występowaniem licznych negatywnych zjawisk w pozostałych sferach.

Należy podkreślić, że każdy z wyznaczonych podobszarów odgrywa istotną rolę w życiu lokalnej społeczności oraz w rozwoju i funkcjonowaniu gminy. Jednocześnie na ich terenie istnieją realne możliwości realizacji skutecznych działań rewitalizacyjnych, które mogą przynieść pozytywne efekty dla całej gminy Komańcza. W rezultacie, w obrębie czterech jednostek porównawczych objętych diagnozą wyodrębniono pięć obszarów rewitalizacji, z czego dwa zlokalizowane są w jednostce Szczawne - Kulaszne.

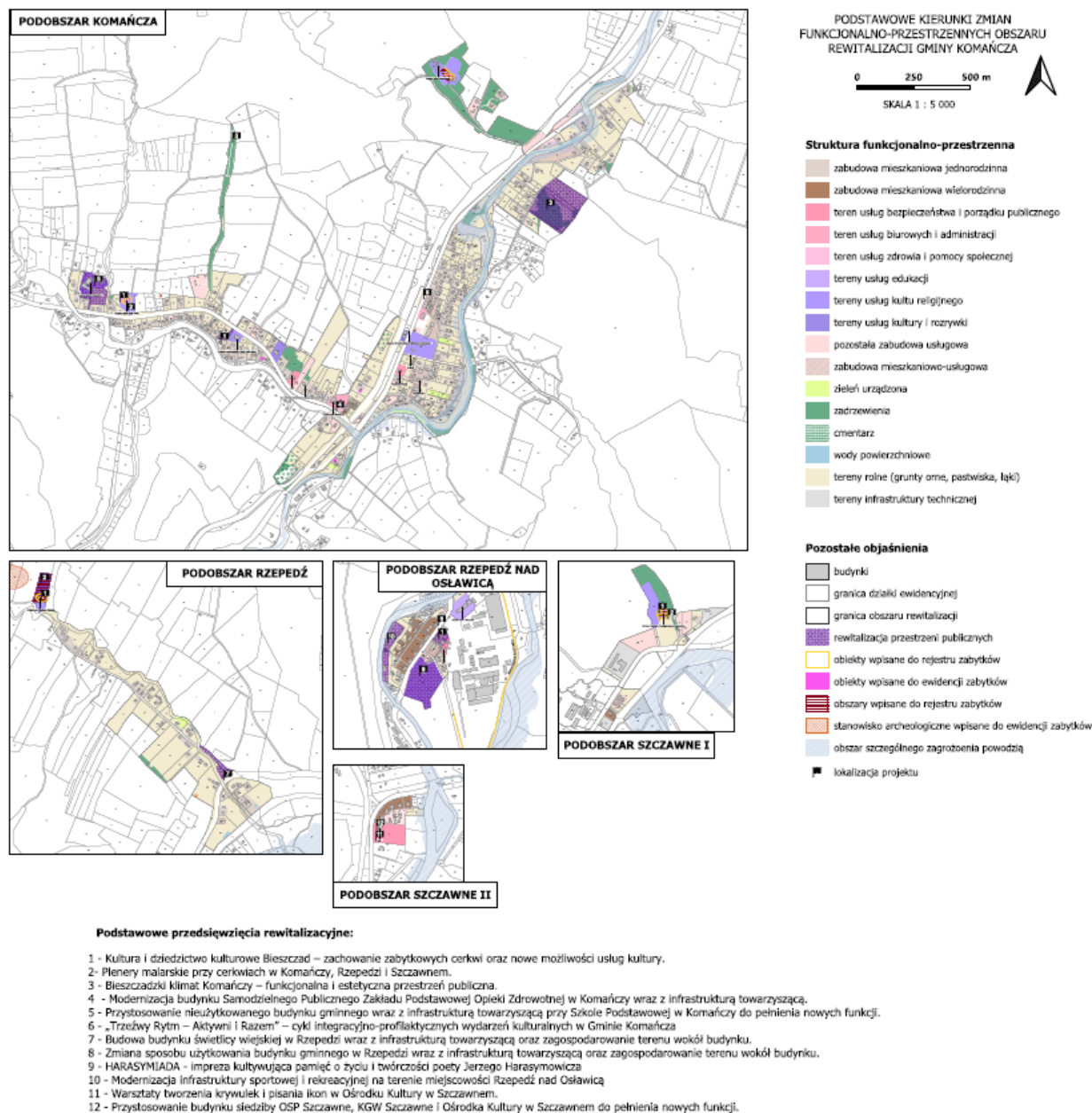
Ryc. 20. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji - gmina Komańcza.

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza

Ryc. 21. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (mapa poglądowa).

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Z uwagi na ramowy charakter Planu Ogólnego, szczegółowe rozstrzygnięcia odnoszące się do terenów przewidzianych do rewitalizacji, określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Komańcza, powinny być uwzględniane na etapie opracowywania bądź aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopiero w dokumentach planistycznych szczebla miejscowego możliwe będzie dokładne wyznaczenie granic obszarów rewitalizacji, ustalenie zasad ich zagospodarowania oraz określenie kierunków kształtowania zabudowy, infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych. Etap ten pozwoli również na pełniejsze uwzględnienie uwarunkowań społecznych, potrzeb ochrony dziedzictwa kulturowego oraz środowiska naturalnego. Takie podejście umożliwi skuteczną realizację założeń rewitalizacyjnych,

adekwatnie do lokalnych warunków przestrzennych i społeczno-gospodarczych, przy zachowaniu zgodności z ustaleniami Planu Ogólnego.

2.3.16. Obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją

Na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (*j.t. Dz. U. z 2025r., poz. 647 z późn. zm.*) pojęcie aglomeracji odnosi się do miasta lub zespołu miast posiadających wspólne granice administracyjne. Za obszar cichy w granicach aglomeracji uznaje się teren, na którym nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, określonych wskaźnikiem LDWN. Natomiast obszar cichy poza aglomeracją stanowi teren niewystawiony na oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, przemysłowego ani hałasu związanego z działalnością rekreacyjną i wypoczynkową.

Zgodnie z art. 118b ust. 1 wskazanej ustawy, kompetencja do wyznaczania obszarów cichych, zarówno w aglomeracji, jak i poza jej granicami, przysługuje radzie powiatu. Na dzień opracowania Planu Ogólnego Gminy Komańcza Rada Powiatu Sanockiego nie podjęła uchwały w tym zakresie, w związku z czym w Planie Ogólnym nie dokonuje się wyznaczenia obszarów cichych.

2.3.17. Grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne

Według danych z roku 2024 gmina Komańcza obejmuje obszar 387,69km². W strukturze użytkowania terenu dominują grunty leśne, które zajmują około 72,27% powierzchni gminy, użytki rolne stanowią około 25,21%, pozostałe grunty 2,52% powierzchni gminy. W przeważającej części gminy Komańcza występują gleby IV klasy bonitacyjnej, znaczną część zajmują gleby klasy V i VI a niewielką gleby klasy III (około 0,84% z ogólnej powierzchni użytków rolnych). Gleby I i II klasy nie występują.

Na niektórych terenach w gminie, z uwagi na planowane zagospodarowanie terenu wymagane będzie sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, na etapie, którego należy uzyskać zgodę właściwego organu na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W ramach Planu Ogólnego Gminy tereny rolnicze zaliczone do klasy III zostały w przeważającej części objęte strefą otwartą lub strefą wielofunkcyjną, przy czym dla istniejącej zabudowy dopuszczono możliwość zachowania funkcji mieszkalnej. Przyjęte rozwiązania umożliwiają dalsze użytkowanie gruntów zgodnie z ich dotychczasowym przeznaczeniem, wspierają rozwój działalności rolniczej przy jednoczesnym utrzymaniu funkcji mieszkaniowej oraz sprzyjają zachowaniu ładui przestrzennego i charakterystycznej struktury krajobrazu kulturowego.

W odniesieniu do terenów leśnych Plan Ogólny przewiduje wyznaczenie strefy otwartej bądź innych stref funkcjonalnych, adekwatnie do aktualnego sposobu zagospodarowania, uwarunkowań środowiskowych oraz kierunków polityki przestrzennej gminy wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych. Tak określone ustalenia pozwalają na skuteczną ochronę zasobów rolnych i leśnych, zachowanie funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych oraz zapewnienie zgodności z przyjętą koncepcją rozwoju przestrzennego gminy. Z obszarów uzupełnienia zabudowy zostały potrącone wszelkie uwarunkowania negatywnie wpływające na nową zabudowę, w tym grunty zmeliorowane, licznie występujące tereny osuwiskowe czy grunty chronione klasy III i inne.

Przepisy ustawy dopuszczają rozszerzenie OUZ, na gruntach chronionych w pasie 50,0m od drogi wojewódzkiej i niektórych dróg powiatowych klasy zbiorczej, co zostało dokonane w ramach bilansu terenu przeznaczonego pod zabudowę, bowiem tym sposobem udało się wyeliminować szeroko rozumiane rozproszenie zabudowy i bezpieczne lokowanie nowej zabudowy poza terenami niebezpiecznymi dla nowej zabudowy.

2.3.18. Zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

Na obszarze Gminy Komańcza nie są zlokalizowane zakłady przemysłowe zaliczane do obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. W konsekwencji w Planie Ogólnym Gminy nie wprowadza się ustaleń dotyczących wyznaczania stref zagrożeń związanych z tego rodzaju działalnością.

2.3.19. Obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego

Na obszarze Gminy Komańcza nie występują tereny objęte pasem nadbrzeżnym w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 1125 z późn. zm.). W związku z powyższym Plan Ogólny Gminy nie przewiduje wyznaczania tego rodzaju obszarów.

2.4. ROZMIESZCZENIE ISTNIEJĄCYCH I PLANOWANYCH OBIEKTÓW INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TRANSPORTOWEJ I TECHNICZNEJ WRAZ Z OBOWIĄZUJĄCYMI DLA NICH OGRANICZENIAMI W ZAGOSPODAROWANIU

➤ **OBIEKTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ**

Infrastruktura społeczna stanowi jeden z kluczowych elementów zagospodarowania przestrzennego gminy i obejmuje obiekty oraz tereny służące realizacji podstawowych potrzeb mieszkańców, w szczególności w zakresie administracji publicznej, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sportu, rekreacji oraz pomocy społecznej.

Na terenie gminy obiekty infrastruktury społecznej pełnią istotną rolę w kształtowaniu ładu przestrzennego, dostępności usług publicznych oraz jakości życia mieszkańców. Ich lokalizacja, funkcja i dostępność przestrzenna mają bezpośredni wpływ na rozwój społeczny i funkcjonalny jednostek osadniczych oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju całego obszaru gminy.

W poniższym zestawieniu obiekty użyteczności publicznej działające na terenie gminy Komańcza zostały pogrupowane według ich podstawowych funkcji, co ułatwia planowanie, zarządzanie i rozwój terenów.

1. Administracja publiczna, bezpieczeństwo i porządek publiczny

Urzędy, administracja, służby publiczne, wymiar sprawiedliwości

- ✓ Urząd Gminy Komańcza – dz. 137, 138/21, Komańcza 166.
Obiekt administracji samorządowej, pełniący funkcję obsługi mieszkańców gminy oraz realizacji zadań publicznych.
- ✓ Kancelaria Nadleśnictwa Wola Michowa – dz. 149/8, Wola Michowa 40 (własność Nadleśnictwa). Obiekt administracji leśnej, związany z zarządzaniem terenami leśnymi.

- ✓ Budynek Nadleśnictwa Komańcza – dz. 224/1, Komańcza 125 (własność nadleśnictwa)
Obiekt administracyjny Lasów Państwowych.
- ✓ Kancelaria Nadleśnictwa Rymanów – dz. 512/17, Wisłok Wielki (własność PGL LP)
Obiekt administracji publicznej w zakresie gospodarki leśnej.
- ✓ Posterunek Policji w Komańczy – dz. 223/4, Komańcza 127 (własność KWP).
Obiekt zapewniający bezpieczeństwo publiczne i porządek.
- ✓ Zakład Karny w Nowym Łupkowie – dz. 31/76, Nowy Łupków 45, 46.
Obiekt infrastruktury bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości.
- ✓ Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej – dz. 18/5, Szczawne 41A (własność GPGK). Obiekt techniczno-administracyjny obsługujący infrastrukturę komunalną gminy.

2. Oświata, wychowanie i opieka nad dziećmi

Szkoły, przedszkola, obiekty edukacyjne

- ✓ Szkoła Podstawowa w Nowym Łupkowie – dz. 343/10, Smolnik 7.
Obiekt oświatowy; w przypadku spadku liczby uczniów przewiduje się możliwość zmiany funkcji na usługową.
- ✓ Szkoła Podstawowa w Komańczy – dz. 54/6, 55/1, Komańcza 249.
Podstawowy obiekt edukacyjny obsługujący lokalną społeczność.
- ✓ Budynek przy szkole – planowana zmiana funkcji – dz. 56/3, Komańcza.
Planowana adaptacja na salę ludową lub inny obiekt ogólnodostępny.
- ✓ Szkoła Podstawowa + świetlica wiejska w Wisłoku Wielkim – dz. 153/2.
Obiekt o funkcji oświatowej i społecznej; dopuszcza się zmianę przeznaczenia na usługi.
- ✓ Szkoła Podstawowa, sala gimnastyczna, przedszkole w Rzepedzi – dz. 164/1, 164/2, 165/19, 165/18, 165/45, Rzepedź 30.
Zespół obiektów oświatowych zapewniających edukację i wychowanie przedszkolne.
- ✓ Budynek przedszkola w Rzepedzi – planowana zmiana funkcji – dz. 167/11, Rzepedź 22A.
Planowana adaptacja na obiekt ogólnodostępny.

3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

- ✓ SP ZOZ w Komańczy – dz. 138/1, Komańcza 161.
Podstawowy obiekt ochrony zdrowia dla mieszkańców gminy.
- ✓ Ośrodek Zdrowia w Rzepedzi (część budynku mieszkalnego) – dz. 165/31, Rzepedź 19 (współwłasność). Obiekt zapewniający podstawową opiekę zdrowotną.
- ✓ Planowana budowa uzdrowiska w Jaworniku – dz. 23/1, 17/10, 17/9, 17/18, 17/5, 17/4.
Planowany obiekt leczenia uzdrowiskowego, wzmacniający funkcje zdrowotne i turystyczne gminy.

4. Kultura, dziedzictwo, integracja społeczna

Domy kultury, biblioteki, kluby, obiekty tradycji

- ✓ Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Komańczy – dz. 503/9, Komańcza 87.
Centralny obiekt działalności kulturalnej i bibliotecznej.
- ✓ Izba Kultury i Tradycji Łemkowskiej – dz. 106/8, Komańcza 214 (w budowie).
Obiekt ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego.
- ✓ Rzepedzki Ośrodek Kultury, Biblioteka, OSP – dz. 165/32, Rzepedź 19A.
Obiekt wielofunkcyjny o znaczeniu społecznym i kulturalnym.
- ✓ Amfiteatr w Rzepedzi – dz. 165/26.
Obiekt plenerowy do organizacji wydarzeń kulturalnych.

- ✓ Planowana budowa Centrum Kultury w Kulasznie – dz. 213/2.
Planowany obiekt infrastruktury kultury.
- ✓ Planowana zmiana funkcji na obiekt kultury w Rzepedzi – dz. 165/47.
- ✓ Kluby wiejskie i świetlice – m.in. Smolnik (dz. 121/4), Radoszyce (dz. 174/1, 174/2), Komańcza (dz. 123/1, 129/2), Czystogarb (dz. 68/107), Rzepedź (dz. 12/2), Turzańsk (dz. 72/4). Obiekty integracji społecznej i aktywności lokalnej.

5. Kult religijny i dziedzictwo sakralne

Kościoły, cerkwie, klasztory, dzwonnice

- ✓ Kościoły rzymskokatolickie: Wola Michowa (dz. 59/4), Smolnik (dz. 147), Nowy Łupków (dz. 25/92), Radoszyce (dz. 172/3), Czystogarb (dz. 68/5), Wisłok Wielki (dz. 126/2), Rzepedź (dz. 134/5, 133/2), Kulaszne (dz. 160/4).
- ✓ Cerkiew greckokatolicka: Komańcza (dz. 666), Rzepedź (dz. 29), Wysoczany (dz. 23), Kulaszne (dz. 145/2).
- ✓ Cerkiew prawosławna: Komańcza (dz. 64/25), Turzańsk (dz. 27/8), Szczawne (dz. 18/17).
- ✓ Klasztor w Komańczy – dz. 168 (własność zgromadzenia sióstr).
- ✓ Dzwonnica w Wisłoku Wielkim – dz. 125/1.
- ✓ Sala Świadków Jehowy – dz. 209/9, Komańcza (własność gminy, użytkowanie wieczyste).

Obiekty pełniące funkcje religijne, kulturowe i historyczne, stanowiące istotne elementy tożsamości lokalnej.

5A. Cmentarze

Na terenie gminy znajduje się 42 cmentarze, wśród nich 16 cmentarzy czynnych w następujących lokalizacjach:

- ✓ Komańcza – trzy cmentarze (jeden za torami, drugi obok cerkwi, trzeci komunalny),
- ✓ Wysoczany (przy cerkwi),
- ✓ Kulaszne (przy cerkwi, przy serpentynach),
- ✓ Szczawne (przy cerkwi prawosławnej),
- ✓ Rzepedź (przy kościele),
- ✓ Rzepedź wieś (przy cerkwi),
- ✓ Jawornik (w lesie),
- ✓ Turzańsk – dwa cmentarze (jeden przy cerkwi prawosławnej, drugi komunalny powyżej - oznaczone jedną strefą ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo),
- ✓ Wisłok Wielki (przy kościele),
- ✓ Radoszyce (przy cerkwi, obecnie przy kościele),
- ✓ Nowy Łupków (obręb Smolnik) (przy drodze wojewódzkiej),
- ✓ Smolnik (przy kościele),
- ✓ Czystogarb (dawny greckokatolicki).

6. Sport, rekreacja, turystyka

- ✓ Boiska sportowe – m.in. Nowy Łupków (dz. 31/59), Radoszyce (dz. 178, 179), Czystogarb (dz. 9/11), Rzepedź (dz. 156/2), Wisłok Wielki (dz. 155/5).
- ✓ Planowana strzelnica – dz. 415/9, Radoszyce.
- ✓ Parki miniatur – Radoszyce (dz. 44/8, 44/9, 44/10), Komańcza (dz. 65/1, 66/3, 66/2, 66/6).
- ✓ Park rekreacyjno-sensoryczny – dz. 424/3, 428/3, 428/4, 429/2, 432, 433, Komańcza (w realizacji).

- ✓ Taras widokowy – dz. 652/2, Komańcza.
- ✓ Wiaty rekreacyjne i turystyczne – Komańcza (dz. 28/4), Turzańsk (dz. 117/2), Wysoczany (dz. 134/4 – planowana).
- ✓ Planowana wieża widokowa – dz. 90/12, Kulaszne.

7. Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo

- ✓ OSP i jednostki ZRM – Nowy Łupków (dz. 31/59, 20/10), Komańcza (dz. 129/2), Wisłok Wielki (dz. 155/5), Rzepedź (dz. 165/32), Szczawne (dz. 92).
- Obiekty zapewniające bezpieczeństwo pożarowe, ratownictwo i integrację społeczną.

8. Usługi, komunikacja, pozostałe

- ✓ Poczta w Komańczy – dz. 209/3.
- ✓ Budynki PKP w Nowym Łupkowie – dz. 20/12.
- ✓ Prywatne lotnisko w Smolniku – dz. 11/1.
- ✓ CPN – Komańcza (dz. 312/1), Szczawne (dz. 20/5) – własność prywatna.
- ✓ Budynki Ekomuzeum w Radoszycach – dz. 284/2 (dzierżawa gminna).

➤ OBIEKTY INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ

🌀 Infrastruktura drogowa

Infrastruktura drogowa jest ściśle związana z dostępnością komunikacyjną gminy. Zgodnie z art. 2 ust 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (*Dz. U. z 2025r., poz. 889 z późn. zm.*) stanowi, iż: „*Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie:*

- a) *drogi krajowe;*
- b) *drogi wojewódzkie;*
- c) *drogi powiatowe;*
- d) *drogi gminne.*”

Na terenie gminy Komańcza brak jest dróg krajowych.

Układ sieci komunikacyjnej na terenie gminy tworzą:

- ✓ droga wojewódzka Nr 892 - Zagórz – Komańcza (od km 14+300 do km 28+706) - łącząca gminę Komańcza z gminą Zagórz oraz poprzez drogę krajową (Nr 84) z miastem Sanok,
- ✓ droga wojewódzka Nr 892 - Komańcza – Radoszyce (od km 0+000 do km 5+151) - droga prowadząca do przejścia granicznego w Radoszycach,
- ✓ droga wojewódzka Nr 897 - Tylawa - Komańcza - Cisna Wołosate (od km 19+090 do km 59+478) – łącząca gminę Komańcza z Beskidem Niskim oraz Bieszczadami,
- ✓ droga wojewódzka Nr 889 - Sieniawa – Szczawne (od km 28+274 do km 31+674) - łącząca gminę Komańcza z drogą krajową Nr 28 w kierunku Krosna,
- ✓ droga powiatowa Nr 2259R Rzepedź - Kalnica - Mchawa,
- ✓ droga powiatowa Nr 2229R Prusiek - Niebieszczany - Wysoczany,
- ✓ sieć dróg lokalnych.

Zestawienie długość poszczególnych rodzajów dróg na terenie gminy Komańcza przedstawia się następująco:

- ✓ drogi wojewódzkie - 63,345km,

- ✓ drogi powiatowe - 8,462km,
- ✓ drogi lokalne (gminne) - 25,469km.

W obszarze objętym opracowaniem przewidziano poprawę parametrów technicznych dróg, która warunkuje szybszy rozwój gospodarczy gminy.

Infrastruktura kolejowa

W granicach gminy Komańcza przebiega linia kolejowa nr 107 Nowy Zagórz – Łupków, na odcinku Zagórz – Łupków. Zgodnie z danymi z 2024 r. ruch pociągów na tej linii prowadzony jest sporadycznie. Na terenie gminy zlokalizowane są stacje kolejowe: Łupków, Komańcza oraz Szczawne Kulaszne, a także przystanki osobowe: Nowy Łupków, Komańcza Letnisko, Rzepedź i Wysoczany. Funkcjonowanie infrastruktury kolejowej, w tym stacji, przystanków oraz przejazdów kolejowo-drogowych, może stanowić źródło oddziaływań akustycznych na tereny sąsiednie.

W obszarze objętym sporządzeniem planu ogólnego występują przejazdy kolejowo-drogowe, na których stosowane są urządzenia sygnalizacyjne wyposażone w sygnały dźwiękowe, a także sygnały ostrzegawcze podawane przez obsługę pociągów zbliżających się do przejazdów (sygnał RP 1 „Bacność”). Emisja sygnałów dźwiękowych związana z funkcjonowaniem infrastruktury kolejowej może wpływać na warunki akustyczne terenów przyległych.

Linie kolejowe wraz z towarzyszącą im infrastrukturą stanowią obszary kolejowe w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym. Obejmują one grunty zajęte pod drogi kolejowe, budynki, budowle oraz urządzenia przeznaczone do zarządzania, eksploatacji i utrzymania linii kolejowej, a także do przewozu osób i rzeczy. Wzdłuż linii kolejowych występują również przyległe pasy gruntu, przeznaczone do zapewnienia bezpiecznego prowadzenia ruchu kolejowego. W tych obszarach obowiązują ograniczenia dotyczące lokalizacji zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym minimalne odległości budynków i budowli od granic obszaru kolejowego i osi torów.

Sąsiedztwo infrastruktury kolejowej wiąże się z oddziaływaniami, takimi jak hałas i drgania, które mogą mieć znaczenie przy określaniu przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów przyległych. Charakter i intensywność tych oddziaływań powinny być uwzględniane przy kształtowaniu stref planistycznych oraz obszarów przeznaczonych pod zabudowę, w szczególności zabudowę mieszkaniową oraz inne funkcje wymagające ochrony przed hałasem, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska oraz aktami wykonawczymi, w tym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Na terenie gminy występują również tereny zamknięte związane z infrastrukturą kolejową, ustalone decyzją Ministra Infrastruktury nr 14 z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tereny te stanowią element uwarunkowań uwzględnianych w planie ogólnym gminy.

Sposób zagospodarowania terenów oraz charakterystyka stref planistycznych wyznaczanych w sąsiedztwie infrastruktury kolejowej, w tym linii kolejowych, bocznic oraz przejazdów kolejowych, powinny uwzględniać konieczność zapewnienia niezakłóconej eksploatacji linii kolejowej, prawidłowego funkcjonowania urządzeń związanych z prowadzeniem ruchu kolejowego oraz bezpieczeństwa tego ruchu. Przy planowaniu rozwoju przestrzennego gminy istotne jest uwzględnianie przepisów odrębnych, w szczególności ustawy o transporcie kolejowym

oraz aktów wykonawczych regulujących zasady zagospodarowania terenów w sąsiedztwie linii kolejowych, w tym wymagania dotyczące odległości, warunków lokalizacji obiektów, robót ziemnych, ochrony akustycznej oraz skrzyżowań linii kolejowych z drogami.

☞ *Transport publiczny*

Transport publiczny na terenie gminy Komańcza opiera się przede wszystkim na połączeniach autobusowych realizowanych przez prywatnych przewoźników (busy) oraz na komunikacji kolejowej, zapewniającej połączenia z Zagórzem i Sanokiem. Ze względu na górzyste ukształtowanie terenu oraz turystyczny charakter gminy istotne znaczenie mają stacje kolejowe w Komańczy i Smolniku, a także przystanki autobusowe zlokalizowane wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, w szczególności w dolinie rzeki Osławy.

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa znana jako dawna „linia łupkowska”, która obsługuje połączenia o charakterze lokalnym, realizowane m.in. przez przewoźnika Polregio, w relacjach z Zagórzem oraz Sanokiem. Uzupełnieniem transportu kolejowego są przewozy autobusowe i busowe, funkcjonujące głównie w dni robocze. Zapewniają one komunikację pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy, takimi jak Radoszyce, Szczawne czy Smolnik, a Komańczą oraz Sanokiem.

Istotnym elementem systemu transportowego gminy jest również organizacja dowozu dzieci do placówek oświatowych. Dowóz obejmuje wszystkie dzieci od 5. roku życia zamieszkałe na terenie Gminy Komańcza, niezależnie od odległości ich miejsca zamieszkania od szkoły, w tym także z miejscowości nieobjętych ustawowym obowiązkiem zapewnienia bezpłatnego transportu. Przewóz uczniów realizowany jest z wykorzystaniem czterech środków transportu.

Jeden z nich stanowi bus będący własnością gminy, obsługiwany przez pracowników Urzędu Gminy, tj. kierowcę oraz opiekuna. Zapewnia on dowóz dzieci z miejscowości Osławica, Mików, Smolnik oraz Wola Michowa do Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie. Pozostałe trzy środki transportu udostępniane są przez firmę zewnętrzną na podstawie umowy o świadczenie usług, która zapewnia również opiekę nad dziećmi poprzez zatrudnienie opiekuna. W ramach tego rozwiązania realizowany jest dowóz uczniów z miejscowości: Wola Michowa, Nowy Łupków, Osławica, Radoszyce, Komańcza, Czystogarb, Wisłok Wielki, Moszczaniec, Rzepedź, Turzańsk, Szczawne, Kulaszne oraz Wysoczany do Szkoły Podstawowej w Komańczy, Szkoły Podstawowej w Rzepedzi, Publicznej Szkoły Podstawowej w Nowym Łupkowie oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Wisłoku Wielkim.

➤ **OBIEKTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**

☞ *Sieć wodociągowa*

Zgodnie z dostępnymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego dla Gminy Komańcza za rok 2023r., sporządzono zestawienie wybranych danych dotyczących wodociągu na terenie gminy, które przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tab. 19. Zestawienie wybranych danych dotyczących sieci wodociągowej na terenie Gminy Komańcza.*Źródło: opracowanie własne na podstawie na podstawie: stat.gov.pl*

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wielkość
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	23,9
Przylączya prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	89
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	7,6
Dobowa zdolność produkcyjna czynnych urządzeń całego wodociągu	dam ³	1 030,0
Woda dostarczona gospodarstwom domowym na wsi	dam ³	32,0

Gmina Komańcza jest zwodociągowana na poziomie około 47%.

Podmiotem odpowiedzialnym w zakresie zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Komańcza jest Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Szczawnem Sp. z o.o.

W miejscowościach, w których nie funkcjonuje sieć wodociągowa użytkownicy korzystają z indywidualnych studni kopanych, bądź wierconych (średnio o głębokości do 30,0m, jednak nie przekraczających głębokości 100,0m), a także z prywatnych wodociągów.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 Stacji Uzdatniania Wody, tj.:

- ✓ stacja uzdatniania wody w m. Szczawne - wybudowana w latach 70-tych na potrzeby tamtejszego PGR-u. SUW o wydajności 10m³/dobę, dostarcza wodę dla mieszkańców miejscowości Szczawne.
- ✓ stacja uzdatniania wody w m. Wysoczany - o wydajności 5,7 m³/dobę. Wcześniej funkcjonowała jako ujęcie powierzchniowe, zaś w 2018 roku na terenie obiektu wykonano nową studnię głębinową, co znacząco poprawiło jakość wody dostarczanej mieszkańcom Wysoczan.
- ✓ stacja uzdatniania wody w m. Jawornik - oddana do użytkowania w czerwcu 2007r. nowa stacja uzdatniania wody (SUW) w Jaworniku, o wydajności 312 m³/dobę, uzdatnia wodę do parametrów jakościowych wody zdatnej do picia oraz dostarcza wodę sieciami wodociągowymi dla mieszkańców Jawornika, Rzepedzi oraz Turzańsk-oś. Kuba. Stacja uzdatnia wodę z trzech studni głębinowych S1, S3 oraz S4, posiada nowoczesny system dezynfekcji wody generatorem ClO₂ wraz z lampą UV. W sieci wodociągowej utrzymywane jest stałe ciśnienie wody za pomocą 3 pomp sieciowych, sterowanych przy pomocy falownika.
- ✓ stacja uzdatniania wody w m. Nowy Łupków - wybudowana w latach 70-tych na potrzeby tamtejszego PGR-u. Woda pobierana z potoku Smolniczek na ujęciu wody w Zubańsku, transportowana jest rurociągiem około 1,7 km wprost na stację w Nowym Łupkowie, gdzie poddawana jest procesom uzdatniania. Woda poddana dezynfekcji trafia na jeden z trzech filtrów pośpiesznych, następnie jest doczyszczana nowoczesnym systemem membranowym, zbudowanej w 2020 roku ultrafiltracji. Woda magazynowana w 3 zbiornikach wyrównawczych zasila wieś Nowy Łupków i część Smolnika. Sieć wodociągowa pracuje w układzie hydroforowym.
- ✓ stacja uzdatniania wody w m. Wiśłok Wielki - wybudowana w latach 70-tych na potrzeby tamtejszego PGR-u. SUW o wydajności 30m³/dobę znajduje się bezpośrednio przy ujęciu wody powierzchniowej na rzece Wiśłok. Dostarcza wodę dla mieszkańców Czystogardu

i Wisłoka Wielkiego. Sieć wodociągowa pierwotnie zbudowana z rur azbestowo-cementowych zostaje całkowicie wymieniona na nową PE w 2022 roku, ponad to zostaje podłączone nowe źródło wody ze studni głębinowej w Czystogarb, co znacząco przyczyni się do poprawy jakości wody w domach mieszkańców.

Wykaz istniejących sieci wodociągowych na terenie gminy w rozbiciu na poszczególne miejscowości (z uwzględnieniem średnicy, długości sieci bez przyłączy i długości przyłączy):

1. Wysoczany – fi 75; 63 (przesyłowa i rozdzielcza); fi 20 do 50 (przyłącza); długość sieci bez przyłączy – 0,6 km, długość przyłączy – 0,1 km;
2. Szczawne – fi b.d., długość sieci bez przyłączy – 0,7 km, długość przyłączy – 0,1 km,
3. Wisłok Wielki/ Czystogarb – fi 75; fi 110, 90 (przesyłowa i rozdzielcza); fi 32;40;50 (przyłącza), długość sieci bez przyłączy – 8,6 km, długość przyłączy – 0,5 km;
4. Nowy Łupków / Smolnik – fi 125; 110 (przesyłowa i rozdzielcza), fi 32,40,50 (przyłącza), długość sieci bez przyłączy – 10,7 km, długość przyłączy – 0,3 km;
5. Jawornik/Rzepedź/ Turzańsk -fi 110, 90 (przesyłowa i rozdzielcza), fi 32,40,50,63 (przyłącza), długość sieci bez przyłączy – 3,3 km, długość przyłączy – 0,9 km.

☞ Sieć kanalizacyjna

Na podstawie dostępnych danych Głównego Urzędu Statystycznego dla Gminy Komańcza za rok 2023r., sporządzono zestawienie wybranych danych dotyczących kanalizacji na terenie gminy, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 20. Zestawienie wybranych danych dotyczących kanalizacji na terenie Gminy Komańcza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: stat.gov.pl

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wielkość
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	21,4
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	290
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	2
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	45,2
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	72,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoba	2 430

Tak jak w przypadku zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Komańcza, podmiotem odpowiedzialnym w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy jest Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Szczawnem Sp. z o.o.

Cały teren gminy nie jest skanalizowany. Osoby prywatne, nie włączone do sieci posiadają przyłącz do bezodpływowych zbiorników na ścieki bytowe bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z dostępnymi danymi w roku 2023, na terenie gminy funkcjonowało 195 zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowe oraz 95 oczyszczalni przydomowych.

Na terenie gminy Komańcza, zgodnie z danymi GUS z 2023r., działa 6 oczyszczalni ścieków (jednak w 2023r. jedna z czyszczalni została wyłączona z użytku), zatem w roku 2024 faktycznie funkcjonuje 5 oczyszczalni ścieków. Ich lokalizację, typ, rodzaj, przepustowość oraz krótki opis przedstawiono w tabeli.

Tab. 21. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Komańcza wraz z parametrami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030” oraz gpgkkomancza.pl/obiekty-gpgk/

Lokalizacja	Krótki opis oczyszczalni	Ciąg technologiczny, typ i rodzaj	Przepustowość [m³/dobę]
Rzepedź	Wybudowana w 1963 roku na potrzeby Bieszczadzkich Zakładów Przemysłu Drzewnego im. Karola Świerczewskiego. Odbiera ścieki komunalne z 3 osiedli Rzepedzi oraz osiedla domków jednorodzinnych w Turzańsku. Obecnie realizowane są plany budowy nowej oczyszczalni ścieków.	Ciąg technologiczny obejmuje osadnik wstępny Imhoffa, stację dozowania koagulantu PIX, złożę zraszane, osadnik wtórny, wylot ścieków do odbiornika – rzeki Osławy. W 2017 roku wykonano modernizację poletek do suszenia osadu.	115m³
Szczawne	Wybudowana została w latach 80-tych ub. wieku na potrzeby PGR Szczawne. Odbiera ścieki bytowe od kilkunastu rodzin, mieszkających na terenach dawnego PGR.	Ciąg technologiczny obejmuje osadnik gnilny OMG -10, złożę zraszane, osadnik wtórny, komorę pomiarową z przepływem Thomsona.	15m³
Czystogarb	Wybudowana została w latach 70-tych ub. wieku na potrzeby PGR Czystogarb. Odbiera ścieki bytowe z Osiedla Mieszkaniowego w Czystogarbie.	Ciąg technologiczny oczyszczalni BIOBLOK Mu-100 obejmuje, komorę napowietrzania z areatorem, osadnik wtórny, pompy osadu nadmiernego i recyrkulatu oraz poletka do suszenia osadu.	15m³
Nowy Łupków	Wybudowana została w latach 70-tych ub. wieku na potrzeby tamtejszego PGR. Odbiera ścieki komunalne z miejscowości Nowy Łupków.	Ciąg technologiczny obejmuje osadnik Imhoffa, złożę zraszane, osadnik wtórny.	48m³
Komańcza	Na obiekcie oczyszczane są ścieki przyjmowane z sieci kanalizacyjnej Komańczy oraz ścieki dostarczane samochodami asenizacyjnymi. Oddana do użytku w 2000 r.	Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu Hydrovit. Proces technologiczny oparty jest na technologii osadu czynnego. Produktem końcowym są oczyszczone ścieki, odprowadzane do rzeki Osławicy oraz osad nadmierny, który po higienizacji i sprasowaniu na prasie taśmowej wysyłany jest do utylizacji.	225m³

Wykaz istniejących sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy w rozbiciu na poszczególne miejscowości (z uwzględnieniem średnicy i materiału wykonania rur, długości sieci bez przyłączy i długości przyłączy):

1. Szczawne – betonowa fi 250, żeliwo 110; długość sieci bez przyłączy – 0,7 km, przyłącza – 0,5 km;
2. Komańcza – PCV fi 200 i fi 160; długość sieci bez przyłączy – 17 km, przyłącza – 3,5km;
3. Nowy Łupków – betonowa fi 250, żeliwo 110; długość sieci bez przyłączy – 1,5 km, przyłącza – 0,6 km;
4. Czystogarb - PCV fi 200 i fi 160; długość sieci bez przyłączy – 0,8 km, przyłącza – 0,2km;
5. Rzepedź/ Turzańsk - PCV fi 200 i fi 160; długość sieci bez przyłączy – 1,8 km, przyłącza – 0,9km.

☞ *Sieć ciepłownicza*

Na terenie Gminy Komańcza nie funkcjonuje obecnie żadna sieć ciepłowni zdolna do obsługi większego obszaru gminy, za wyjątkiem części osiedla wielorodzinnego w Rzepedzi. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się w oparciu o indywidualne źródła ogrzewania – większość obiektów budowlanych wyposażona jest w kotłownie lokalne, natomiast starsze budynki wciąż wykorzystują tradycyjne urządzenia piecowe opalane paliwem stałym. W perspektywie najbliższych lat nie planuje się realizacji zbiorczej sieci ciepłowniczej.

☞ *Elektroenergetyka*

Przez teren Gminy Komańcza przebiega tranzytem linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV Besko - Rzepedź (przez miejscowości: Rzepedź, Szczawne, Kulaszne) oraz elektromagnetyczna sieć rozdzielcza zasilająca bezpośrednio gminę, którą tworzą linie średniego napięcia 15kV i linie niskiego napięcia 0,4kV.

Na terenie gminy funkcjonuje stacja elektroenergetyczna 110/30/15kV „Rzepedź”, która jako pierwsza w regionie, została rozbudowana o kontenerowy stacjonarny magazyn energii o mocy ok. 2,1 MW i pojemności 4,2 MWh.

Gmina zasilana jest z napowietrznych linii 15kV. Sieć linii 15kV była przebudowana częściowo. Energia do poszczególnych domów przesyłana jest siecią niskich napięć.

Na przedmiotowym obszarze planuje się budowę linii 110 kV Dukla - Rzepedź (przez Jaśliska) o łącznej długości 43,8 km.

Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów.

W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci.

Wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- ✓ dla linii 110 kV - 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii),
 - ✓ dla linii SN - 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii),
- oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.

☞ *Gazownictwo*

Na terenie gminy Komańcza nie występuje czynna sieć gazowa. Mieszkańcy korzystają z gazu bezprzewodowego (gaz z butli gazowych, zbiorniki na gaz).

Przez całą gminę biegnie polski odcinek gazociągu wysokiego ciśnienia $\Phi 1000\text{mm}$ Polska-Słowacja (relacji Strachocina - Nowy Łupków), który wchodzi w zakres budowy międzysystemowego połączenia Polska – Słowacja (interkonektora Polska-Słowacja). W/w gazociąg wysokiego ciśnienia o ciśnieniu roboczym 8,4 MPa oraz długości 61,3 km po stronie polskiej i 106 km po stronie słowackiej, obsługiwany jest przez polskiego i słowackiego operatora systemów przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. i Eustream a.s. Wokół gazociągu wysokiego ciśnienia DN 1000 ustanowiono strefę kontrolowaną. Zagospodarowanie terenu w obszarze objętym strefą kontrolowaną gazociągu regulują przepisy odrębne. Wszelkie inwestycje, uzbrojenia terenu, roboty budowlane, projekty i prace zagospodarowania terenu prowadzone w strefie kontrolowanej gazociągu podlegają uzgodnieniu u operatora gazociągu (GAZ-SYSTEM S.A.)

w zakresie zgodności z przepisami odrębnymi. Szerokość strefy kontrolowanej dla gazociągu DN 1000 wynosi 12 m, to jest po 6 m na stronę gazociągu, mierząc prostopadle do jego osi (strefa kontrolowana - obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu). Ponadto dla prawidłowej eksploatacji ww. gazociągu operator powinien mieć zagwarantowany pas eksploatacyjny o szerokości 6m (po 3 m z obu stron osi gazociągu), w którym nie należy prowadzić działalności mogącej mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo sieci gazowej wysokiego ciśnienia, w tym w szczególności sadzić drzew i krzewów.

Na terenie gminy dopuszcza się również przebudowę, modernizację oraz budować nowe sieci gazociągów wysokiego ciśnienia.

Dopuszcza się możliwość w terenach wolnych od zabudowy prowadzenie prac poszukiwawczych tj. badań geofizycznych i wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową oraz budowę infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

☞ *Gospodarka odpadami*

Gospodarka odpadami na terenie gminy została szczegółowo opisana w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Komańcza”. Na terenie gminy Komańcza działa selektywna zbiórka odpadów „u źródła”, prowadzona przez mieszkańców, a także podmioty gospodarcze. Odpady z terenu gminy odbierane są w poszczególne dni przez wyspecjalizowaną firmę. Odpady selektywne są kierowane do dalszego gospodarczego wykorzystania (recykling). Natomiast odpady nie nadające się do przetworzenia kierowane są na składowisko odpadów wg. oddzielnych zasad i umów.

➤ **OBOWIĄZUJĄCE OGRANICZENIA W ZAGOSPODAROWANIU**

Na terenie gminy Komańcza występują liczne uwarunkowania ograniczające sposób zagospodarowania oraz użytkowania przestrzeni, wynikające z czynników przyrodniczych, kulturowych, technicznych oraz związanych z bezpieczeństwem publicznym. Ograniczenia te zostały określone w obowiązujących przepisach prawa i uwzględnione w ustaleniach Planu Ogólnego Gminy Komańcza. Obejmują one w szczególności następujące obszary i zagadnienia:

- ✓ tereny objęte ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. z 2026r., poz. 13 z późn. zm.), w tym obszary chronionego krajobrazu (Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu), parki krajobrazowe (Jaśliski Park Krajobrazowy oraz Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy), obszary Natura 2000, obejmujące obszary specjalnej ochrony ptaków: „Bieszczady” PLC180001 oraz „Beskid Niski” PLB180002, a także specjalne obszary ochrony siedlisk: „Ostoja Jaśliska” PLH180014, „Bieszczady” PLC180001 oraz „Dorzecze Górnego Sanu” PLH180021, jak również rezerваты przyrody: „Zwierzło w dolinie Olchowatego”, „Źródlika Jasiołki”, „Przełom Oslawy pod Duszatynem”, „Przełom Oslawy pod Mokrem” oraz „Kamień nad Rzepedzią”, a także dziewięć pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy, dla których obowiązują określone zakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych;
- ✓ strefy sanitarne wyznaczone wokół cmentarzy, ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), obejmujące pasy o szerokości 50 m oraz 150 m, w obrębie których obowiązują ograniczenia dotyczące lokalizacji określonych obiektów i funkcji;
- ✓ obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczone zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (j.t. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 z późn. zm.), na których

wprowadzono szczególne zasady zagospodarowania, w tym ograniczenia dotyczące lokalizacji nowej zabudowy;

- ✓ tereny podlegające ochronie konserwatorskiej, obejmujące obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne, chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 z późn. zm.);
- ✓ obszary położone w sąsiedztwie lasów, dla których obowiązują ograniczenia wynikające z ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j.t. Dz. U. z 2025 r., poz. 567 z późn. zm.), w szczególności w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz zasad sytuowania zabudowy;
- ✓ tereny przylegające do pasów drogowych dróg publicznych, objęte regulacjami ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (j.t. Dz. U. z 2025 r., poz. 889 z późn. zm.);
- ✓ tereny górnicze, obszary górnicze oraz udokumentowane złoża kopalin, których zagospodarowanie podlega przepisom ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 1290 z późn. zm.);
- ✓ obszary związane z funkcjonowaniem infrastruktury przesyłowej, w tym gazociągów wysokiego ciśnienia, wraz z wyznaczonymi strefami kontrolowanymi oraz strefami bezpieczeństwa, określonymi w przepisach odrębnych;
- ✓ infrastrukturę elektroenergetyczną, obejmującą linie elektroenergetyczne, stacje transformatorowe oraz inne urządzenia energetyczne, dla których obowiązują strefy ochronne i ograniczenia w zagospodarowaniu na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 266 z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych;
- ✓ obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi, w tym osuwiska, identyfikowane zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego oraz dokumentacją geologiczną, na których obowiązują ograniczenia w lokalizacji nowej zabudowy oraz wymóg stosowania odpowiednich zabezpieczeń;
- ✓ grunty rolne o wysokich klasach bonitacyjnych oraz grunty leśne, podlegające ochronie na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 82), dla których zmiana przeznaczenia wymaga spełnienia warunków określonych w przepisach szczególnych, jak również grunty zmeliorowane;
- ✓ tereny zamknięte kolejowe, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 697 z późn. zm.), obejmujące obszary wykorzystywane na potrzeby infrastruktury kolejowej, w tym linie kolejowe, bocznice, stacje oraz inne obiekty i urządzenia kolejowe, dla których obowiązują szczególne zasady zagospodarowania oraz ograniczenia w zakresie lokalizacji zabudowy i prowadzenia innych form użytkowania terenu, wynikające z przepisów odrębnych.

Wskazane uwarunkowania stanowią istotny element polityki przestrzennej gminy i zostały uwzględnione w ustaleniach Planu Ogólnego. Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące ich zastosowania będą podejmowane na etapie sporządzania lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także w toku indywidualnych postępowań administracyjnych.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Wskazane ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikające z uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, technicznych, komunikacyjnych oraz związanych z bezpieczeństwem publicznym, zostały kompleksowo uwzględnione w ustaleniach Planu Ogólnego Gminy Komańcza. Plan ten stanowi podstawowy dokument kształtujący politykę przestrzenną

gminy i zapewnia zgodność kierunków zagospodarowania przestrzennego z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami zrównoważonego rozwoju. Uwzględnienie wskazanych ograniczeń pozwala na racjonalne i bezpieczne gospodarowanie przestrzenią, z poszanowaniem walorów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego oraz istniejącej i planowanej infrastruktury.

Jednocześnie Plan Ogólny tworzy ramy dla rozwoju i funkcjonowania infrastruktury technicznej, dopuszczając jej lokalizację we wszystkich strefach funkcjonalnych oraz wyodrębniając obszary przeznaczone dla istniejących obiektów i urządzeń infrastrukturalnych. Szczegółowe zasady zagospodarowania terenów, w tym parametry techniczne, warunki lokalizacji oraz ewentualne ograniczenia w sąsiedztwie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, będą uszczegóławiane na etapie sporządzania lub zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co zapewni spójność ustaleń planistycznych z lokalnymi uwarunkowaniami i potrzebami rozwojowymi gminy. Wszelkie uwarunkowania zarówno sprzyjające jak też nie sprzyjające dalszej rozbudowie gminy, zostały szczegółowo wskazane w części tekstowej uzasadnienia jak również oznaczone w części graficznej uzasadnienia, sporządzonego na poszczególnych mapach tematycznych.

2.5. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE

Na obszarze województwa podkarpackiego został sporządzony **Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego**, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r.

Zgodnie z art. 2 pkt 22 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, audyt krajobrazowy stanowi jeden z dokumentów planowania przestrzennego, obok takich instrumentów jak: plan zagospodarowania przestrzennego województwa, plan ogólny gminy, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, czy uchwała określająca zasady sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, w tym ich gabaryty, standardy jakościowe i stosowane materiały. W odróżnieniu od wskazanych dokumentów, audyt krajobrazowy nie posiada charakteru aktu prawa miejscowego – stanowi akt kierownictwa wewnętrznego. Oznacza to, że jego zapisy wpływają na inne dokumenty oraz działania podejmowane przez administrację publiczną w ramach realizacji jej zadań.

Audyt pełni funkcję identyfikacyjną, diagnostyczną i klasyfikacyjną – określa, charakteryzuje oraz ocenia krajobrazy występujące na danym obszarze, a także wskazuje te uznane za priorytetowe. Dodatkowo, wskazuje istniejące zagrożenia dla krajobrazów oraz formułuje rekomendacje dotyczące ich ochrony i kształtowania. Dokument ten stanowi istotne źródło wiedzy dla działań planistycznych podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, wywierając wpływ na kierunki polityki przestrzennej.

W wyniku przeprowadzonych analiz, na terenie województwa podkarpackiego wyodrębniono **1524 jednostki krajobrazowe**. Dla każdej z nich określono typ rzeźby terenu, wykorzystując dane z rastrowego modelu numerycznego. Analizy obejmowały nachylenie stoków oraz wysokości względne, co pozwoliło na zróżnicowanie jednostek w obrębie mezoregionów.

Największą liczbę krajobrazów (516) przypisano do typu rzeźby terenu oznaczonego jako A – równinny, który jednocześnie zajmuje największą powierzchnię (499 jednostek). Najmniej liczny jest typ E – górski (52 krajobrazy), jednak jego łączna powierzchnia stanowi około 14% województwa.

Każdy zidentyfikowany krajobraz został opisany przy użyciu zestawu atrybutów – obejmujących m.in. typ krajobrazu naturalnego, przynależność do regionu geobotanicznego,

potencjalną roślinność, a także typy regionów historyczno-kulturowych. Dane te umożliwiły dalszą klasyfikację oraz opracowanie charakterystyki poszczególnych jednostek.

Dla każdej jednostki opracowano **Kartę Charakterystyki Krajobrazu**, w której zawarte są cechy obligatoryjne (zgodnie z tabelami 1–3) oraz fakultatywne – o ile są istotne dla danego krajobrazu i możliwe do jednoznacznego zidentyfikowania. Karty te sporządzane są wyłącznie w formie elektronicznej i zawierają zarówno dane analityczne, jak i syntetyczne, charakterystyczne dla danej jednostki krajobrazowej.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, **krajobraz priorytetowy** to taki, który cechuje się szczególną wartością przyrodniczą, kulturową, historyczną, architektoniczną, urbanistyczną, ruralistyczną lub estetyczno-widokową, i jako taki wymaga ochrony bądź określenia zasad jego kształtowania. Identyfikacja krajobrazów priorytetowych została przeprowadzona na podstawie kryteriów określonych w załączniku nr 5 do stosownego rozporządzenia.

W rezultacie analiz przeprowadzonych w ramach audytu, **wyznaczono 134 krajobrazy priorytetowe**, co stanowi 8,79% ogólnej liczby zidentyfikowanych krajobrazów. Ich łączna powierzchnia obejmuje 11,05% terytorium województwa.

Największą reprezentację wśród krajobrazów priorytetowych stanowią: typ bagienno-łąkowy (44 jednostki), leśny (21 jednostek) oraz podmiejsko-osadniczy (15 jednostek). W podziale na podtypy najliczniej reprezentowane są: ekstensywnie użytkowane łąki (35), siedliska leśne (18) oraz zespoły pałacowe i klasztorne (9). Natomiast najmniejszą liczbę krajobrazów priorytetowych wskazano w typach mozaikowym i komunikacyjnym – po jednej jednostce, a także w podtypach takich jak: jeziora i szuwały, siedliska borowe, wrzosowiska, kompleksy lotnisk, wielkoobszarowe sady czy zwarte zespoły zabudowy wiejskiej – również po jednej jednostce.

Na terenie gminy Komańcza zidentyfikowano **25 krajobrazów**, tj.: 18-513.69-02, 18-513.69-07, 18-513.69-20, 18-513.71-02, 18-513.71-03, 18-513.71-07, 18-513.71-08, 18-513.71-10, 18-513.71-12, 18-513.71-14, 18-513.71-20, 18-513.71-21, 18-513.71-24, 18-513.71-25, 18-513.71-32, 18-513.71-44, 18-513.71-46, 18-522.11-24, 18-522.12-02, 18-522.12-06, 18-522.12-08, 18-522.12-13, 18-522.12-47, 18-522.12-48, 18-522.12-55. Szczegółowe opisy tych jednostek dostępne są w dokumentacji Audytu Krajobrazowego zamieszczonej pod adresem: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego>

Na terenie gminy Komańcza wyznaczono **pięć krajobrazów priorytetowych** – oznaczonych symbolami:

- ✓ **18-513.71-07 Rejon Duszatyna,**
- ✓ **18-522.12-02 Rejon Baligrodu,**
- ✓ **18-522.12-06 Rejon Balnicy,**
- ✓ **18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik,**
- ✓ **18-522.12-55 Mików.**

Ryc. 22. Lokalizacja Gminy Komańcza względem zidentyfikowanych krajobrazów.Źródło: geoportal.podkarpackie.pl/podkarpackie/audyt-krajobrazowy-województwa-podkarpackiego

W poniższych tabelach zaprezentowano zidentyfikowane zagrożenia mogące wpływać na możliwość zachowania wartości krajobrazów priorytetowych, a także przedstawiono zalecenia oraz wnioski dotyczące ich ochrony i kształtowania. Analizie poddano krajobrazy priorytetowe zlokalizowane na obszarze Gminy Komańcza, tj.: 18-513.71-07 Rejon Duszatyna, 18-522.12-02 Rejon Baligrodu, 18-522.12-06 Rejon Balnicy, 18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik, 18-522.12-55 Mików.

Tab. 22. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-513.71-07 Rejon Duszatyna./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

Kod krajobrazu :	18-513.71-07	Typ Krajobrazu :	3	Podtyp krajobrazu :	3b
Przedmiot zagrożenia	Dział zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Źródło zagrożenia	Typ zagrożenia	Skala zagrożenia
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf	II.1.1 Górnictwo	W	2. zagrożenia potencjalne, umiarkowane
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
E. Inne Zagrożenia	E.1. Inne	E.1.1. Zagrożenia powodziowe	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	Z	2. zagrożenia potencjalne, umiarkowane

Tab. 23. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-513.71-07 Rejon Duszatyna./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

ID_1324; Kod krajobrazu: 18-513.71-07, podtyp: 3b

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatu przyrody Przełom Ostawy pod Duszatynem. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej. - Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Prowadzenie działalności górniczej z zastosowaniem rozwiązań mających na celu redukcję emisji zanieczyszczeń. - Monitorowanie wpływu oddziaływania prowadzonej eksploatacji na środowisko, umożliwiające szybkie reagowanie na zagrożenia. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. - Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. - Możliwość realizowania małej retencji.	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Rekultywacja terenu po zakończeniu eksploatacji złoża. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Tab. 24. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-02 Rejon Baligrodu./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audytu-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

Kod krajobrazu :	18-522.12-02	Typ Krajobrazu :	3	Podtyp krajobrazu :	3b
Przedmiot zagrożenia	Dział zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Źródło zagrożenia	Typ zagrożenia	Skala zagrożenia
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf	II.1.1 Górnictwo	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	VI.1 Turystyka	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.3 Ruch komunikacyjny	W/Z	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe

Tab. 25. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-02 Rejon Baligrodu.Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

ID_1461; Kod krajobrazu: 18-522.12-02, podtyp: 3b

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody Gołoborze, Przełom Ostawy pod Duszatynem i Zwierzło w dolinie Olchowatego. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej. - Możliwość minimalizacji negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Prowadzenie działalności górniczej z zastosowaniem rozwiązań mających na celu redukcję emisji zanieczyszczeń. - Monitorowanie wpływu oddziaływania prowadzonej eksploatacji na środowisko, umożliwiające szybkie reagowanie na zagrożenia. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. - Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. - Możliwość realizowania małej retencji.	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Rekultywacja terenu po zakończeniu eksploatacji złoża. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwość akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Tab. 26. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-06 Rejon Balnicy./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audytu-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

Kod krajobrazu :	18-522.12-06	Typ Krajobrazu :	3	Podtyp krajobrazu :	3b
Przedmiot zagrożenia	Dział zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Źródło zagrożenia	Typ zagrożenia	Skala zagrożenia
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	1. zagrożenia potencjalne, niewielkie
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	VI.5 Wandalizm	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	VI.1 Turystyka	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.3 Ruch komunikacyjny	W/Z	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe

Tab. 27. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-06 Rejon Balnicy./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audytu-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

ID_1465; Kod krajobrazu: 18-522.12-06, podtyp: 3b

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Możliwość minimalizacji negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. - Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. - Możliwość realizowania małej retencji.	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze klęskowym.	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt.	

Tab. 28. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

Kod krajobrazu :	18-522.12-08	Typ Krajobrazu :	6	Podtyp krajobrazu :	6d
Przedmiot zagrożenia	Dział zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Źródło zagrożenia	Typ zagrożenia	Skala zagrożenia
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego	B.1. Osadnictwo	B.1.3. Niszczenie dziedzictwa archeologicznego	VI.5 Wandalizm	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego	B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	V.1 Niedostateczne środki finansowe	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.3 Ruch komunikacyjny	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.3 Ruch komunikacyjny	Z	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe

Tab. 29. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik.Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

ID_1467; Kod krajobrazu: 18-522.12-08, podtyp: 6d

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
– Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. – Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. – Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. – Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. – Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. – Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. – Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. – Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. – Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. – Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. – Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. – Możliwość minimalizacji negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. – Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.	– Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. – Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. – Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. – Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk. – Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych.	– Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	– Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. – Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. – Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. – Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. – Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. – Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. – Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	– Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. – Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. – Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. – Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. – W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. – Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. – Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Tab. 30. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-55 Mików./Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audyty-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

Kod krajobrazu :	18-522.12-55	Typ Krajobrazu :	2	Podtyp krajobrazu :	2a
Przedmiot zagrożenia	Dział zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Źródło zagrożenia	Typ zagrożenia	Skala zagrożenia
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	I.5 Planowanie przestrzenne	W	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego	A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I.2.1 Drogownictwo	W/Z	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych	D.1. Walory akustyczne	D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	I.2.3 Ruch komunikacyjny	W/Z	5. zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe
E. Inne Zagrożenia	E.1. Inne	E.1.1. Zagrożenia powodziowe	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	Z	2. zagrożenia potencjalne, umiarkowane

Tab. 31. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-55 Mików.Źródło: <https://www.podkarpackie.pl/index.php/rozwoj-regionalny/audyt-krajobrazowy/dokumentacja-audytu-krajobrazowego/>**AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO****REKOMENDACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO**

ID 1514; Kod krajobrazu: 18-522.12-55, podtyp: 2a

Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
– Zachowanie istniejących ekosystemów ekstensywnie użytkowanych łąk oraz przeciwdziałanie ich degradacji. – Kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej. – Zachowanie istniejących łąkowych ekosystemów hydrogenicznych oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania. – Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. – Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. – Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. – Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. – Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu w otoczeniu. – Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	– Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. – Przeciwdziałanie sukcesji naturalnej. – Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. – Utrzymanie ekosystemów łąkowych. – Utrzymanie struktury ekologicznej krajobrazu.	– Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. – Zapobieganie sukcesji naturalnej.	– Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. – Podejmowanie działań prowadzących do osiągnięcia celów wyznaczonych dla obszarów chronionych.	– Utrzymanie ekosystemów łąk użytkowanych ekstensywnie pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. – Zachowanie powiązań przyrodniczych między istniejącymi siedliskami w celu ochrony różnorodności biologicznej. – Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	

Na etapie opracowywania Prognozy oddziaływania na środowisko oraz formułowania zapisów Planu Ogólnego Gminy Komańcza, sporządzania uzasadnienia do Planu Ogólnego, uwzględniono między innymi rekomendacje oraz wnioski zawarte w przyjętym Audycie Krajobrazowym Województwa Podkarpackiego, odnoszące się do kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania oraz użytkowania przestrzeni. Zapisy te obejmują kwestie związane m.in. z:

- ✓ Ochroną walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.
- ✓ Ograniczaniem zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.
- ✓ Prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego.
- ✓ Realizacją zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody.
- ✓ Ochroną terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy.
- ✓ Wykorzystaniem walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.
- ✓ Możliwością realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu.
- ✓ Utrzymaniem charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.
- ✓ Ochroną jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej.
- ✓ Prowadzeniem racjonalnej gospodarki surowcowej.
- ✓ Ograniczaniem zainwestowania terenów zagrożonych powodzią.
- ✓ Możliwością minimalizacji negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko.
- ✓ Utrzymaniem szlaków migracji zwierząt.
- ✓ Ochroną przestrzeni rolniczej oraz ograniczaniem zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III.
- ✓ Zachowaniem istniejących ekosystemów ekstensywnie użytkowanych łąk oraz przeciwdziałanie ich degradacji.
- ✓ Kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych.
- ✓ Zachowaniem istniejących lądowych ekosystemów hydrogenicznnych oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania.
- ✓ Współpracą samorządów i podejmowaniem działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- ✓ Ochroną jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.
- ✓ Zachowaniem i ochroną wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

W zapisach Planu Ogólnego nie wszystkie ustalenia i rekomendacje zawarte w audycie krajobrazowym dotyczące wyznaczonego krajobrazu priorytetowego znalazły odzwierciedlenie. Wynika to z faktu, że wiele z zaleceń ma charakter szczegółowy, który nie może być bezpośrednio przeniesiony na projektowane strefy planistyczne. Te rekomendacje o charakterze ogólnym i strategicznym mogą zostać włączone do uzasadnienia Planu Ogólnego w całości lub w części. Natomiast pozostałe wskazówki audytu będą mogły być zastosowane dopiero przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co pozwoli uwzględnić je w kontekście konkretnych lokalizacji i szczegółowych uwarunkowań terenowych.

2.6. OPRACOWANIE EKOLOGICZNE W ZAKRESIE WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 72 UST. 1–3 USTAWY Z DNIA 27 KWIEŃNIA 2001R. – PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

Na potrzeby Planu Ogólnego Gminy Komańcza sporządzono podstawowe opracowanie ekofizjograficzne, obejmujące analizę stanu środowiska przyrodniczego, w tym elementów abiotycznych, biotycznych oraz ich wzajemnych powiązań. Oceniono w nim także odporność środowiska na presję antropogeniczną oraz jego podatność na degradację. W opracowaniu uwzględniono istniejące formy ochrony przyrody, obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz ograniczenia wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Zgodnie z art. 72 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, ustalenia planów ogólnych i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinny zapewniać utrzymanie równowagi przyrodniczej i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. W szczególności obejmuje to:

1. Racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi – Plany ustalają programy gospodarowania gruntami, w tym terenami eksploatacji złóż kopalin, tak aby zapewnić ich efektywne i zgodne z prawem wykorzystanie.
2. Ochrona złóż kopalin – Uwzględnia się lokalizację złóż oraz bieżące i przyszłe potrzeby ich eksploatacji, tak aby zabudowa i inne przedsięwzięcia nie ograniczały możliwości wydobywania.
3. Kompleksowe rozwiązania w zakresie zabudowy i infrastruktury, w tym gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, transportu i komunikacji publicznej, a także urządzenia i kształtowania terenów zieleni.
4. Ochronę wód, gleby i gruntów rolnych przed zanieczyszczeniem, degradacją i nadmierną eksploatacją.
5. Ochronę walorów krajobrazowych i klimatu lokalnego, w tym ograniczenie zabudowy w obszarach o wysokich wartościach krajobrazowych, zachowanie ciągów widokowych i terenów zieleni.
6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi oraz ograniczanie ich skutków dla zabudowy i infrastruktury.
7. Ochronę przed zanieczyszczeniami powietrza, wód i gleby oraz ograniczenie uciążliwości wynikających z hałasu, wibracji i pól elektromagnetycznych.
8. Zasady zagospodarowania terenów zdegradowanych, obejmujące rekultywację oraz przywrócenie funkcji przyrodniczych lub użytkowych.

W Planie Ogólnym Gminy Komańcza powyższe wymogi ustawy zostały uwzględnione w sposób następujący:

- ✓ Zasady ochrony środowiska – zagospodarowanie przestrzeni jest planowane tak, aby utrzymać lub przywrócić równowagę przyrodniczą i zapewnić racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska. Uwzględniono przy tym uwarunkowania wynikające z opracowania ekofizjograficznego oraz przepisy odrębne dotyczące ochrony środowiska.
- ✓ Racjonalne wykorzystanie ziemi i ochrona gleb – preferowane jest uzupełnianie istniejącej zabudowy i ograniczenie rozproszonej zabudowy, a także ochrona gleb rolnych wysokiej jakości (III klasa). Inwestycje powodujące trwałą degradację są zabronione, z wyjątkiem przypadków dopuszczonych przepisami prawa.
- ✓ Ochrona złóż kopalin i terenów górniczych – terenów tych nie przeznaczają się pod zabudowę uniemożliwiającą eksploatację, a po zakończeniu działalności górniczej obowiązuje rekultywacja.
- ✓ Gospodarka wodna i ochrona wód – wprowadzono zasady ograniczające zabudowę na terenach zagrożonych podtopieniami i powodzią oraz promujące rozwiązania sprzyjające retencji wód.
- ✓ Ochrona krajobrazu i klimatu lokalnego – ogranicza się intensywność zabudowy w obszarach o wysokich walorach krajobrazowych, chroni ciągi widokowe i zieleni wysoką, zwiększając udział terenów zieleni w strukturze przestrzennej gminy.
- ✓ Zapobieganie ruchom masowym ziemi – na terenach zagrożonych osuwiskami nie dopuszcza się lokalizacji nowej zabudowy, z wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej, przy obowiązku przeprowadzenia badań geologiczno-inżynierskich przed inwestycją.
- ✓ Ograniczenie zanieczyszczeń i uciążliwości – obowiązują limity hałasu, wibracji i pól elektromagnetycznych oraz wymagania dotyczące stref ochronnych dla przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko.
- ✓ Obszary zdegradowane – kierunki zagospodarowania obejmują rekultywację, przywrócenie funkcji przyrodniczych lub użytkowych oraz ograniczenie dalszej degradacji, przy czym szczegółowe ustalenia określają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Takie ujęcie zapewnia zgodność Planu Ogólnego z ustawą o ochronie środowiska oraz tworzy ramy dla racjonalnego i zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego gminy.

SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA:

Plan Ogólny Gminy Komańcza określa ramy ochrony środowiska poprzez wyznaczenie profili podstawowych i dodatkowych w poszczególnych strefach funkcjonalnych. Rozwiązania te mają na celu utrzymanie równowagi przyrodniczej, ochronę gleb, wód, walorów krajobrazowych oraz zapewnienie bezpieczeństwa na terenach zagrożonych, w tym obszarach podatnych na ruchy masowe ziemi czy powódzie. Szczegółowe zasady lokalizacji inwestycji, funkcjonowania infrastruktury oraz zagospodarowania poszczególnych terenów zostaną doprecyzowane na etapie sporządzania lub aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zapewniając tym samym zgodność z przepisami prawa i zasadami zrównoważonego rozwoju.

2.7. ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ W GMINIE

☞ Podstawa prawna i metodologia obliczania zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową

Podstawę prawną opracowania Planu Ogólnego Gminy Komańcza stanowi ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi do ustawy, w tym: rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (z późn. zm.).

Zgodnie z wytycznymi rozporządzenia, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową oraz chłonność terenów niezabudowanych w poszczególnych strefach planistycznych wyrażana jest w liczbie mieszkańców.

Na mocy § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (ZAP) oblicza się według następującego wzoru:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

- ✓ **ZAP** – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,
- ✓ **$M_{(20)}$** – prognozowana liczba mieszkańców gminy w roku prognozy, powiększona o 5%,
- ✓ **PUM_0** – aktualna łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie,
- ✓ **P_{20}** – prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na jednego mieszkańca.

☞ Prognozowana liczba mieszkańców gminy

Zgodnie z § 3 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, okres prognozy obejmuje 20 lat, licząc od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane statystyczne. W analizie przyjęto dane z roku 2025, w którym liczba mieszkańców gminy wyniosła 4 003 osoby.

Prognoza demograficzna, opracowana na podstawie informacji udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny, przewiduje, że w 2045r. liczba mieszkańców gminy osiągnie 2 833 osób.

$$M_{20} = 2\,833 + 5\% \times 2\,833 = \mathbf{2\,975 \text{ osób}}$$

Zgodnie z danymi GUS, całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie, według najnowszych danych na dzień 31 grudnia 2025 r., wynosi 109 100 m².

$$PUM_0 = 109\,100 \text{ m}^2$$

☞ *Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań na jednego mieszkańca (P_{20})*

Zgodnie z § 3 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023r., prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie przypadającą na jednego mieszkańca ustala się, stosując jeden z wzorów określonych w rozporządzeniu:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

- ✓ P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,
- ✓ P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,
- ✓ P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Na rok 2025 powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła 27,3 m²/os. (P_0), natomiast w 2015 r. wynosiła 20,5 m²/os. (P_{-10}), a w 2005 r. – 19,2 m²/os. (P_{-20}).

$$P_{20} = 3 \times 27,3 \text{ m}^2/\text{os.} - 2 \times 20,5 \text{ m}^2/\text{os.} = 40,9 \text{ m}^2/\text{os.}$$

$$P_{20} = 2 \times 27,3 \text{ m}^2/\text{os.} - 19,2 \text{ m}^2/\text{os.} = 35,4 \text{ m}^2/\text{os.}$$

$$P_{20} = 40,9 \text{ m}^2/\text{os.}$$

$$ZAP = 2\,975 \text{ osób} - \frac{109\,100 \text{ m}^2}{40,9 \text{ m}^2} = 307 \text{ osób}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (ZAP) obliczone zgodnie ze wzorem w gminie Komańcza wynosi 307 osób.

Zgodnie z ust. 9 rozporządzenia, jeżeli zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, obliczone według ust. 2, jest niższe niż:

1. 1 000 w gminie, w której liczba mieszkańców, według najnowszych danych statystyki publicznej, wynosi co najmniej 5 000 – dopuszcza się przyjęcie wartości 1 000;
2. 500 w gminie, w której liczba mieszkańców, według najnowszych danych statystyki publicznej, wynosi poniżej 5 000, lecz nie mniej niż 2 000 – dopuszcza się przyjęcie wartości 500;
3. 300 w gminie, w której liczba mieszkańców, według najnowszych danych statystyki publicznej, wynosi mniej niż 2 000 – dopuszcza się przyjęcie wartości 300.

W związku z powyższym, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (ZAP) w gminie Komańcza przyjmuje się wartość **500 osób**.

Zgodnie z ust. 10, możliwe jest przyjęcie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową niż wynikającego ze wzoru określonego w ust. 2, jeżeli uzasadniają to szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej wskazane w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego lub w strategii rozwoju obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego, o której mowa w art. 120^{zi} ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 892, 1113, 1688 i 1890). W przypadku gminy Komańcza, powyższy przepis nie znajduje uzasadnienia.

2.8. CHŁONNOŚĆ TERENÓW NIEZABUDOWANYCH, W TYM LUK W ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWIE W STREFACH O KTÓRYCH MOWA W ART. 13C UST. 2 PKT 1–3 USTAWY

Wyznaczenie powierzchni luk w zabudowie

Na potrzeby określenia chłonności terenów niezabudowanych przeprowadzono analizę mającą na celu identyfikację luk w istniejącej zabudowie. Procedura obejmowała następujące etapy:

1. Za punkt wyjścia przyjęto tereny istniejącej zabudowy, zidentyfikowane na podstawie użytków zabudowanych, uwzględniając wszystkie istniejące budynki.
2. Następnie określono obszary przeznaczone w projekcie planu ogólnego pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (SJ), mieszkaniową wielorodzinną (SW) oraz zagrodową (SZ). Łączna powierzchnia tych terenów wynosi 2 630 218 m².
3. W kolejnym kroku wyznaczono powierzchnię terenów niezabudowanych poprzez obliczenie różnicy pomiędzy powierzchnią terenów przeznaczonych pod wskazane funkcje a powierzchnią istniejącej zabudowy. Uzyskana w ten sposób powierzchnia wyniosła 1 192 104 m².
4. Wyznaczone obszary poddano dalszej analizie geometrycznej w granicach działek ewidencyjnych. Z analizy wyłączono:
 - a. obszary o powierzchni mniejszej niż 200 m², uznając, że ich wielkość nie pozwala na realizację samodzielnych obiektów budowlanych, a jedynie ewentualną rozbudowę istniejącej zabudowy lub infrastruktury,
 - b. działki oznaczone użytkowaniem dr (drogi).

Po przeprowadzeniu powyższej weryfikacji **łączna powierzchnia luk w zabudowie wyniosła 1 110 870 m².**

Korekta powierzchni luk w zabudowie

Zgodnie z ust. 11 rozporządzenia, chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 ustawy, oblicza się, uwzględniając:

1. powierzchnię terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie;
2. chłonność terenów już zabudowanych w sposób najbardziej zbliżony do planowanego w danej strefie, zarówno pod względem rodzaju zabudowy, jak i nadziemnej intensywności zabudowy, z możliwością uwzględnienia prognozowanych proporcji pomiędzy funkcją mieszkaniową a innymi funkcjami.

Zgodnie z ust. 12, do obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, należy wykorzystywać dane aktualne na dzień nie wcześniejszy niż data przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy.

Jednocześnie uwzględniono wymagania art. 13d ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym przy wyznaczaniu stref planistycznych w pierwszej kolejności należy brać pod uwagę obszary, dla których obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidują możliwość realizacji funkcji mieszkaniowej, a także obszary uzupełnienia zabudowy.

W pierwszym etapie określono powierzchnię luk zlokalizowanych zarówno w granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak i w obszarach uzupełnienia zabudowy. Następnie zastosowano wskaźniki korygujące, odzwierciedlające fakt, że nie cała powierzchnia luk będzie mogła zostać wykorzystana pod zabudowę. Część terenów zostanie przeznaczona na realizację układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej, zieleni urządzonej i nieurządzonej, a także pozostanie niewykorzystana z uwagi na uwarunkowania terenowe lub geometrię działek.

		Wskaźnik korygujący luki	
Suma luk w MPZP - SJ [MJ, MU, ML, M/U, MNn, MNu, MNp, AUC (z dopuszczeniem mieszkań)]	265 622 m ²	0,7	185 935 m²
Suma luk w MPZP - SZ [MRT]	36 334 m ²	0,8	29 067 m²
Suma luk w OUZ SJ	790 427 m ²	0,6	474 256 m²
Suma luk w OUZ SW	14 240 m ²	0,6	8 544 m²
Suma luk w OUZ SZ	1 569 m ²	0,6	941 m²
SUMA	1 108 192 m ²	-	698 743 m²

Założenia dotyczące struktury funkcjonalnej zagospodarowania luk

Po skorygowaniu powierzchni luk określono przewidywany udział funkcji mieszkaniowej w poszczególnych grupach terenów.

Dla terenów objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego odpowiadających strefie SJ (oznaczenia: MJ, MU, ML, M/U, MNn, MNu, MNp oraz AUC z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej) przyjęto, że 70% powierzchni zostanie wykorzystane pod zabudowę mieszkaniową, natomiast pozostała część będzie przeznaczona na realizację usług towarzyszących.

Analogiczny udział (70%) przyjęto dla terenów zabudowy zagrodowej objętych MPZP, uwzględniając możliwość realizacji zabudowy gospodarczej, inwentarskiej oraz usług związanych z agroturystyką.

W odniesieniu do terenów położonych w obszarach uzupełnienia zabudowy przyjęto udział funkcji mieszkaniowej na poziomie 60%, zakładając możliwość przeznaczenia pozostałej części terenów na usługi, infrastrukturę techniczną, komunikację, tereny zieleni, zabudowę rekreacji indywidualnej oraz inne funkcje dopuszczalne w ramach wielofunkcyjności stref planistycznych, na etapie planów miejscowych czy decyzji o warunkach zabudowy.

Założenia podziału terenów w lukach:			Powierzchnia	Udział w powierzchni	Powierzchnia docelowa
1	MPZP	SJ	185 935 m ²	0,7	130 154 m²
2	MPZP	SZ	29 067 m ²	0,7	20 347 m²
3	OUZ	SJ	474 256 m ²	0,6	284 553 m²
4	OUZ	SW	8 544 m ²	0,6	5 126 m²

5	OUZ	SZ	941 m ²	0,6	565 m ²
SUMA			698 743 m ²	-	440 745 m ²

Określenie chłonności terenów

W celu oszacowania chłonności terenów zabudowanych o parametrach najbardziej zbliżonych do planowanych przeanalizowano istniejącą zabudowę oraz wielkości działek występujące w poszczególnych miejscowościach gminy. Na podstawie uzyskanych wyników określono uśrednione wartości wskaźników intensywności zabudowy.

Przyjęto następujące wartości:

- ✓ zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna - 0,3,
- ✓ zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - 1,0,
- ✓ zabudowa zagrodowa - 0,3.

Na tej podstawie oszacowano szacunkową nadziemną intensywność zabudowy:

- ✓ dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: $414\,707\text{ m}^2 \times 0,3 = 124\,412\text{ m}^2$,
- ✓ dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: $5\,126\text{ m}^2 \times 1,0 = 5\,126\text{ m}^2$,
- ✓ dla zabudowy zagrodowej: $20\,912\text{ m}^2 \times 0,3 = 6\,274\text{ m}^2$.

Na podstawie przyjętych założeń określono **łącną szacunkową chłonność terenów, wyrażoną powierzchnią użytkową zabudowy**, na poziomie **135 812 m²**. Ponieważ chłonność terenów mieszkaniowych wyrażana jest liczbą potencjalnych mieszkańców, uzyskaną powierzchnię użytkową podzielono przez prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań przypadającą na jednego mieszkańca (wskaźnik $P_{20} = 40,9\text{ m}^2/\text{osobę}$). W rezultacie oszacowano chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych zlokalizowanych w lukach zabudowy na poziomie 3 320 mieszkańców.

2.9. PORÓWNANIE ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ Z CHŁONNOŚCIĄ TERENÓW MIESZKANIOWYCH NIEZABUDOWANYCH, W TYM LUK W ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWIE

Zgodnie z §3 ust. 9 pkt 2 rozporządzenia, jeżeli obliczone zgodnie z §3 ust. 2 zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową jest niższe niż 500 osób, a liczba mieszkańców gminy według najnowszych danych statystyki publicznej wynosi mniej niż 5 000 i nie mniej niż 2 000, dopuszcza się przyjęcie wartości zapotrzebowania na poziomie 500 osób. Z uwagi na spełnienie powyższych przesłanek, dla Gminy Komańcza przyjęto zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w wysokości **500 osób**.

Stosownie do art. 13d ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plan ogólny powinien wyznaczać strefy planistyczne oznaczone symbolami **SW** (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną), **SJ** (strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną) oraz **SZ** (strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową), w których łączna chłonność terenów niezabudowanych nie może być niższa niż 70% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz nie może przekraczać 130% tej wartości. Dla Gminy Komańcza oznacza to konieczność zapewnienia chłonności w przedziale od **350 do 650 osób**.

Przeprowadzona analiza wykazała, że chłonność terenów niezabudowanych, obejmujących obszary uzupełnienia zabudowy oraz luki w istniejącej zabudowie, wynosi **3 320 osób**, a zatem znacząco przekracza maksymalny próg odpowiadający 130% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową.

W związku z powyższym zastosowanie znajduje art. 13d ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym w przypadku, gdy suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, przekracza 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 ustawy, wyłącznie na tych obszarach, bez konieczności wyznaczania ich na pozostałym obszarze gminy.

Mając na uwadze wyniki przeprowadzonych analiz oraz obowiązujące przepisy prawa, w Planie Ogólnym Gminy Komańcza nie wyznacza się dodatkowych stref planistycznych umożliwiających realizację funkcji mieszkaniowej poza terenami objętymi obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obszarami uzupełnienia zabudowy oraz terenami istniejącej zabudowy.

3.0. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN:

3.1. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN WYZNACZENIA STREF PLANISTYCZNYCH W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM, W TYM PRZEDSTAWIENIE OBLICZEŃ POTWIERDZAJĄCYCH SPEŁNIENIE WARUNKU, O KTÓRYM MOWA W ART. 13D UST. 1 ALBO 3

Zgodnie z art. 13d ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, powinny być wyznaczane w pierwszej kolejności na obszarach, dla których obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidują przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, na terenach uzupełnienia zabudowy oraz na obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie. Przy wyznaczaniu stref uwzględnia się również uwarunkowania wskazane w art. 13b ustawy.

➤ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie gminy Komańcza obowiązuje 10 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego:

- ✓ MPZP „Smolnik IV” - uchwalony Uchwałą Nr IV/23/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 8,12ha.
- ✓ MPZP „Komańcza I” - uchwalony Uchwałą Nr IV/24/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 0,72ha
- ✓ MPZP „Komańcza II” - uchwalony Uchwałą Nr IV/25/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 0,80ha.
- ✓ MPZP „Wysoczany I” – uchwalony Uchwałą Nr IV/26/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 3,80ha.
- ✓ MPZP „Wisłok Wielki I” - uchwalony Uchwałą Nr IV/27/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 0,90ha.
- ✓ MPZP „Łupków III” - uchwalony Uchwałą Nr IV/28/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 1,08ha.
- ✓ MPZP „Łupków II” - uchwalony Uchwałą Nr IV/29/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 3,60ha.
- ✓ MPZP wsi Rzepedź o nazwie „Rzepedź I” - uchwalony Uchwałą Nr IV/30/2003 Rady Gminy Komańcza z dnia 18 marca 2003r. Powierzchnia planu: około 60,00ha.

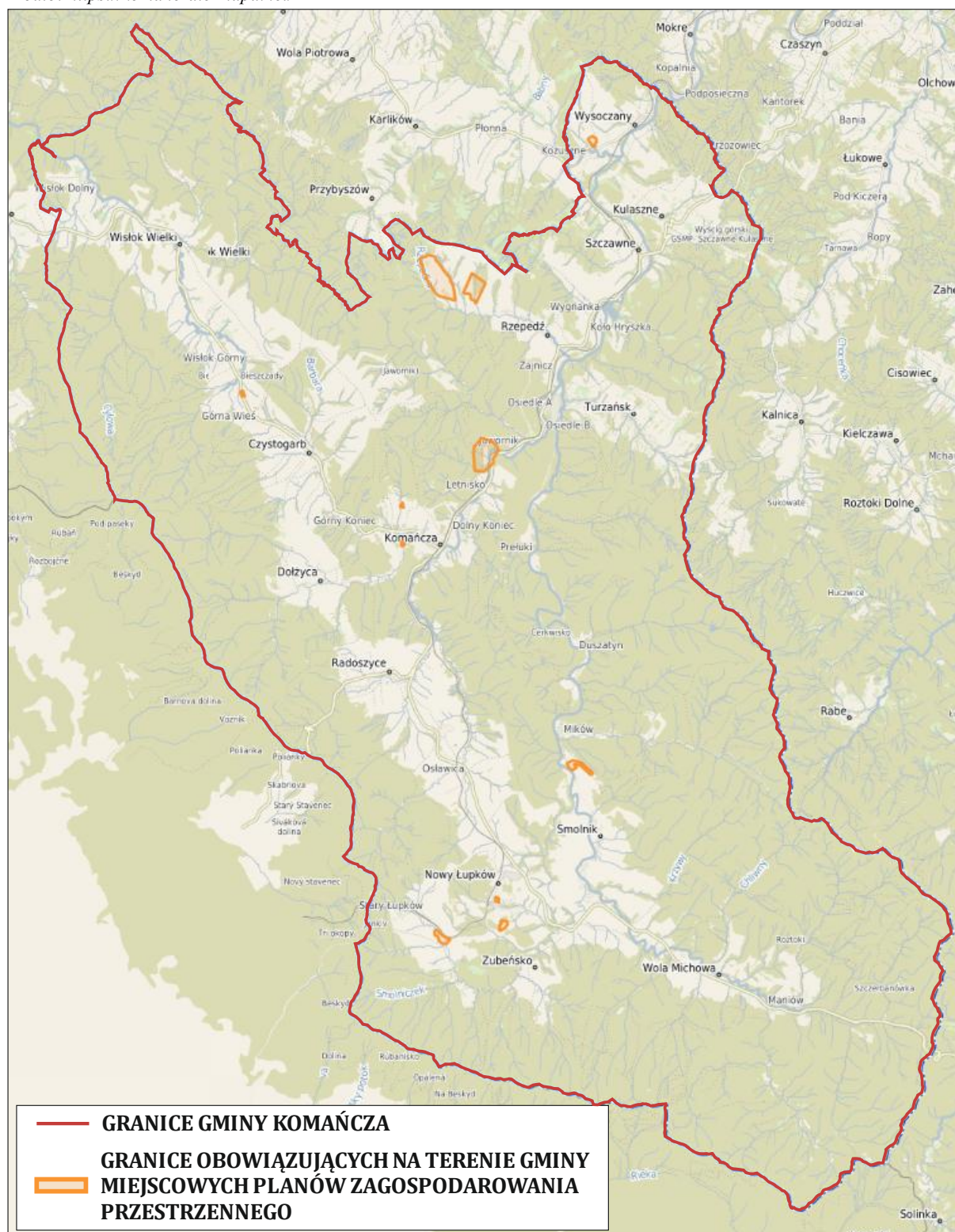
- ✓ MPZP p.n. „ŁUPKÓW – I/2004” terenu położonego w gminie Komańcza - uchwalony Uchwałą Nr XXXVIII/232/06 Rady Gminy Komańcza z dnia 20 października 2006r. Powierzchnia planu: około 6,27ha.
- ✓ MPZP TERENÓW ZŁOŻA PIASKOWCÓW CERGOWSKICH KOMAŃCZA – JAWORNIK GMINA KOMAŃCZA WOJEWÓDZTWO PODKARPACKI - uchwalony Uchwałą Nr XXXVIII/165/2013 Rady Gminy Komańcza z dnia 16 maja 2013r. Powierzchnia planu: 41,5620ha.

Planami objęto części miejscowości: Smolnik, Komańcza, Wysoczany, Rzepedź, Jawornik, Wiśłok Wielki i Łupków. Plany miejscowe obejmują około 0,33% powierzchni całej gminy.

MPZP obejmują tereny z przeznaczeniem na różne funkcje, tj.: tereny rekreacji, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług, tereny zadrzewień, tereny rolnicze, tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni wysokiej, tereny cmentarza nieczynnego, tereny komunikacji, tereny zabudowy mieszkaniowej, teren usług sportu, obszar mieszkalno – usługowy, obszar gospodarstw agroturystycznych, obszar usług, obszar usług turystyki, obszar istniejących lasów, obszar zadrzewień, obszar zieleni nieurządzonej z możliwością dolesień, obszar zielenie nieurządzonej z ograniczonym prawem zabudowy, obszar użytków rolnych z ograniczonym prawem zabudowy, obszar użytków rolnych bez prawa zabudowy, obszar komunikacji, teren usług rekreacyjno-sportowych, obszar wód płynących, teren zieleni nieurządzonej, teren zakładu górniczego, teren zwałowiska wewnętrznego, teren eksploatacji powierzchniowej, tereny lasów, tereny rolnicze, tereny wód śródlądowych, teren drogi publicznej, teren drogi wewnętrznej, teren kolejowy. Tereny objęte planami miejscowymi stanowią niewielki procent w zagospodarowaniu gminy Komańcza.

Ryc. 23. Obowiązujące w granicach administracyjnych Gminy Komańcza Miejsce Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Źródło: <https://komancza.e-mapa.net/>

W ramach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej jako przeznaczenie podstawowe, z dopuszczeniem lokalizacji usług nieszkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Obszar tych terenów zajmuje około **31,0482ha**.

Powierzchnia terenów niezabudowanych w obrębie terenów przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową wynosi **29,6116ha**.

Przyjęte w dotychczasowych dokumentach planistycznych przeznaczenia terenów stanowią punkt odniesienia przy określaniu kierunków rozwoju zabudowy mieszkaniowej w Planie Ogólnym. Rozmieszczenie i skala tych terenów zostały zweryfikowane w oparciu o analizę uwarunkowań demograficznych, prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz ograniczeń wynikających z ochrony środowiska, walorów krajobrazowych i istniejącej infrastruktury technicznej.

Tab. 32. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową w obowiązujących planach, ze wskazaniem ich powierzchni oraz powierzchni luk (niezabudowanej części terenu).

/Źródło: opracowanie własne/

MPZP	Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową w obowiązujących MPZP	Strefa w POG (zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa)	Powierzchnia [m ²]	Powierzchnia luki (niezabudowana część terenu) [m ²]
MPZP terenów złoża piaskowców cergowskich Komańcza-Jawornik	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
MPZP „Wysoczany I”	ML teren zabudowy rekreacyjno-wypoczynkowej (z dopuszczeniem budownictwa jednorodzinnego)	13SJ	25 639	25 639
	K droga wewnętrzna dojazdowa		3 702	3 702
	MU teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej	12SJ	4 306	0
MPZP „Komańcza I”	M/U teren zabudowy mieszkaniowo-usługowo-rekreacyjnej	11SJ	5 803	5 803
MPZP „Łupków I/2004”	MNp teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług (pensjonat)	10SJ	9 379	9 379
MPZP „Rzepedź I”	MNu obszar mieszkalno-usługowy	9SJ	56 504	56 504
	Kd2		3 354	3 354
	MNu obszar mieszkalno-usługowy	8SJ	65 829	65 454
	Kd2		1 465	0
	AUC Obszar usług (dopuszczenie mieszkań o powierzchni do 50% pow. usług)	7SJ	10 414	10 414
	AUC Obszar usług (dopuszczenie mieszkań o powierzchni do 50% pow. usług)	6SJ	2 287	2 287
	MRT Obszar	1SZ	36 522	36 522

	<i>gospodarstw agroturystycznych</i>			
MPZP „Komańcza II”	MNn teren zabudowy mieszkaniowej	5SJ	5 711	5 711
MPZP „Wisłok Wielki I”	MJ teren zabudowy mieszkaniowej	4SJ	8 879	8 299
MPZP „Smolnik IV”	US-R2 teren usług sportowo-rekreacyjnych (dopuszczenie lokalizacji budynku mieszkaniowo-usługowego i technicznego, w południowej części terenu)	3SJ	927	0
	MU teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej	2SJ	30 085	30 085
	KD teren komunikacji		1 745	1 157
Łupków II	MJ	1SJ	37 285	37 285
	KD		2 059	981
Łupków III	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

W projekcie Planu Ogólnego Gminy Komańcza dokonano podziału obszaru gminy na strefy planistyczne zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz aktów wykonawczych. Przyjęty sposób wyznaczenia stref uwzględnia wyniki przeprowadzonych analiz dotyczących chłonności terenów, granic obszaru zabudowy oraz istniejących uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych. Celem zastosowanego rozwiązania jest zapewnienie racjonalnego gospodarowania przestrzenią, zachowanie spójności struktury osadniczej gminy, stworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz ograniczenie zjawiska rozpraszania zabudowy na terenach otwartych.

Wyznaczone strefy planistyczne stanowią podstawę prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Określają one kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów, zasady kształtowania zabudowy oraz sposób rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, społecznych, gospodarczych i infrastrukturalnych.

W granicach Gminy Komańcza wyznaczono następujące strefy planistyczne:

- ✓ **SW** – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- ✓ **SJ** – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- ✓ **SZ** – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- ✓ **SU** – strefa usługowa,
- ✓ **SP** – strefa gospodarcza,
- ✓ **SR** – strefa produkcji rolniczej,
- ✓ **SI** – strefa infrastrukturalna,
- ✓ **SN** – strefa zieleni i rekreacji,
- ✓ **SC** – strefa cmentarzy,
- ✓ **SG** – strefa górnictwa,
- ✓ **SO** – strefa otwarta,
- ✓ **SK** – strefa komunikacyjna.

Dla poszczególnych stref planistycznych określono wartości wskaźników i parametrów urbanistycznych wymaganych przepisami prawa, obejmujących w szczególności minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną intensywność zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy oraz maksymalny udział powierzchni zabudowy.

Dla stref **SG** oraz **SK** nie ustalono minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, z wyjątkiem terenów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Smolnik IV („US-R2 – teren usług sportowo-rekreacyjnych” – lotnisko) oraz Łupków I/2004 („KS – teren parkingu”). Parametru tego nie określono również dla stref **SO**, z wyłączeniem obszarów obejmujących istniejącą zabudowę Nadleśnictw, dla których ustalono odpowiednie wartości wskaźników.

Z kolei parametrów dotyczących maksymalnego udziału powierzchni zabudowy nie wyznaczono dla stref **SC**, z wyjątkiem terenów obejmujących istniejące cerkwie, kościoły i kaplice, dla stref **SO**, z wyjątkiem obszarów obejmujących istniejące lub projektowane obiekty Nadleśnictw, oraz dla stref **SI**, z wyjątkiem terenów, na których występują budynki ujawnione w ewidencji budynków, w szczególności oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków i wody oraz inne obiekty infrastruktury technicznej. Analogiczne rozwiązanie przyjęto dla części stref **SN**, obejmujących tereny z istniejącymi obiektami ujętymi w ewidencji budynków, obiektami zrealizowanymi na podstawie zgłoszenia lub obszarami, na których dopuszczono sporadyczną realizację zabudowy rekreacyjnej.

Przy ustalaniu parametrów i wskaźników urbanistycznych uwzględniono wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych oraz wydawania wypisów i wyrysów z tego planu (z późn. zm.). Przyjęte wartości zapewniają zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi i biologicznie czynnymi, sprzyjają ochronie walorów środowiska oraz umożliwiają realizację zasad zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Zakres dopuszczalnego zagospodarowania w poszczególnych strefach może różnić się w zależności od przypisanego profilu funkcjonalnego dodatkowego, a także przyjętych parametrów i wskaźników urbanistycznych. Szczegółowe zestawienie wszystkich stref planistycznych wraz z określeniem profilu podstawowego i profili dodatkowych przedstawiono w załączniku graficznym do niniejszego uzasadnienia.

Parametry oraz wskaźniki urbanistyczne przypisane do poszczególnych stref planistycznych zostały zapisane w zbiorze danych przestrzennych sporządzonym w formacie **GML**, obejmującym w szczególności:

- ✓ granice obszaru objętego Planem Ogólnym Gminy Komańcza,
- ✓ granice wyznaczonych stref planistycznych,
- ✓ granice obszarów uzupełnienia zabudowy,
- ✓ dokument formalny planu ogólnego.

Analizy oraz obliczenia sporządzone na potrzeby stosowania art. 13d ust. 1 i ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przedstawiono w częściach uzasadnienia dotyczących bilansu terenów, tj. w rozdziałach **2.7**, **2.8**, **2.9** oraz **3.2**.

3.2. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN WYZNACZENIA OBSZARU UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY LUB OBSZARU ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ W GRANICACH OKREŚLONYCH W PLANIE OGÓLNYM – W PRZYPADKU ICH WYZNACZENIA

➤ **OBSZAR UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY (OUZ)**

Wyznaczenie obszaru uzupełnienia zabudowy stanowi jeden z instrumentów realizacji polityki przestrzennej gminy, służący racjonalnemu kształtowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zapewnieniu ładu przestrzennego. Celem jego wyznaczenia jest przede wszystkim ukierunkowanie rozwoju nowej zabudowy na tereny pozostające w bezpośrednim

związku z istniejącymi strukturami osadniczymi, co sprzyja efektywnemu wykorzystaniu już zagospodarowanych obszarów oraz ogranicza rozpraszanie zabudowy na terenach niezurbanizowanych i otwartych.

Przy określaniu granic obszaru uzupełnienia zabudowy uwzględniono istniejący sposób zagospodarowania przestrzeni oraz możliwość harmonijnego rozwoju zabudowy w nawiązaniu do obecnych układów funkcjonalnych i przestrzennych. Istotnym kryterium była również dostępność infrastruktury technicznej i układu komunikacyjnego lub możliwość ich zapewnienia w sposób uzasadniony ekonomicznie i organizacyjnie. Jednocześnie uwzględniono potrzebę zachowania ciągłości terenów otwartych, ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz racjonalnego gospodarowania przestrzenią zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wyznaczenie obszaru uzupełnienia zabudowy pozostaje zgodne z założeniami prowadzenia polityki przestrzennej gminy określonymi w ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Rozwiązanie to wpisuje się w ustawowe cele planowania przestrzennego, obejmujące zapewnienie ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju oraz tworzenie warunków dla racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Sposób wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy oraz zakres przyjętych ustaleń odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729). Granice obszaru zostały określone z uwzględnieniem kryteriów i metod wskazanych w przepisach wykonawczych, co zapewnia zgodność opracowania z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz spójność przyjętych rozwiązań planistycznych.

Obszary Uzupełnienia Zabudowy (OUZ) wyznaczono zgodnie z zasadami określonymi w § 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy. Procedura wyznaczania OUZ obejmowała następujące etapy:

1. Określenie zgrupowań budynków:

W pierwszym etapie wyznaczono zgrupowania obejmujące co najmniej pięć budynków, przy czym odległość pomiędzy obrysem każdego budynku a obrysem co najmniej jednego innego budynku należącego do tego samego zgrupowania nie przekraczała 100 m. Analizą objęto budynki sklasyfikowane zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT), zaliczane do następujących kategorii:

- ✓ 101 – budynki przemysłowe,
- ✓ 103 – budynki handlowo-usługowe,
- ✓ 105 – budynki biurowe,
- ✓ 106 – budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej,
- ✓ 107 – budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe,
- ✓ 109 – pozostałe budynki niemieszkalne,
- ✓ 110 – budynki mieszkalne.

2. Wyznaczenie granic obszarów:

Dla zidentyfikowanych zgrupowań budynków wyznaczono granice obszarów poprzez poprowadzenie linii w odległości 50 m od obrysów budynków tworzących dane zgrupowanie.

3. Uwzględnienie obszarów uzupełniających:

Do wyznaczonych obszarów włączono dodatkowo powierzchnie o wielkości nieprzekraczającej 5 000 m², całkowicie otoczone granicami wyznaczonymi zgodnie z zasadą określoną w poprzednim etapie. Rozwiązanie to pozwoliło na wyeliminowanie niewielkich enklaw oraz zapewnienie ciągłości przestrzennej wyznaczanych obszarów.

4. Wyznaczenie strefy wewnętrznej:

W granicach otrzymanych obszarów wyznaczono wewnętrzną linię odsuniętą o 40 m od granicy zewnętrznej, służącą do określenia strefy wewnętrznej Obszaru Uzupełnienia Zabudowy.

5. Wyznaczenie ostatecznych granic OUZ:

Ostateczny zasięg Obszaru Uzupełnienia Zabudowy określono poprzez wyłączenie terenów położonych pomiędzy granicą zewnętrzną a wyznaczoną linią wewnętrzną, zgodnie z metodologią określoną w rozporządzeniu. Uzyskany w ten sposób obszar stanowił podstawę do dalszej analizy oraz jego weryfikacji z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych i funkcjonalnych.

Wyznaczenie obszaru uzupełnienia zabudowy (OUZ) w granicach gminy Komańcza przeprowadzono w oparciu o dane pozyskane ze starostwa powiatowego, zawarte w zbiorze „Gmina-Komańcza GML 31_07_2025.zip”. Na podstawie warstw „EGB_Budynki” dokonano selekcji obiektów budowlanych według klasyfikacji określonej w kolumnie „rodzaj wg KŚT”:

- ✓ budynki przemysłowe („p”),
- ✓ budynki handlowo - usługowe („h”),
- ✓ budynki biurowe („b”),
- ✓ budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej („z”),
- ✓ budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe („k”),
- ✓ pozostałe budynki niemieszkalne („i”),
- ✓ budynki mieszkalne („m”).

Łącznie do procesu wyznaczania OUZ wykorzystano 1 596 obiektów budowlanych.

Proces wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy przeprowadzono z zastosowaniem „Wtyczki APP 2” oraz narzędzia „Wyznaczanie OUZ”. W wyniku wykonanych analiz wygenerowano następujące materiały wynikowe:

- ✓ „Obszar Uzupełnienia Zabudowy_1”,
- ✓ „Budynki.gml” – w folderze „Dokumentacja”,
- ✓ „Obszar Uzupełnienia Zabudowy – wyjściowy.gml” – w folderze „Dokumentacja”.

W pracach nad wyznaczeniem obszarów uzupełnienia zabudowy w Planie Ogólnym Gminy Komańcza wykorzystano dane pochodzące z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, przy czym zapewniono ich aktualność na dzień nie wcześniejszy niż data przystąpienia do sporządzania planu ogólnego.

Wyznaczone obszary uzupełnienia zabudowy, określone na podstawie zidentyfikowanych skupisk istniejącej zabudowy, zostały następnie poddane szczegółowej analizie i weryfikacji z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych oraz funkcjonalno-użytkowych. Istotnym elementem oceny była również ich zgodność z przyjętą polityką przestrzenną gminy oraz kierunkami zagospodarowania przestrzennego wynikającymi z dokumentów strategicznych.

W przypadkach, w których stwierdzono istnienie uzasadnionych przesłanek planistycznych, dopuszczono korektę polegającą na rozszerzeniu granic pierwotnie wyznaczonych obszarów uzupełnienia zabudowy, opracowanych zgodnie z wymaganiami obowiązującego rozporządzenia. Każdorazowe poszerzenie granic uwzględniało indywidualne uwarunkowania lokalne oraz cele polityki przestrzennej gminy, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z przepisami prawa.

Jednocześnie zapewniono, że powierzchnia wyznaczonych obszarów nie przekracza maksymalnych wartości określonych w obowiązujących przepisach, wyliczanych zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu regulującym sposób wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy, tj.:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

- ✓ P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1, w wyniku rozszerzenia ich granic,
- ✓ P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3,
- ✓ P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1.

$$P_p = 25\% * (5\,124\,414,66 - 1\,652\,712,72)$$

$$P_p = 25\% * 3\,471\,701,94$$

$$P_p = 867\,925,48 \text{ m}^2$$

Na użytkach rolnych klas I–III położonych poza granicami administracyjnymi miast rozszerzenie granic OUZ jest dopuszczalne wyłącznie na obszarach wyznaczonych zgodnie z ust. 1 pkt 1–3, położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej, z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad, zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (*j.t. Dz. U. z 2025r. poz. 889 z późn. zm.*).

W Planie Ogólnym Gminy Komańcza wyznaczono Obszar Uzupełnienia Zabudowy, który obejmuje powierzchnię **165,2713ha** (zgodnie z §1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy). Jego granice zostały określone z uwzględnieniem istniejącej struktury zabudowy oraz faktycznego zagospodarowania terenu, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi planowania przestrzennego.

W trakcie opracowywania planu dokonano szczegółowej weryfikacji wyznaczonego obszaru pod kątem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, środowiskowych oraz przyjętej polityki przestrzennej gminy. W wyniku tej analizy obszar został zarówno rozszerzony, jak i ograniczony, zgodnie z możliwościami określonymi w § 1 ust. 4 i ust. 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024r. Rozszerzenie obszaru nie przekroczyło maksymalnej powierzchni możliwej do uwzględnienia zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu, a jego wielkość wyniosła **86,7925ha** (z czego faktycznie wykorzystano **86,5730ha**). Natomiast ograniczenia obejmowały łącznie **28,7728ha** i dotyczyły:

- ✓ obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego Q_{1%} i Q_{10%},
- ✓ obszarów gruntów zmeliorowanych,
- ✓ terenów osuwiskowych (aktywnych, okresowo aktywnych oraz nieaktywnych),
- ✓ terenów i obszarów górniczych,
- ✓ gruntów rolnych klas III oraz gruntów o użytkach: Ls, Lz, Wp, Ws, Wsr,
- ✓ siedlisk przyrodniczych (zgodnie z zatwierdzonymi i niezatwierdzonymi PO/PZO),
- ✓ części krajobrazów priorytetowych (tj. krajobrazy leśne z przewagą siedlisk lasowych/3b),
- ✓ części złóż kopalin (oprócz złoża wód leczniczych „Komańcza źr. nr 1”, ze względu na istniejącą zabudowę i rodzaj kopaliny),
- ✓ cmentarzy oraz stref bezpośrednich sanitarnych o szerokości 50 m od ich granic,
- ✓ tereny komunikacji i infrastruktury technicznej, obejmujące:

- drogi wojewódzkie,
 - tereny kolejowe, w tym linie kolejowe,
 - infrastrukturę gazową, w szczególności gazociąg wysokiego ciśnienia wraz ze strefą kontrolowaną o szerokości 12,0 m oraz infrastrukturą towarzyszącą, w tym zabezpieczeniami zlokalizowanymi na terenach osuwiskowych,
 - infrastrukturę elektroenergetyczną, obejmującą stację elektroenergetyczną 110/30/15 kV (GPZ) oraz stacje transformatorowe,
 - maszty telekomunikacyjne.
- ✓ części działek ewidencyjnych, których parametry geometryczne uniemożliwiały racjonalne zagospodarowanie poprzez lokalizację zabudowy lub których objęcie Obszarem Uzupełnienia Zabudowy pozostawałoby w sprzeczności z lokalnymi uwarunkowaniami przestrzennymi oraz celami polityki przestrzennej gminy.

W trakcie analiz stwierdzono, że stanowiska archeologiczne o charakterze kurhanów, grodzisk, cerkwisk oraz dworów obronnych zlokalizowane są poza granicami wyznaczonych Obszarów Uzupełnienia Zabudowy. W związku z tym nie zachodziła konieczność wprowadzania dodatkowych wyłączeń z tego tytułu.

Ponadto pozostawiono bez zmian obszary uzupełnienia zabudowy wygenerowane zgodnie z §1 ust. 3 rozporządzenia dla terenów objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla tych obszarów nie przewidziano ich dalszego rozszerzania.

W procesie wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy oraz terenów istniejącej zabudowy dokonano również korekty ich granic poprzez wyeliminowanie fragmentów o nieregularnym przebiegu, niedostosowanym do granic oraz geometrii działek ewidencyjnych.

Ostatecznie, po uwzględnieniu wszystkich korekt, wyznaczony **Obszar Uzupełnienia Zabudowy** obejmuje łączną powierzchnię **223,0715ha**. Taki sposób wyznaczenia obszaru pozwala na kontynuację rozwoju zabudowy w sposób uporządkowany, zachowując spójność przestrzenną gminy oraz zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju.

➤ OBSZAR ZABUDOWY ŚRÓDMIEJSKIEJ

W Planie Ogólnym Gminy Komańcza Obszaru Zabudowy Śródmiejskiej nie zostały wskazane.

3.3. WYJAŚNIENIE PRZYCZYN USTALENIA GMINNYCH STANDARDÓW URBANISTYCZNYCH W ZAKRESIE OKREŚLONYM W PLANIE OGÓLNYM

Zgodnie z art. 13e ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w projekcie planu ogólnego określono lokalne standardy urbanistyczne dla poszczególnych stref planistycznych. Standardy te zostały ustalone z uwzględnieniem wymagań wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz specyfiki zagospodarowania przestrzennego gminy.

W ramach lokalnych standardów urbanistycznych przypisano poszczególnym strefom planistycznym właściwe profile funkcjonalne oraz określono parametry i wskaźniki urbanistyczne, obejmujące w szczególności maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział

powierzchni biologicznie czynnej – w odniesieniu do stref, dla których obowiązek jego określenia wynika z przepisów ustawy.

Przy ustalaniu wartości poszczególnych parametrów i wskaźników urbanistycznych uwzględniono obowiązujące przepisy prawa, ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz istniejące uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne gminy. Wartości wskaźników zostały określone w oparciu o analizę dotychczasowego zagospodarowania, charakter istniejącej zabudowy oraz kierunki rozwoju przestrzennego przyjęte w projekcie planu ogólnego. Przy ich wyznaczaniu uwzględniono również potrzebę zachowania ładu przestrzennego, zapewnienia racjonalnego wykorzystania terenów oraz dostosowania parametrów zabudowy do lokalnych uwarunkowań środowiskowych i krajobrazowych.

W odniesieniu do minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej przyjęto wartości zgodne z wymaganiami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa, w tym rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2023 r. w sprawie sposobu ustalania wymagań dotyczących nowej zabudowy i zagospodarowania terenu w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758, z późn. zm.), uwzględniając jednocześnie charakter poszczególnych stref planistycznych oraz ich przewidywane przeznaczenie.

Wyznaczenie stref planistycznych stanowi podstawowy element prowadzenia polityki przestrzennej gminy oraz narzędzie służące racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią. Ustalone strefy wyznaczają ramy przyszłego zagospodarowania terenów i będą stanowiły podstawę zarówno do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jak i do wydawania decyzji o warunkach zabudowy – w zakresie oraz na zasadach określonych w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przyjęty podział uwzględnia istniejący sposób zagospodarowania, uwarunkowania środowiskowe oraz kierunki rozwoju gminy, zapewniając zachowanie ciągłości dominujących funkcji przestrzennych oraz możliwość ich harmonijnego rozwoju.

W szczególności należy wskazać, że możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy jest uzależniona od spełnienia przesłanek określonych w ustawie, w tym od położenia terenu w obszarze uzupełnienia zabudowy, jeżeli wymóg ten wynika z obowiązujących przepisów. Tym samym ustalenie Planu Ogólnego stanowi istotny element kształtowania zasad realizacji nowej zabudowy na obszarze gminy oraz zapewnienia spójności prowadzonej polityki przestrzennej.

Struktura wyznaczonych stref planistycznych odpowiada obecnemu charakterowi gminy. Największy udział powierzchniowy stanowią strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz strefy otwarte, co odzwierciedla istniejący model osadnictwa, znaczący udział terenów rolnych i leśnych oraz potrzebę ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych.

W projekcie Planu Ogólnego nie określono lokalnych standardów urbanistycznych w zakresie zapewnienia dostępności infrastruktury społecznej. Rozwiązanie to wynika z przeprowadzonych analiz, które wykazały, że istniejąca sieć obiektów infrastruktury społecznej zaspokaja obecne potrzeby mieszkańców, a jednocześnie w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy zachowano odpowiednie rezerwy terenowe umożliwiające dalszy rozwój usług publicznych. Rozmieszczenie istniejących i planowanych terenów przeznaczonych pod realizację funkcji publicznych zapewnia ich odpowiednią dostępność dla mieszkańców oraz stwarza warunki do dalszego rozwoju gminy.

Dla każdej strefy planistycznej określono profil funkcjonalny obejmujący funkcję podstawową oraz funkcje uzupełniające, dopuszczone zgodnie z przepisami ustawy. Szczegółowe zestawienie stref planistycznych wraz z przypisanymi profilami funkcjonalnymi przedstawiono w formie tabelarycznej i stanowi ono integralny element uzasadnienia projektu planu ogólnego.

Parametry oraz wskaźniki urbanistyczne odnoszące się do poszczególnych stref planistycznych zostały zapisane w zbiorze danych przestrzennych sporządzonym w formacie GML, stanowiącym część dokumentacji projektu planu ogólnego.

Załączniki**1. Wykaz stref planistycznych wyznaczonych na obszarze gminy Komańcza – forma tabelaryczna.**

Ponadto informuje się, że część graficzna uzasadnienia, z uwagi na zakres opracowania oraz konieczność zapewnienia jego czytelności i przejrzystości, została podzielona na następujące arkusze:

- ✓ Arkusz Nr 1 - Strefy planistyczne.
- ✓ Arkusz Nr 1A - Uwarunkowania część 1 (osuwiska, surowce mineralne, zagrożenie powodziowe, grunty zmeliorowane).
- ✓ Arkusz Nr 1B - Uwarunkowania część 2 (grunty chronione).
- ✓ Arkusz Nr 1C - Uwarunkowania część 3 (formy ochrony przyrody).
- ✓ Arkusz Nr 1D - Uwarunkowania część 4 (siedliska przyrodnicze).
- ✓ Arkusz Nr 1E - Uwarunkowania część 5 (jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych).
- ✓ Arkusz Nr 1F - Uwarunkowania część 6 (zabytki).
- ✓ Arkusz Nr 1G - Uwarunkowania część 7 (lasy).
- ✓ Arkusz Nr 1H - Uwarunkowania część 8 (MPZP, komunikacja, infrastruktura techniczna, cmentarze).
- ✓ Arkusz Nr 1I - Uwarunkowania część 9 (audyt krajobrazowy).

Spis rycin

Ryc. 1. Lokalizacja Gminy Komańcza na tle kraju, województwa i powiatu.	5
Ryc. 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Komańcza – Uwarunkowania przyrodnicze i infrastrukturalne.	8
Ryc. 3. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Obszary Chronionego Krajobrazu.....	18
Ryc. 4. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Obszarów Specjalnej Ochrony Natura 2000..	23
Ryc. 5. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Specjalnych Obszarów Ochrony Natura 2000.....	26
Ryc. 6. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Parków Krajobrazowych.....	36
Ryc. 7. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Rezerwatów Przyrody.....	44
Ryc. 8. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Pomników Przyrody.....	47
Ryc. 9. Położenie terenu Gminy Komańcza na tle Korytarzy Ekologicznych.	49
Ryc. 10. Orientacyjna lokalizacja gminy Komańcza względem korytarzy migracji zwierząt wg projektu pn. „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne”.....	53
Ryc. 11. Położenie Gminy Komańcza względem obszarów zagrożenia powodziowego.	56
Ryc. 12. Lokalizacja Gminy Komańcza na tle osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi.	60
Ryc. 13. Położenie Gminy Komańcza względem Głównych i Lokalnych Zbiorników Wód Podziemnych.	63
Ryc. 14. Położenie terenu Gminy Komańcza względem JCWP RW.	75
Ryc. 15. Schemat krążenia JCWPd Nr 152.....	77
Ryc. 16. Schemat krążenia wód podziemnych Nr 168.	78
Ryc. 17. Położenie terenu Gminy Komańcza względem JCWPd.....	79
Ryc. 18. Lokalizacja Gminy Komańcza względem terenów i obszarów górniczych.	92
Ryc. 19. Lokalizacja Gminy Komańcza względem złóż kopalin naturalnych.....	98
Ryc. 20. Obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji - gmina Komańcza.	115

Ryc. 21. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (mapa pogładowa).	116
Ryc. 22. Lokalizacja Gminy Komańcza względem zidentyfikowanych krajobrazów.	132
Ryc. 23. Obowiązujące w granicach administracyjnych Gminy Komańcza Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.	153

Spis tabel

Tab. 1. Obszary funkcjonalne występujące w Gminie Komańcza – wiodące kierunki zagospodarowania oraz zasady i warunki zagospodarowania.....	12
Tab. 2. Charakterystyka pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Komańcza. ...	48
Tab. 3. Charakterystyka JCWP RW „Osława”.....	66
Tab. 4. Charakterystyka JCWP RW „Wisłok do zb. Besko”.	67
Tab. 5. Charakterystyka JCWP RW „Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku”.....	67
Tab. 6. Charakterystyka JCWP RW „Solinka”.	68
Tab. 7. Charakterystyka JCWP RW „Sanoczek”.	68
Tab. 8. Charakterystyka JCWP RW o nazwie „Jasiołka do Panny”.....	68
Tab. 9. Charakterystyka JCWP RW „Kalniczka”.....	69
Tab. 10. Charakterystyka JCWP RW „Hoczewka”.	69
Tab. 11. Odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP.	70
Tab. 12. Charakterystyka JCWPd 152.....	76
Tab. 13. Charakterystyka JCWPd Nr 168.	77
Tab. 14. /Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły/	81
Tab. 15. Charakterystyka złóż kopalin naturalnych Gminy Komańcza.	94
Tab. 16. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków.....	100
Tab. 17. Wykaz stanowisk dokumentacyjnych oraz zabytków nieruchomych wpisanych do ewidencji zabytków na terenie gminy Komańcza.	101
Tab. 18. Tereny zamknięte zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przez które przebiegają linie kolejowe w gminie Komańcza.....	112
Tab. 19. Zestawienie wybranych danych dotyczących sieci wodociągowej na terenie Gminy Komańcza.....	124
Tab. 20. Zestawienie wybranych danych dotyczących kanalizacji na terenie Gminy Komańcza.....	125
Tab. 21. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Komańcza wraz z parametrami.....	126
Tab. 22. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-513.71-07 Rejon Duszatyna.	133
Tab. 23. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-513.71-07 Rejon Duszatyna.	134
Tab. 24. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-02 Rejon Baligrodu.	135
Tab. 25. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-02 Rejon Baligrodu.	136
Tab. 26. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-06 Rejon Balnicy. ...	137
Tab. 27. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-06 Rejon Balnicy.	138
Tab. 28. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik.	139
Tab. 29. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-08 Wola Michowa – Smolnik.	140
Tab. 30. Zestawienie zagrożeń dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-55 Mików.....	141
Tab. 31. Wykaz rekomendacji i wniosków dla krajobrazu priorytetowego 18-522.12-55 Mików.....	142

Tab. 32. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową w obowiązujących planach, ze wskazaniem ich powierzchni oraz powierzchni luk (niezabudowanej części terenu).....	154
--	-----